Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1607) 1980 LAPKRITIS - NOVEMBER 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 30 ct.

Neiškelti lobiai

Kad Lietuva nepasižymi žemės turtais — visiems žinoma. Tiesa, pastaraisiais metais jų šiek tiek rasta, bet gana nežymiais kiekiais. Su jais Lietuva negali iškilti pasaulio viešumon ir atsidurti tarptautinio dėmeso centre. Turi mūsų tauta kultūrinių lobių, su kuriais kartas nuo karto pasiskardena pasauliui, bet jie dar nėra gausūs, nes kultūrinis tautos atbudimas tebėra jaunas ir negali varžytis su senų kultūrų kraštais. Jei šiandieną Lietuva būtų laisva, be jokios abejonės kultūrinis jos kilimas būtų daug spartenis, gyvastingesnis ir greičiau iškiltų pasaulinėje plotmėje. Vergijos sąlygose, kur laisva kūrybinė iniciatyva yra apraizgyta visokiais varžtais, negalima tikėtis kultūrinio tautos suklestėjimo, siekiančio tarptautinį lygį. Jei prasiveržia vienas kitas žingsnis ta linkme, tai tėra vienišos kregždės, nereiškiančios pavasario. Pastarajam reikia ne stalininės, o laisvės saulės, kurios spindulių jėga galėtų iškilti kultūrinė tautos jėga, prasiveržianti iki tarptautinio masto. Okupacinė Lietuvos valdžia propagandiniuose savo leidiniuose nuolat kalba apie kultūrinį lietuvių tautos suklestėjimą, pralenkusį nepriklausomybės laikotarpį, bet tai propagandinė retorika, skambanti gana tuščiai. Jei tuos 40 metų lietuvių tauta būtų gyvenusi laisvėje, šiandieną jos kultūriniai lobiai būtų nepalyginamai didesni ir svaresni. Juk tautos kūryba kalėjime negali pralenkti kūrybos laisvėje.

ŠALIA kultūrinių turtų mūsų tautoje glūdi daug moralinių lobių, kurie tebėra neiškelti pasaulio viešumon. Lietuvių tauta, gana vėlai atėjusi krikščionijon, nuolat jieškojo moralinio-religinio gyvenimo pavyzdžių svetimose tautose. Pamokslininkai, iliustruodami evangelines tiesas, rinkosi ir tebesirenka faktus iš kitataučių pasaulio, iš tų tautų, kurios iškėlė pasaulio viešumon moralines savo asmenybes. Mūsų rašytojai, norėdami iškelti kurią nors religinę mintį, dairėsi ir tebesidairo į svetimas literatūras. Tikybos vadovėliuose tebevyrauja kitų tautų pavyzdžiai. O tuo tarpu moraliniame-religiniame mūsų tautos gyvenime tų pavyzdžių yra apsčiai, tiktai jie tebėra mažai žinomi saviesiems ir beveik visai nežinomi svetimiesiems. Štai pvz. turime tokias šviečiančias asmenybes, kaip arkiv. Jurgis Matulaitis, arkiv. Teofilius Matulionis, arkiv. Mečys Reinys, vysk. Vincas Borisevičius, prof. Pr. Dovydaitis, prof. Stasys Šalkauskis, Marija Pečkauskaitė, sesuo Kazimiera Kaupaitė, kun. Alfonsas Lipniūnas ir daug kitų. Prie jų reikia pridėti pastarųjų metų kovūnus, kaip Nijolė Sadūnaitė, Viktoras Petkus, Vladas Lapienis, kun. Karolis Garuckas, kun. Virgilijus Jaugelis ir t.t. Tai juk nepaprastai dideli moraliniai mūsų tautos lobiai, kurie tebėra, galima sakyti, paslėpti. O jų paskirtis — šviesti ne tiktai savajai tautai, bet ir visam pasauliui, jieškančiam moralinių atramų.

BET KAIP TAI padaryti? Jei Lietuva būtų laisva, tie mūsų tautos moraliniai lobiai nesunkiai sušvistų pasaulio viešumoje, nes turėtume intelektualinę ir medžiaginę atramą tokiam žygiui. Neturint tokios atramos šis užmojis darosi žymiai sunkesnis. Pvz. kad ir kaikurių asmenų beatifikacija — ją reikia pradėti savame krašte, kur yra istoriniai šaltiniai bei reikalingi žmonės. Išeivijoje tokių sąlygų nėra, tačiau galimybė, kad ir sunkesnė, yra. Sakysime, arkiv. J. Matulaičio beatifikacijos byla Vatikane yra jau gerokai pažengusi. Bet tai tik vienas kelių atskleisti moraliniams mūsų tautos lobiams. Į tarptautinę plotmę galime išeiti įvairių kalbų leidiniais (kultūrinėje srityje tai jau daroma). Pvz. turime knygų leidyklą "Krikščionis gyvenime", kuri iki šiol išleido bene 17 religiniomoralinio-istorinio pobūdžio knygų lietuvių kalba. Galėtų būti įsteigta panaši leidykla knygoms anglų kalba. Jau yra paruoštų monografijų apie kaikurias lietuvių asmenybes lietuvių kalba. Tos leidyklos uždavinys būtų, pasinaudojant esama medžiaga, paruošti angliškai skaitančiai publikai leidinius ir juose kelti moralinius mūsų lobius. Taip bandoma daryti su "LKB Kronika", bet ji yra epizodinio pobūdžio. Leidiniai apie mūsų tautos švyturius būtų išliekamo pobūdžio, atskleistų moralinę lietuvių stiprybę ir pasitarnautų viso pasaulio žmonėms, ypač tikintiesiems. **Pr. G.**

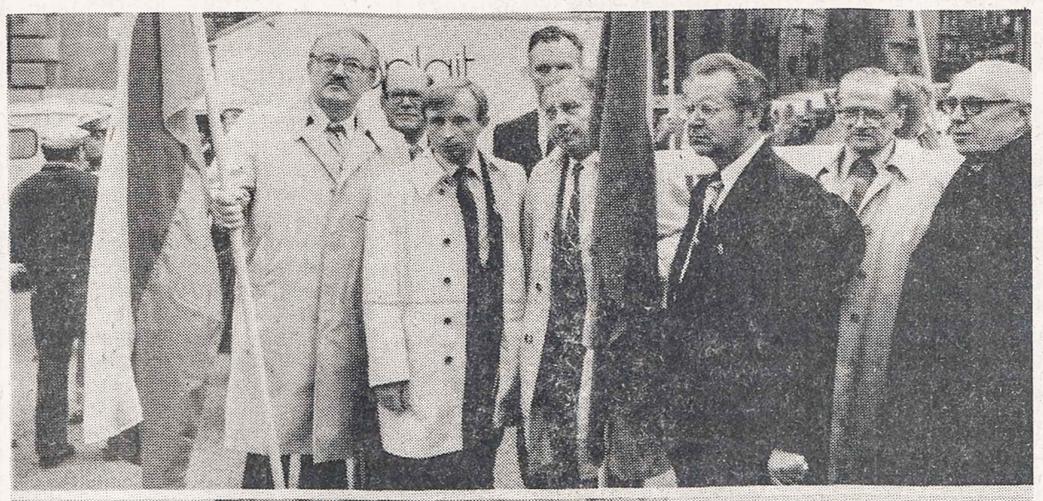

Laisvojo pasaulio lietuvių delegacija demonstruoja Madride netoli rūmų, kur vyksta Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija. Demonstrantai, drauge su latviais ir estais, protestavo prieš Baltijos kraštų pavergimą ir žmogaus teisių pažeidimus. Iš kairės: buvęs KLB pirm. J. ŠIMANAVIČIUS, VL. ŠAKALYS, VLIKo pirm. dr. K. BOBELIS, dr. J. GENYS, dr. K. JURGĖLA, p. VILČINSKAS ir kiti

LAIŠKAS IŠ ISPANIJOS

Lietuviai Madrido konferencijoje

JUOZAS PRUNSKIS

Tik atvykus į Madridą ir pasklaidžius Ispanijos sostinės dienraščius paaiškėjo, kaip buvo naudinga, kad čia tarptautinės konferencijos metu susibūrė keletas lietuvių.

Žinoma, Baltijos valstybių reikalus garsinant didžių nuopelnų turi latviai, kurių biuras čia veikia jau kelios savaitės. Jų suvažiavo netoli šimto iš JAV, Skandinavijos ir kitų kraštų. Jų ev. kunigas Maris Kirsons, mediciniškomis adatomis atidaręs gyslas, paleido kraują ant sovietinės vėliavos, simboliškai rodydamas, kaip kruvinas yra komunizmas. Sklaidžiau ispanų dienraščius, kurių pirmuose puslapiuose buvo įdėta jo nuotrauka.

Pastebėjo ir lietuvius

Bet ir lietuvius, demonstracijose dalyvavusius, pastebėjo spauda. Ypač daug susidomėjimo sukėlė neseniai iš Lietuvos atbėgęs Vl. Šakalys. Pakartotinai su juo darė pasikalbėjimus televizija ir spaudos atstovai.

Lietuviai dr. K. Bobelio dėka Madride irgi turi būstinę, kur sugrįžę po dienos uždavinių pasikeičia pergyvenimais. Lietuvių delegaciją, kuriai vadovavo VLIKas, sudarė pirm. dr. K. Bobelis, dr. K. Jurgėla (ELTA), dr. J. Genys (ALTa), Vladas Šakalys, M. Rudienė (BALFas), Artūras Mičiūdas, (VLIKo atstovas Argentinoje), Jonas R. Simanavičius (Kanados Lietuvių Bendruomenė). Šie lietuviai dalyvavo demonstracijose, Madrido gatvėse giedojo Lietuvos himną. Vėliau prisidėjo prie lietuvių grupės atvykęs ALTos pirm. dr. K. Šidlauskas ir kun. J. Prunskis.

Dr. K. Bobelis iš savo pažįstamų JAV ambasadoje buvo gavęs VIP (Very Important Person) pažymėjimą, o dr. J. Genys, dr. K. Jurgėla, J. R. Simanavičius ir kun. J. Prunskis gavo korespondentų korteles-kredencialus ir galėjo stebėti stebėti Madrido konferencijos posėdžius, kur plevėsavo 35 valstybių vėliavos, kur kalbančio žodžiai mikrofonais tuo pačiu metu buvo perduodami angliškai, itališkai, vokiškai, ispaniškai ir rusiškai.

JAV ambasadorius Griffin Bell dukart savo kalboje priminė Lietuvą, Viktorą Petkų, keldamas laisvės reikalą. Čia, buvo davęs įtaigojimų ir amerikiečių delegacijoje nuo visuomeninių organizacijų dalyvaująs R. Česonis. Šiaip jis, kaip valdinės delegacijos žmogus, nuo demonstruojančių lietuvių laikėsi nuošaliai.

Tautietis iš Argentinos

Labai įdomus lietuvių grupėje — Artūras Mičiūdas. Jis gimęs ir augęs Argentinoje. Jo tėvelis (nuo Biržų) 1927 m. išvyko į Argentiną, motina (nuo Panevėžio) tuo pačiu metu emigravo Argentinon. Tėvelis dirbo skerdyklų šaldytuvuose; mirė Artūrą palikęs 13 m. amžiaus. Motina jam, pagal galimybes, sudarė sąlygas lavintis. Būdamas gabus, dabar tapo laikraštininku, Argentinos žinių Agentūros TELAM tarptautinės politikos padalinio prižiūrėtoju bei patarėju. Jo visa eilė svarbių pranešimų apie Lietuvą plačiai nuskambėjo po Pietų Ameriką. Vieną vakarą teko su juo ilgėliau pakalbėti.

— Koks Argentinos gyventojų nusistatymas lietuvių atžvilgiu? — paklausiau

— Lietuvius daugiau pažįsta Argentina, Venecuela, Urugvajus, Brazilija ir Kolumbija, kur yra lietuvių. Argentinoj yra labai gerbiami iletuviai, visuomenė labai juos vertina, nes mūsų tėvai buvo gabūs, darbštūs ir nemažai prisidėjo prie krašto pažangos.

Argentinos spauda, ypač tautinių minėjimų metu, lietuviams ir Lietuvai parodo daug palankumo.

Visą laiką galvojau, kad Argentinos spaudoj daugiau laimėsime, jeigu patys įeisime į ją. Jau seniai buvau kviestas savo draugo Martin Allica, žymaus žurnalisto, eiti į spaudą. Jis patarė pačiam įeiti į Argentinos spaudą, tada bus lengviau paskleisti informacijas apie Lietuvą. Taip ir įėjau.

— Kaip Pietų Amerika vertina naujo JAV prezidento išrinkimą?

— Pietų Amerikos žmonių apie 80% į Reaganą žiūri teigiamai ir palankiai todėl, kad beveik visi Carteriu nusivylė, kai jis pasidarė nesolidarus P. Amerikos sąjungininkas, kuris, remdamasis labai išgarsėjusiomis žmogaus teisėmis, ėmė daryti neteisingą spaudimą į savo draugus, apvaliusius savo kraštą nuo teroristų ir komunistų pavojaus.

Antra, Carteris ėmė remti prokomunistines valdžias. Toks atvejis yra Nikaragvoje. Visi žino, kad sadinistai yra nauja kastristų versija, o Castro juk yra Maskvos tarnas.

Kai buvo komunistuojanti valdžia Čilėje, Carteris sakydavo, kad ten demokratija, o kai kariuomenė juos nuvertė, tai Carteris pavadino naują valdžią diktatūra. Labai panašiai buvo ir Argentinoje.

— Ką manote apie San Salvadoro ir Gvatemalos likimą?

— San Salvadoro padėtis yra gana komplikuota. Ten dabar toksai lyg svarstyklių svyravimas — komunistai labai suinteresuoti laimėti San Salvadore, kuris geografiniu, strateginiu atžvilgiu svarbus. Komunistai mano, kad tą mažą kraštą lengva paimti, o paskiau išplėsti savo revoliuciją kituose Vidurio Amerikos kraštuose. Kol kas Gvatemaloje, Hondure ir Kostarikoje, ačiū Dievui, tų kraštų vyriausybės nusistačiusios kovoti prieš komunistus ir stipriai laikosi.

Reikia atminti, kad tuose kraštuose komunistai yra nereikšminga mažuma, bet jie veikia per teroristus, sprogdina bombas, sukelia dėmesį, rodos, kad čia didelė jėga. Per teroristus siekia sukelti anarchiją ir įsigalėti patys.

(Nukelta į 9-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Kelionė į arabų kraštus

Savo vizitus užsienio šalims min. pirm. P. E. Trudeau pradėjo ilgokai trukusiu apsilankymu Saudi Arabijoje. Atrodo, jam rūpėjo sustiprinti prekybinius santykius, kuriems žalos buvo padaręs J. Clarko pažadas Kanados ambasadą Izraelyje iš Tel Avivo perkelti į Jeruzalę. J. Clarkas šio sumanymo atsisakė, tapęs Kanados premjeru, bet arabų šalys dėl jo liko įsižeidusios. Prekybinių laimėjimų, atrodo, kol kas nepasiekė ir P. E. Trudeau. Kanadiečius tik nustebino Saudi Arabijos pasiūlymas Kanadai parduoti kasdien po 100.000 statinių naftos, jeigu sutartis bus pasirašyta tarp valstybinių bendrovių. Šiuo metu tarptautinės bendrovės Saudi Arabijoje kasdien nuperka ir Kanadon įveža 200.000 statinių naftos. Statinė S. Arabijos naftos dabar kainuoja 30 JAV dolerių. Min. pirm. P. E. Trudeau taipgi lankėsi Egipte, V. Vokietijoje ir Prancūzijoje.

Kanados vyriausybės lig šiol oficialiai nesutartos naftos kainos su Alberta, biudžete sumažintos naftos bendrovių pajamos, noras didesnę jų dalį perimti kanadiečių kontrolėn jau susilaukė netikėtos reakcijos. Protestus spaudoje paskelbė kanadiškų bendrovių organizacija. Jas taip pat pradeda vilioti žymiai geresnis kapitalo investavimas JAV, kur ne tik augštesnės naftos kainos, bet ir palankesni pajamų mokesčiai. Dėl nepalankių sąlygų pasiruošimus naftos gaminimui iš dervingų Albertos smėlio klodų pagrasi-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

LENKIJOS KOMPARTIJA PASIRINKO ISTORINĮ ŽINGSNĮ, į ministerių kabinetą įsileisdama kataliką seimo narį J. Ozdowskį, vadovavusį šešių nepriklausomų katalikų "Ženklo" grupei. Ši grupelė iki 1976 m. buvo vienintelė opozicija kompartijos politikai seime, bet pastaruoju metu savo veiklą susilpnino dėl vidinių nesutarimų. J. Ozdowskis buvo paskirtas ministerio pirmininko pavaduotoju šeimų ir socialiniams reikalams. Laimėjimas nėra didelis, nes ministerių kabinetan įjungti net šeši premjero pavaduotojai. Jį betgi tenka laikyti pirmuoju žingsniu tautinės vienybės kryptimi. Atrodo, tai buvo padaryta su kardinolo S. Wyszynskio pasiūlymu, kai jis buvo susitikęs su kompartijos vadu S. Kania. J. Ozdowskis taipgi lankėsi Vatikane ir turėjo specialią audienciją pas popiežių Joną-Paulių II. Seimo posėdyje, patvirtinusiame J. Ozdowskio įjungimą valdžion, paaiškėjo blogo šiemetinio derliaus atneštos problemos. Grūdų buvo gauta 3,2 milijono tonų mažiau nei planuota, bulvių — 18 milijonų tonų, cukrinių runkelių — 6,6 milijono tonų. Žemės ūkio min. L. Klonica žada įvesti korteles mėsai, taukams ir sviestui. Cukrus jau dabar pardavinėjamas pagal korteles. Lenkija vėl nori gauti $4 bilijonų paskolą iš Vakarų pasaulio, nors dabartinė skola siekia beveik $20 bilijonų ir vien tik jos palūkanoms kasmet reikia $4,5 bilijono. "Solidarumo" unijos pirm. L. Walesa ragina darbininkus atsisakyti partizaninės taktikos savo siekiuose. Kompartija jiems padarė dar vieną nuolaidą, atleisdama iš pareigų provincinį Čenstakavos gubernatorių M. Wierzbicki ir to miesto burmistrą, du prieš "Solidarumo" uniją nusistačiusius partiečius. Naują įtampą sukėlė "Solidarumo" unijos raštinėje Varšuvoje padaryta krata. Milicija suėmė unijos spaustuvininką J. Narozniką, išsivežė, matyt, jo perspausdintą slaptą kompartijos dokumentą, liečiantį kovą su asmenimis, įsivėlusiais į nelegalius antisocialistinius veiksmus.

Baigiasi kantrybė?

JAV ir V. Europos valstybės yra susirūpinusios dėl galimos Sovietų Sąjungos reakcijos. Tuo klausimu specialią studiją buvo paruošusi JAV saugumo taryba. Jos kopija pasiekė amerikiečių spaudą ir televiziją. Tos studijos autentiškumą betgi paneigė Baltieji Rūmai. Joje teigiama, kad Kremliaus vadai baigia prarasti savo kantrybę dėl įvykių Lenkijoje ir kad ją gali ištikti Afganistano likimas. Esą sovietai Lenkijon gali pasiųsti 300.000 savo karių. Tokiai invazijai pasiruošti užtektų trijų dienų. Karių skaičių greičiausiai tektų padidinti dėl lenkų pasipriešinimo. Esą Lenkijoje jau planuojama pogrindinė rezistencija kovai prieš galimą sovietinę okupaciją.

Priminė Hitlerį

Madrido konferencijoje praėjusią savaitę pagrindinis dėmesys teko sovietinei Afganistano invazijai ir masiniam Sovietų Sąjungos ginklavimuisi. JAV delegacijos pirm. G. Bell Afganistano invaziją laiko panašia į A. Hitlerio veiksmus, sukėlusius II D. karą. Delegacijos II pirm. M. Kampelman atkreipė konferencijos dalyvių dėmesį į faktą, kad Sovietų Sąjunga pastarajame dešimtmetyje ginklavimuisi paskyrė net $150 bilijonų daugiau nei JAV. Jis užtikrino, kad JAV vyriausybė gali būti priversta pradėti tokio masto ginklavimąsi, kokio dar nėra mačiusi pasaulio istorija. Šis M. Kapelmano pareiškimas, matyt, buvo sutartas prez. J. Carterio ir būsimojo prez. R. Reagano, rinkiminiame vajuje pasisakiusio už karinės JAV jėgos sustiprinimą.

Teismas Pekinge

Komunistinė Kinija pradėjo seniai žadėtą keturių didžiųjų suokalbininkų teismą. Tą grupę sudaro velionies Mao žmona J. Qing, propagandininkas Ž. Chungquiao, rašytojas Y. Wenyuan ir fabriko darbininkas W. Hongwen. Prie jų taipgi buvo prijungtas politinis Mao sekr. Ch. Boda ir penki augštieji karininkai. Jiems priskiriami net 48 kaltinimai. Tarp jų yra 1966-76 m. "kultūrinės revoliucijos" nusikaltimai. Teigiama, kad toje revoliucijoje buvo nužudyta beveik 35.000 kiniečių, persekiojimų susilaukė 727.420, išniekinimų 425 kompartijos vadai. Bylon taipgi įtrauktas planas nužudyti Mao, Sovietų Sąjungos remiamu sukilimu perimti Kinijos valdymą. Teisme karingai tebesilaiko Mao našlė J. Qing, neprisipažįstanti kalta, atsisakiusi jos gynybai paskirtų advokatų.

Didėja opozicija

Izraelio premjeras M. Beginas turėjo nutraukti savo viešnagę JAV ir grįžti parlamentan, kur jo laukė darbiečių partijos iškeltas nepasitikėjimo vyriausybe klausimas. M. Beginui išsilaikyti pavyko vos 57:54 balsų santykiu. Prieš jį netgi balsavo du buvusieji ministerių kabineto nariai: M. Dayanas — užsienio reikalų ir E. Weizmanas — krašto apsaugos. Nepasitikėjimą sukėlė spalyje 11% padidėjusi infliacija, metinį savo siautėjimą padidinusi iki 138%. Opozicija reikalauja priemonių infliacijai sumažinti, nes dabar ji yra didžiausia visame pasaulyje. E. Weizmanas paskelbė pasitraukimą iš Likudo grupės.

Šiame numeryje:

Neiškelti lobiai
Moraliniai tautos turtai tebėra mažai žinomi

Lietuviai Madrido konferencijoje
Kun. dr. J. Prunskio pranešimas apie įvykius Madride

Vietoje ramunių puokštės
Vilniaus krašto veikėją a.a. Kazį Veikutį išlydint

Kuklios lietuvaitės dideli darbai
Pradeda garsėti kazimieriečių steigėja Kazimiera Kaupaitė

Iškeliavo ir Grinius . . .
A.a. dr. Jonas Grinius palaidotas Muenchene, V. Vokietijoje

Kanados Lietuvių Fonde — $400,000
Kapitalas skirtas Lietuvai, palūkanos — išeivijos veiklai

"Meilė tarp priešų"
Dailininko Dagio parašyta ir Toronte išspausdinta drama

Lietuviški laikraščiai Vokietijoje
Neplačiai žinomi tolimuose užjūriuose periodiniai leidiniai

Ne vienas, bet vienišas
Rašytojas Jurgis Jankus apie Juozo Kralikausko kūrybą

Paryžiaus lietuvio paroda
Dailininkas Pranas Gailius su savo kūriniais Klevelande

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $14, pusmetinė — $7.50. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $14.00 per year, $7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **MAŽĖJANTI KUNIGŲ SKAIČIŲ** pradeda atsverti dijakonų ir katechetų prieauglis. Tai skelbia Vatikano metraštis, surinkęs visus K. Bendrijos 1978 m. duomenis. 1978 m. gale besidarbuojančių sielovadoje asmenų skaičius buvo lygiai toks pat, kaip ir 1977 m., nors per tą laiką kunigų skaičius sumažėjo. Pasaulyje katalikų vyskupų 1977 m. buvo 3.700, o 1978 m. — 3650; kunigų 1977 m. buvo 421.859, o 1978 m. — 416.329; nuolatinių dijakonų 1977 m. buvo 4.456, o 1978 m. — 5.562; vyrų ir moterų vienuolių 1977 m. buvo 1.063.097, o 1978 m. — 1.059.574; katechetų 1977 m. buvo 133.673, o 1978 m. — 173.895. 1978 m. katalikai sudarė apie 18% viso pasaulio gyventojų. Iš viso pasaulyje tuo metu buvo 750.000.000 katalikų. Pagal paskutiniuosius Vatikano metraščio duomenis, Amerikos kontinente katalikai sudaro 62,1% gyventojų, Europoje — 39,6%, Okeanijoje — 25,3%, Afrikoje — 12,4%, Azijoje — 2,3%. Apie pusė pasaulio katalikų dabar gyvena Amerikos kontinente. Besiruošiančių Kunigystei skaičius palengva auga. 1975 m. viso pasaulio seminarijose buvo 60.142 klierikai, 1977 m. — 61.013, o 1978 m. — 62.670. Nuo 1975 m. klierikų skaičius Afrikoje pakilo 28,2%, Amerikoje — 8,8%, o Azijoje — 8,9%. 1973 m. iš kunigavimo pasitraukė 3.690 kunigų, 1977 m. — 2.506, o 1978 m. 2.037. Visa tai įvyko dar prieš Šv. Tėvo Pauliaus VI mirtį.

★ **KANADOJE MELKITŲ APEIGŲ KATALIKAMS** paskirtas vyskupas. Tai libanietis arkiv. Michele Hakim, 59 m. amžiaus. Jo naujosios vyskupijos sostas bus Montrealyje, o vyskupija vadinsis Švenčiausiojo Išganytojo vardu. Naujasis melkitų vadovas Kanadoje kunigu buvo įšventintas 1947 m. Libane, o 1977 m. paskirtas Saida arkivyskupijos arkivyskupu ir konsekruotas. Tą arkivyskupiją jis valdė iki dabartinio paskyrimo.

★ **VATIKANO RADIJAS** pradėjo transliacijas vietnamiečių kalba nuo lapkričio mėn. pradžios. Dabar per Vatikano radiją į pasaulį kalbama 36 kalbomis.

★ **TEOLOGIJA BEI FILOSOFIJA** turi glaudžiai sietis su gyvenamuoju laiku: moderniąja kultūra, politika bei papročiais. Tai pareiškė Jonas-Paulius II per Mišias, kurias koncelebravo su visais popiežiškųjų kolegijų Romoje rektoriais. Nors teologija ir filosofija yra savarankiškos, tačiau būtinas ryšys tarp jų ir antropologijos bei gamtos mokslų ir visos savo meto gyvenamos aplinkos. Tik toks teologijos ir filosofijos mokymosi būdas įgalina K. Bendrijos narius skelbti Evangelijos tiesą įtikinančiai tikėjmo ir proto sanbėgoje.

★ **MAIREAD CORRIGAN**, 1976 m. Nobelio taikos premijos vieną iš laureačių, pasiūlė Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II ir Anglijos karalienei Elzbietai II susitikti Belfaste, Š. Airijoje, popiežiaus lankymosi Airijoje metu 1982 m. Jos manymu, ta proga šimtai tūkstančių žmonių pasipiltų į gatves jų pasitikti, ir niekas nedrįstų pažeisti tokios aiškios visuomenės nuomonės išraiškos.

★ **JAV ORTODOKSŲ-KATALIKŲ KOMISIJA** pasiūlė, kad mišrių santuokų tarp šių dviejų tikybų asmenų atveju nebūtų reikalaujama iš tų santuokų vaikus būtinai auklėti bei krikštyti katalikais. Siūloma tą sprendimą palikti sutuoktiniams, atsižvelgiant į jų įsitikinimų gilumą ir vaikų gerovę. Praktiškai tuo atveju vaikai būtų auklėjami to tėvo ar motinos tikėjime, kuris nuoširdžiau prie savo tikėjimo prisirišęs.

★ **VARGŠŲ APAŠTALĖ MOTINA TERESĖ**, kuri savo darbą tarp vargšų, paliegėlių ir mirštančiųjų jau seniai pradėjo Indijoje ir susilaukė pasaulinio garso, savo vienuolijos skyrių įsteigė ir savo gimtinėje. Pernai pirmosios tos vienuolijos seselės atvyko Jugoslavijon, įsikūrė Zagrebo mieste ir pradėjo darbą tarp vargšų. Ten dabar darbuojasi 4 seselės ir 4 kanadietės. Jos prižiūri 150 vargingų paliegėlių šeimų. Tuomet lankydamasi Jugoslavijoje motina Teresė pažadėjo už metų panašią veiklą pradėti gimtinėje. Ir tikrai šiais metais motina Teresė vėl atvyko Jugoslavijon. Kaip Nobelio taikos premijos laimėtoja, ji buvo pasitikta ne tik Jugoslavijos vyskupų bei tikinčiųjų, bet ir Jugoslavijos valdžios atstovų. Ji atvyko su 4 seselėm, kurios savo darbą pradės motinos Teresės gimtoje Skopje apylinkėje. Naujosios atvykėlės seselės laikinai apsigyveno tos vietos vyskupo namuose, bet tikisi greit turėti savo pastogę. Toje apylinkėje leidžiamas albanų kalba katalikiškas laikraštis "Drita" praneša, kad motina Teresė, kuri yra pati albanų kilmės, pagyrė tos apylinkės albanus gyventojus už nebijojimą turėti gausias šeimas. Kai Bince miestelyje ją pasitiko apie 1.000, ji jiems sušuko: "Ir jūs galėsite vykti misijonieriauti Indijon!" Laikraštis aiškina, jog tai labai galimas dalykas, nes iš tos apylinkės visad esama daug pašaukimų religiniam gyvenimui. Tos apylinkės albanų gyventojų protėviai yra daug kentėję dėl savo tikėjimo turkų okupacijos metu.

★ **PASAULIO LIUTERONŲ FEDERACIJOS EUROPINĖ KONFERENCIJA** šiais metais įvyko Talino mieste, Estijoje. Konferencijoje dalyvavo 100 atstovų iš įvairių Europos valstybių. Tema buvo "Evangelijos sklebimas šiandieną". Konferencijoje ypatingas dėmesys buvo skiriamas viešam Dievo garbinimui ir Dievo liudijimui supasaulėjusiai aplinkai. Atstovai aplankė ta proga eilę liuteronų parapijų Baltijos kraštuose ir net Kazakstane. Jiems ypatingą įspūdį padarė jaunų asmenų dalyvavimas parapijos veikloje, nepaisant persekiojimų. Konferencija Taline labai pakėlė pavergtųjų baltiečių liuteronų dvasią, nors vietinė spauda apie konferenciją beveik nerašė, o kas buvo parašyta — tai propagandiniai pareiškimai, kad esą kalbama apie nusiginklavimą, pasisakoma prieš šaltąjį karą ir t.t. Keston žinių agentūra nurodo, kad liuteronai Sov. Sąjungoje organizuotai veikia tik Baltijos kraštuose — Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Estijoje ir Latvijoje esą apie 600.000 liuteronų, o Lietuvoje — apie 20.000. Nurodoma, kad liuteronai šiuose kraštuose išgyvena tuos pačius suvaržymus kaip ir kitos religijos: trūkumą dvasiškių ir religinės literatūros, izoliaciją nuo pasaulio liuteronų bendruomenės, nuolatinį ateistų puldinėjimą spaudoje bei mokyklose ir draudimą vaikus mokyti religijos. Daugelio šventovių nebeleidžiama naudoti kaip maldos namų — jos apleistos, apgriuvusios. Tokią padėtį kritikuoja ten esantieji estų ir latvių rašytojai ir net vietinės valdžios žmonės, bet jie esą visi bejėgiai prieš Maskvos valdžią. Senoji Rygos liuteronų katedra, pagarsėjusi pasaulyje savo vargonais, dabar esanti paversta koncertų sale, o senoji Šv. Petro šventovė — muzėjumi.

★ **ŠVEICARŲ LEIDINYS "SAMISDAT"** ("Stimmen aus dem anderen Russland") 13-tame sąsiuvinyje nemažai vietos paskyrė baltiečių kovai už religines ir tautines laisves. Išspausdintas 45 baltiečių memorandumas ir visa eilė tekstų iš "LKB Kronikos". Tiems tekstams paskirti net 28 puslapiai. Daugiausia dėmesio parodyta Katalikų Komitetui Tikinčiųjų Teisėm Ginti. Išspausdinti šeši jo dokumentai vokiečių kalba. Leidėjas — Kuratorium Geistige Freiheit. Atsakingas pareigūnas — dr. Udo Robe. Kitame šveicarų leidinyje "Glaube in der 2. Welt" įdėtos dvi nuotraukos iš Lietuvos — N. Sadūnaitės ir kun. A. Mociaus, nešančio kryžių.

★ **ANGLIKONŲ KUNIGO MICHAEL BOURDEAUX** ir jo žmonos Lornos vizos į Sov. Sąjungą buvo atšauktos. Kun. Bourdeaux yra Keston centro vedėjas, renkąs ir skelbiąs žinias apie krikščionybės priespaudą komunistiniuose kraštuose. Paskutinuoju metu jis organizavo ekskursiją iš Anglijos į Sov. Sąjungą, kuriai būtų pats vadovavęs. Prieš kelionę rusai atšaukė jo vizą, o prieš pat ekskursijai išvykstant — ir jo žmonos vizą. Kadangi visa kun. Bourdeaux paskutiniojo meto veikla nėra pasikeitusi, o anksčiau Sov. Sąjungon jis būdavo įsileidžiamas, jis spėja, kad sovietinė valdžia yra pradėjusi naują religinės priespaudos laikotarpį, kuris jau eilėje vietų pasireiškė suėmimais bei teismais.

KUN. J. STS.

● Kas žygiuoja keliu, vadinamu "vėliau", baigia keliu, vadinamu "niekados". (Jonas-Paulius I)

Kiekvieno jų likimas - romanas

Asmenys, su kuriais teko gyventi repatriantų stovyklose

BEVILTIŠKI METAI

1940 m. birželio 15 d. Raudonoji Armija įsiveržė į Lietuvą, sužlugdė jos savarankiškumą ir iš pagrindų pakeitė tautos politinį, ekonominį ir socialinį veidą. Tauta atsidūrė prieš labai sunkų ir skaudų likimą.

1941 m. pradžia nukreipė mano gyvenimą nelaukta kryptimi. Buvau studentas-tarnautojas su viltimi įeiti į universiteto dėstytojų kadrą. Buvau vedęs Klaipėdos krašto lietuvaitę, stiprią lietuvę patriotę. Tų metų pradžioje prasidėjusi vokiečių kilmės asmenų repatriacija į Trečiąjį Reichą paveikė ir mano žmoną. Ji ėmė baimintis, kad jai gresiąs pavojus būti suimtai ir išsiųstai į Rusijos gilumą. Ragino mane važiuoti Vokietijon. Nepavyko man jos perkalbėti. Stojau komisijon, ir kovo 15 d. išvykome į nacionalsocialistinę Vokietiją.

KELIONĖ Į NEŽINIĄ

Buvome jauni, energingi. Tikėjomės galėsią savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą. Buvo karo metai. Pasaulio galybės metė į kovą visas savo pajėgas ir išteklius. Individualiems interesams neliko vietos. Teko taikytis prie esamų sąlygų ir iš jų daryti sprendimus.

Repatrijuojantiems neteko rūpintis nei teisine, nei materialine padėtimi. Tačiau jų laisvė buvo apribota. Rusai atėmė lietuviškus pasus, o vokiečiai, atvykus Vokietijon, surinkę repatriantų korteles, nieko neišdavė. Tuo būdu repatriantai pasiliko be jokių asmeninių dokumentų. Buvo apgyvendinti spygliuota tvora aptvertose stovyklose. Turėjo griežtai paklusti stovyklavietės potvarkiams. Išeiti iš rajono galėjo tik gavę leidimą. Reikėjo aiškiai pasakyti kur einama ir kada sugrįžtama. Susirašinėjimas vyko tik per stovyklos administraciją. Vokiečiai įtarė, kad rusai į repatrijuojamų sudėtį galėjo infiltruoti savų agentų.

Transportas, kuriuo vykome, buvo sudarytas Vilniuje. Tai buvo vienas iš paskutiniųjų transportų. Važiavo Vilniaus krašto lenkai ir 1939-1940 m. į Vilnių atkelti lietuviai valdininkai-tarnautojai. Transporte buvo apie 180 žmonių.

BARAKUOSE

Mus nugabeno į Kulmą prie Vyslos Vakarų Prūsijoje ir apgyvendino barakuose. Toje stovykloje radome arti tūkstančio iš Suvalkijos sričių atvežtų vokiečių kilmės ūkininkų. Patalpino atskirame barake, atokiau nuo ūkininkų. Dideli valgyklos pastatai, naudojami susirinkimams bei vaišėms, skyrė juos nuo mūsų. Kitame miesto gale buvo antra repatrijantų stovykla, vadinama Klosterlager. Dalis esančio vienuolyno buvo paimta repatrijantų reikalams. Čia gyveno apie 380 asmenų.

Mūsų transportu važiavo 38 lietuviai: jaunos bevaikės poros, kelios poros su vienu vaiku, keletas vienguingių ir netekėjusių merginų. Dvi paliko savo sužadėtinius Lietuvoje. Vienas žadėjo atbėgti į Vokietiją per "žaliąją sieną", ką ir ištesėjo.

Likusią transporto dalį sudarė lenkų kilmės asmenys. Iš lietuvių mažai kas mokėjo vokiškai. Keturios Klaipėdos krašto lietuvaitės, dvi iš Didžiosios Lietuvos ir vienas vyras laisvai kalbėjo vokiškai. Iš lenkų nemažai kas mokėjo vokiškai. Mat kaikas buvo kilęs iš sričių, kurios atiteko Vokietijai po Lietuvos-Lenkijos trijų padalinimų. Nei lenkai, nei lietuvaitės nesididžiavo vakiečių kalbos mokėjimu. Laikėsi santūriai. Iš to tektų pasidaryti išvadą, kad pasitraukė iš Lietuvos persekiojimų ir baimės vedami.

Kaip lietuviai, taip ir lenkai buvo miesčionys, inteligentai. Barake pragyvenome arti pusės metų. Įvykių raida ir sutikti asmenys man kažkaip priminė vaikystėje skaitytą A. Vienuolio "Inteligentų palatą". Vienuolio novelėje aprašyti asmenys neturėjo judėjimo laisvės. Jų teisiniai, socialiniai ir materialiniai reikalai buvo tvarkomi ligoninės administracijos. Jie buvo inteligentai, turėjo savo rūpesčius ir troškimus, tačiau neturėjo asmens dokumentų. Jų ateitis buvo beviltiška, o mūsų — nežinoma.

LIETUVIAI INTELIGENTAI

Pačiame barako kampe, prie priekinio įėjimo, apsigyveno dvi šeimos. Abi turėjo po vieną vaiką. L. šeima turėjo 2½-3 metų dukrelę. Tėvas ir motina buvo Bachmano psichiatrinės ligoninės (Klaipėdos krašte) slaugytojai. Abu — apie 35 metų amžiaus, laisvai kalbą vokiškai. Ji — Klaipėdos krašto lietuvaitė, gražiai kalbanti lietuviškai, jis — iš Didžiosios Lietuvos. Stambaus sudėjimo, lėtas, ramaus būdo pilnokas vyras. Jis buvo mūsų barako seniūnu. Tarpusavy kalbėjo tik vokiškai, kad jauna dukrelė kuo greičiausiai pramoktų tos kalbos.

Pagyvenę barake apie 3-4 mėnesius, išsikėlė į Berlyną. Tuo metu vokiečių ligoninės jieškojo medicinos personalo. Viena jų, suradusi juos per centrinę repatrijantų įstaigą, pasiūlė darbą, butą ir maistą. Jie priėmė pasiūlymą ir išsikėlė į Berlyną. Manau, kad jie priėmė ir vokiečių pilietybę.

Ši šeima praleido karo ir pokario metus Vakarų Berlyne. Apie 1952 metus, skaitydamas okupuotoje Lietuvoje leidžiamą laikraštuką "Už sugrįžimą į tėvynę", pastebėjau jų pavardę su vietove "Vakarų Berlynas".

Kita šeima buvo B — abu kauniškiai. Žmona savyje turėjo vokiško kraujo. Abu jauni, augšti ir gražūs. Turėjo geras tarnybas ir pajamas — tai aiškiai buvo matyti iš jų puošnaus apsirengimo. Žmona dėvėjo puošnias sukneles, avalynę, pirštines ir kailinius. Vyras — atsargos karininkas, studijavęs Vytauto D. universitete teisę, tarnavęs Saugumo Departamente. Augštas, stambus vyras. Turėjo sūnų, gal kokių pusantrų metų, vardu Saulius. Tėvas ypatingai juo didžiavosi, dažnai vadindavo jį "Sunny boy". Abu tėvai priėmė vokiečių pilietybę.

1944 m. rudenį teko susitikti buvusį stovyklos gyventoją. Jis tarnavo revizorium ir nuolat važinėjo po Vokietiją, tikrindamas atskaitomybę įvairiose Vokietijos firmose. Sakėsi keletą kartų susitikęs traukinyje ponią B, visados linksmą ir puošniai apsirėdžiusią. Įtaręs ją esant vokiečių Gestapo tarnautoja.

Gyventojas B. Kulmo repatrijantų stovykloje pasakojo dalyvavęs buv. Lietuvos ministerio pirmininko prof. Augustino Voldemaro suėmime. 1940 m. birželio 15 d. užėmus rusams Lietuvą, Aug. Voldemaras iš Prancūzijos tremties skubėjęs į Lietuvą. Birželio 16 ar 17 d. Berlyno-Rygos ruožo traukinys sustojęs Virbalio stotyje. Saugumo tarnautojas B. su kitu lietuviu ir civiliai apsirengusiu Raudonosios Armijos pulkininku (su įleistom revolverių vamzdžuose kulipkom), įžengę į Aug. Voldemaro vienutę ir paprašę jį pasiimti savo lagaminą ir eiti į stotį dokumentų patikrinti. Ten jį tuoj suėmę ir, patikrinę jo lagaminą, rado 10.000 prancūziškų frankų, 2000 JAV dolerių, ir 2000 litų. Raudonosios Armijos pulkininkas pasikvietęs du rusų kareivius ir jį išsivedęs. Stovyklos gyventojas B. Aug. Voldemaro likimo nežinojęs.

Prieš porą metų, bevartydamas "Tėviškės Žiburius", radau žinutę, kad B. mirė V. Vokietijoje. Esą buvo Lietuvos kariuomenės atsargos karininku. Pasitraukęs iš Lietuvos ir II D. karo metu Wehrmachto karininko uniformoje dalyvavęs Rytų fronte. Po karo, baigęs teisės mokslus, vertėsi advokato praktika V. Vokietijoje. Iš Š. Amerikos jo sūnus Saulius skubėjęs tėvo laidotuvėsna.

ANTRAS KAMBARYS

Šitame kambaryje apsigyveno trys seserys su broliu ir jauna 3-4 metų mergaite. Dvi seserys netekėjusios, o trečia su mergaite ištekėjusi, tačiau be vyro. Viena netekėjusi tarnavusi kasininke "Pienocentro" valgykloje Vilniuje, Domininkonų g-vėje. Kur dirbo kita netekėjusi sesuo, nežinau. Brolis nevedęs, buvęs pienininkystės instruktorium Lietuvoje.

Ištekėjusi sesuo N. su dukra buvo pati nelaimingiausioji tos stovyklos gyventoja. Ji taip sunkiai, netekusi savo vyro, kasdien kamavuosi, kad niekas negalėjo jai padėti. Visi bijojo, kad ji gali sunkiai susirgti ir išprotėti. Jos vyras buvo aktyvus Lietuvos Karo Mokyklos pulkininkas, tuo pačiu laipsniu ir tose pačiose pareigose paliktas sovietams užėmus Lietuvą. Laisvai kalbąs rusiškai, tarnavęs caro, vėliau gen. Kolčako, armijoje. Bijojo pasilikti pas sovietus, nes manė kad rusai sužinos apie ankstyvesnę jo tarnybą. Nors šeima užsirašė repatrijuoti Vokietijon, tačiau rusai vilkino jo, vyro, išvykimą. Artėjant repatrijacijos komisijos veiklos pabaigai, vokiečiai pasiūlė žmonai su dukrele važiuoti Vokietijon, tikėdamiesi, kad jai išvažiavus rusai leis ir jam išvažiuoti. Deja, žmona su dukrele išvažiavo, o rusai vyrui neleido išvykti.

Žmona, atvažiavusi Vokietijon, iš šielvarto ėjo iš proto. Parašė tarnaitei laišką į Lietuvą. Toji po kelių savaičių atrašė, kad tokios žiaurios dienos nėra niekados patyrusi savam gyvenime. Repatrijacijai užsibaigus ir vokiečių komisijai išvykus, jos vyras buvo iš namų išvežtas. Kas su juo atsitiko ir kur jis, ji nežinojo.

Desperatiško sielvarto kamuojama, ji pradėjo rašyti laiškus įvairioms vokiečių ministerijoms, net užsienio reikalų ministeriui Joachimui Ribbentropui. Ji pati mums rodė Ribbentropo pasirašytą atsakymą. Labai apgailestaująs, kad taip įvyko ir suprantąs jos sunkią padėtį. Esą kelsiąs šį reikalą per Vokietijos pasiuntinį Maskvoje ir ją informuosiąs. Iki karo pradžios su rusais jokių žinių negavo.

Prieš kelerius metus "Tėviškės Žiburių" savaitraštyje skaičiau, kad tos šeimos dukra yra gabi chemikė JAV-se, turi kelis diplomus, ištekėjusi už lietuvio. Jos motina mirusi prieš šešerius metus JAV-se. Apie tėvą nieko nepasakyta. (Bus daugiau)

A.a. KUNIGO IZIDORIAUS GRIGAIČIO karstą neša Toronto kunigai lietuvių kapinėse. Apačioje — paskutinis atsisveikinimas užberiant žemes

A†A
KAZIMIERUI VALAIČIUI
mirus,
giliai užjaučia jo žmoną, sūnus ir dukras —
Londono apylinkės valdyba

Mielam
A†A
KAZIUI VALAIČIUI
mirus,
žmonai JUZEI VALAITIENEI, dukroms ir sūnums su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškia —
Londono "Baltija"

A†A
agronomui
KAZIUI VALAIČIUI
mirus, jo žmoną, sūnus ir dukras nuoširdžiai užjaučiame —
Alfonsas, Sofija ir Dalia Petravičiai
Miami Beach, Florida

A†A
JUSTINUI PUSDEŠRIUI
Detroite mirus, jo broliui ANTANUI su šeima ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —
A. J. Adomaičiai
V. P. Giedraičiai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

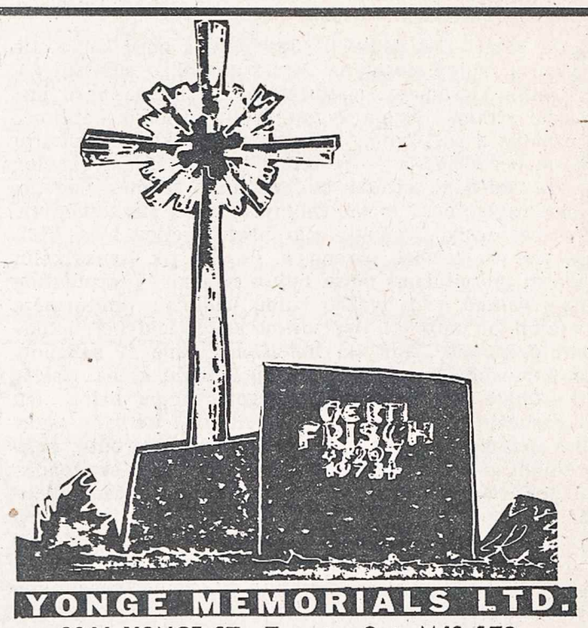

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

KAZIMIERA KAUPAITĖ — sesuo MARIJA, kazimieriečių vienuolijos įsteigėja, garsėjanti didžiais darbais ir nepaprastu pasiaukojimu

Kuklios lietuvaitės dideli darbai

Sesuo Kazimiera Kaupaitė — nepaprasto taurumo ir plačios veiklos asmenybė

VYSK. V. BRIZGYS

Iš žmonių sklindanti dvasinė šviesa nevisų yra vienodai stipri ir pastovi. Buvo asmenų, plačiai minimų, kol turėjo ypatingas pareigas, bet su mirtimi baigėsi daugelio jų atminimas. Buvo tokių, kuriuos mažai kas pažinojo, dar mažiau jais domėjosi gyvais, tačiau jie nuostabiu būdu iškilo po mirties. Beveik kaip kraštutinius pavyzdžius galima paminėti trumpai gyvenusias ir gyvas beveik nežinomas net jų gimtinėje apylinkėje Teresę Martin (Vaikelio Jėzaus Teresėlė) ir Bernadetą Soubirous. Vėl kiti, daugiau ar mažiau nuveikę gyvendami, savo darbais ir asmens savybėmis sulaukė dėmesio bent artimos aplinkos žmonių, ir tas dėmesys nesibaigė su jų mirtimi.

Natūralu, kai mes, lietuviai, džiaugiamės ir didžiuojamės savo žmonėmis, iškylančiais moksle, literatūroje, mene, kai stengiamės iškelti vardus viso pasaulio akyse arkivyskupo Jurgio Matulaičio, mūsų laikų kankinių ir kitų kovotojų už savo tautą, tikėjimą ir žmogaus teises.

Vienuolė su Gedimino ordinu

Šiuo metu iškyla asmuo Kazimieros Kaupaitės, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos steigėjos ir ilgametės jos formuotojos, dabar visų vadinamos Motinos Marijos Kaupaitės vardu. Sakant, kad jos asmenybė dabar iškyla, dera priminti, kad ji niekad nebuvo visai užmiršta. Dar daug yra gyvų žmonių Lietuvoje ir Amerikoje, pažinojusių ją ir mininčių su pagarba, tačiau mūsų laikų tragiški išgyvenimai, ypač Lietuvoje, buvo tuos prisiminimus kiek nustelbę.

Kad Motina Marija — Kazimiera Kaupaitė buvo žinoma ne tik saviesiems, t. y. savo dvasinės šeimos aplinkoje, verta priminti, jog ji buvo vienintelė vienuolė, kurią pagerbė laisvos Lietuvos valdžia, 1933 m. suteikdama jai Gedimino ordiną. Kitataučiai savo nuomonę apie Motiną Mariją — Kazimierą Kaupaitę išreiškė jos mirties proga. Ji mirė 1940 m. balandžio 17 d. Sekantį rytą "Chicago Herald Examiner" pirmame puslapyje stambia antrašte skelbė: "Čikaga liūdi savo antrosios Cabrini".

Čikagos arkivyskupijos generalinis vikaras vienuolių reikalams John Ilg, OFM, Motiną Mariją taip apibūdino: "Ji buvo vienuolė auksinio charakterio, gilaus nusižeminimo, išmintinga, teisinga, švelni ir heroiškai gailestinga. Nėra ko stebėtis, kad jos seserys-vienuolės pakartotinai prašė Apaštalų Sostą ir, gavusios leidimą, ją perrinkdavo savo generaline vyresniąja". Laidotuvių Mišiose Čikagos arkivyskupas Samuel A. Stritch kalbėjo: "Šį rytą atiduodame jai maldų auką. . . Jos darbas baigtas; jos paliekamos seserys įeis į Bažnyčios istoriją ir ją minės, jos asmenybė paliks joms savo antspaudą ir gyvens amžinai".

Po 40 metų

Galėjo atrodyti, kad mažėjant skaičiui jos auklėtų, ją pažinojusių žmonių, pamažu eis užmirštin jos asmuo ir vardas. Tačiau jos palikta dvasia ir 1979 m. rudenį nelauktai surasti jos užrašai (24 knygelės) sukėlė tokį vyresnių ir jaunų seselių entuziazmą, kad jos imasi pradėti Motinos Marijos Kaupaitės beatifikacijos procesą. Šį jų užsimojimą skatina keli kompetentingi nelietuviai kunigai, gerai nusimaną, ar yra tokiam procesui pakankamos medžiagos, ir dabartinis Čikagos arkivyskupas kardinolas John P. Cody.

Minint Motinos Marijos-Kazimieros Kaupaitės gimimo 100 metų sukaktį, jos vardas taip atgijo, kad atsiliepė net visa eilė pasauliečių, liudijančių nepaprastas malones, patirtas Motinos Marijos užtarimu. Vienas iš jų, buvęs dar vaikas Motinai Marijai gyvenant, tvirtina, kad jau po Motinos Marijos mirties, jam esant 17 metų amžiaus ir merdėjant beviltiškai sunkioje ligoje, apsireiškusi prie jo lovos Motina Marija Kaupaitė ir pasakiusi, kad jis greitai pasveiks. Taip ir įvyko. Šis jo tvirtinimas, atrodo, bus giliau tiriamas.

Gyvenimo bruožai

Kazimiera, Anupro ir Antaninos Glebauskaitės Kaupų penkta iš 11 vaikų, gimė 1880 m. sausio 6 d. Ramygaloje, vidutiniame ūkyje. Kazimiera aprašo savo tėvus kaip labai šviesius, darbščius, tvarkingus, pamaldžius žmones. Ji gana plačiai aprašo šeimoje saugotas įvairias religines tradicijas. Pasak jos, kiek tuomet pasirodė lietuviškų knygų ar laikraščių, turbūt visi pasiekė jų šeimos knygyną, kuris buvo slepiamas nuošaliai stovinčioje daržinėje. Pastaroji tiek buvo apleista, kad rusų caro žandarai, darydami jos tėviškėje kratas, net neužeidavo į ją.

Kiek to laiko ir tos apylinkės sąlygos leido, Kazimiera baigė pradžios mokyklą Panevėžyje, prasilavino mergaitei tinkančiuose namų ruošos ir kituose dalykuose. Viena pasiturinti inteligentų bevaikių pora norėjo Kazimierą įdukrinti, tačiau Kazimiera tuo nesusiviliojo. Jau tada jos vaizduotė ir aspiracijos siekė toliau. Būdama bene 18 metų, išvyko į Ameriką, kviečiama brolio kunigo Antano Kaupo, klebonavusio Scranton, Pa. Tada Amerikos, o ypač lietuvių imigrantų, gyvenimas nebuvo panašus į šių dienų sąlygas. Kazimiera greitai suprato ko reikia ano meto lietuviams. Deja, ji pati nebuvo pakankamai pasiruošusi jiems ką nors duoti — be anglų kalbos negalėjo bandyti lavintis kokioje nors paaugusiems skirtoje mokykloje. Tačiau jau tada ji galvojo apie lietuvaičių vienuoliją.

Po dvejų metų Kazimiera grįžo į Lietuvą su mintimi daugiau pasiruošti savo planams. Jos ryšiai su broliu kunigu Antanu, su kunigu A. Miluku ir keliais kitais lietuviais kunigais Amerkoje nenutrūko. Jų padedama, 1902 m. spalo 27 d. ji išvyko į Šveicariją, į Šv. Kryžiaus seserų mokyklą Ingenbohl vietovėje, kur anksčiau ir tuo laiku mokėsi kelios kitos lietuvaitės. Į vienuolyną čia ji neįstojo, bet trejus metus mokėsi ir sekė vienuolių gyvenimą.

Kazimiera, prisikalbinusi Uršulę Dvaranauskaitę ir Antaniną Unguraitytę, tada besimokančias toje pačioje vienuolių mokykloje, 1905 m. lapkričio 2 d. atvyko su jomis į Scrantoną. Čia jos buvo priimtos pas Švenčiausios Marijos Nekaltos Širdies seseris atlikti noviciatą ir pasiruošti savos vienuolijos steigmui.

Matyt, lietuviai kunigai rimtai vertino Kazimieros Kaupaitės planus, kad jai, vos sugrįžus į Ameriką, pradėjo jieškoti Amerikoje ir Lietuvoje kunigo, kuris tiktų ir sutiktų paremti Kazimieros Kaupaitės planus. Galutinai sustota prie kunigo Antano Staniukyno, kuris, kelių kunigų raginamas, išvyko į Ameriką padėti Kazimierai Kaupaitei ir jos dviem draugėm įgyvendinti Kazimieros idėją. Amerikoje kun. A. Staniukynas buvo gan greitai priimtas Harrisburg, Pa., vyskupo ir paskirtas klebonu į Mt. Carmel lietuvių parapiją. Lietuviams kunigams įtaigojant ir Harrisburgo bei Scrantono vyskupams prašant, Šv. Tėvas Pijus X (dabar šventasis) 1907 m. balandžio 19 d. patvirtino leidimą steigti lietuvaičių Šv. Kazimiero seserų vienuoliją.

Minėtos trys lietuvaitės, maždaug po 20 mėnesių pasiruošimo, 1907 m. rugpjūčio 30 d. padarė vienuolinius įžadus kaip seserys prieš pusketvirto mėnesio patvirtintos naujos Šv. Kazimiero seserų vienuolijos. Kazimiera Kaupaitė dabar vadinosi sesuo Marija, Uršulė Dvaranauskaitė — sesuo Imakulata, Antanina Unguraitytė — sesuo Koncepta. Dar neturėdamos savo namų, šios trys lietuvaitės vienuolės spalio 7 d. pradėjo vadovauti Mt. Carmel parapijos mokyklai.

Čikagos lietuviams kunigams raginant, kun. A. Staniukynas tuojau pat atvyko Čikagon. Jam ir Čikagos lietuviams kunigams prašant, arkivyskupas E. J. Quigly leido trim seserim kazimierietėm centrinius namus steigti Čikagoje. Parinkta vieta yra ta pati, kur tie namai stovi ir dabar. 1911 m. namai buvo pašventinti, ir trys pirmosios seserys kazimierietės persikėlė iš Mt. Carmel į Čikagą.

Pačių seserų, kun. A. Staniukyno ir kitų lietuvių kunigų pastangomis lietuvės mergaitės gana gausiai stojo į naują vienuoliją. Čikagoje dvejus metus joms vadovavo viena sesuo vienuolė nelietuvaitė iš ano vienuolyno Scrantone, kur ruošėsi šios trys pirmosios. Jau 1913 m. lietuvaitės vienuolės, visos dar jaunos, kurių buvo nemažas būrys, rinkosi vadovybę iš savo tarpo. Sesuo Marija Kaupaitė buvo išrinkta pirmąja naujos vienuolijos generaline vyresniąja.

Darbai liudija

Nedelsiant buvo įsteigta mergaitėms mokykla prie centrinių namų, kurie vėliau buvo pavadinti Šv. Kazimiero akademija. Lietuvių parapijos taip buvo reikalingos lietuvių mokytojų, kad prasilavinusios jaunos kandidatės būdavo siunčiamos darbui, o atlikusios pirmuosius vienuolinius įžadus — į lietuvių parapijų mokyklas. Daugelis jų buvo dar tokios jaunos ir kuklios, kad ir dabar įdomu klausyti jų pasakojimo, kaip jos jautėsi pirmą kartą atsistojusios kaip mokytojos prieš kelias dešimtis paauglių mergaičių ir berniukų.

Žemaičių vyskupo Pranciškaus Karevičiaus kviečiama, sesuo Marija Kaupaitė su kitomis keturiomis 1920 m. vasarą išvyko į Lietuvą ten steigti seserų kazimieriečių misijos, kuri ten augo sparčiai ir tvirtai.

Daug kentėjusi Motina Marija Kaupaitė mirė vėžiu 1940 m. balandžio 17 d., 9 v. v. Yra kuo stebėtis, nes jau 1943 m. balandžio 9 d. Čikagos arkivyskupas Samuel A. Stritch patvirtino maldą (anglų kalba), prašančią Dievą ženklo, kad Motina Marija yra palaimintųjų tarpe. Tai rodo, kokį atminimą ir įspūdį ji paliko gyviesiems.

Vadovavusi jos pačios pradėtai vienuolijai 27 metus, Motina Marija paliko 475 seseris vienuoles, besidarbuojančias 44-se parapijų mokyklose, prie centrinių namų — Šv. Kazimiero akademiją (dabar Maria High School), Newtowne (dabartiniame Holland) Juozapo-Marijos vilą — augštesniąją mergaičių mokyklą (high school), Čikagoje dvi ligonines — Šventojo Kryžiaus ir Loretto, seserų kazimieriečių vadovaujamą ir aptarnaujamą Šventosios Šeimos vilą-namus seneliams, vieną ligoninę ir vienus senelių namus Nebraskoje. Lietuvoje pradėtas darbas taip pat plėtėsi sėkmingai iki sovietinės okupacijos.

Po 100 metų nuo jos gimimo ir po 40 metų nuo jos mirties Motinos Marijos-Kazimieros Kaupaitės vardas iškyla nauja stipria šviesa ir gyvųjų užsidegimu jos vardą įamžinti Bažnyčios pripažintų palaimintųjų tarpe. Kurio lietuvio širdis netrokštų sėkmės šioms pastangoms?

Tarptautinėje skautų stovykloje "Peak 80" Derbyshire, Britanijoje, lietuvių skautų atstovas v. s. B. ZINKUS įteikia dovaną dailininkų Tamošaičių knygą "Lithuanian Costume" tarptautinio skyriaus vedėjai Mrs. O. ROBINSON. Knygą parūpino v. s. J. MASLAUSKAS

Vietoje ramunių puokštės

STEPAS VARANKA

A. a. **Kazys Veikutis** mirė Detroite š. m. lapkričio 4 d. Ten ir palaidotas. Tai Vilniaus krašto patriotas, veikėjas, gimęs 1902 m. Linkmenyse, Švenčionių apskrityje.

Mokėsi Švenčionių gimnazijoje, vėliau Panevėžio mokytojų seminarijoje. Linkmenys iki 1920 m. buvo valsčiaus centras. Kovų pradžioje iš jo pasitraukė lenkų kariuomenės daliniai, ir Linkmenys priklausė Lietuvai. Vėliau lenkai juos vėl užėmė. 1921. I. 8 miestelį išlaisvino Lietuvos partizanai, prie kurių priklausė ir Kazys. Prieš tai Veikutis buvo lenkų saugumo policijos suimtas ir kalintas už šnipinėjimą. Laimingai pabėgo į nepriklausomą Lietuvą. Baigęs Šaulių Sąjungos instruktorių kursus, buvo paskirtas Zarasų-Joniškio rajono neutralios zonos partizanų vadu.

Apgaulingai Lenkijos politikai vyraujant, 1923 m. buvo išvesta nauja demarkacinė linija. Dešinioji Linkmenų miestelio pusė su šventove liko lenkų pusėje. Lietuviai įsteigė Kirdeikių parapiją ir pastatė naują šventovę. Juokinga buvo toji demarkacijos linija. Ji ėjo net per trobesius. Linkmenų miesteliui išsiskirsčius į vienkiemius, daugelis ūkininkų perkėlė savo trobesius į Lietuvą. Miestelio katalikų ir žydų kapinės liko Lietuvos pusėje. Kapinės tapo gimimų ir pažįstamų susitikimo vieta.

Pradžioje Linkmenyse veikė lietuviška mokykla ir įvairūs kultūriniai būreliai. Buvo rengiami lietuviški vaidinimai, veikė nedideli chorai, atvykdavo iš Vilniaus studentai su paskaitom. Kun. Breivos prie parapijos pastatytoje salėje vyko gyventojų, ypač jaunimo, visas lietuviškas kultūrinis gyvenimas.

Linkmenys buvo centras, per kurį ėjo iš Lietuvos nelegaliu būdu lietuviškoji spauda ir literatūra visam Vilniaus kraštui. Linkmeniškiai gausiai prenumeravo lietuvišką spaudą.

1939 m. Lietuvai "atgavus" Vilnių, ir Linkmenys grįžo Lietuvai. Miestelis tapo prijungtas prie Švenčionių aps. Tuo metu jame buvo apie 300 gyventojų. Legenda sako, kad Linkmenų vardas yra kilęs nuo legendinio kunigaikščio-dievaičio Linkmeno.

Kazys Veikutis 1926-1940 m. dirbo Lietuvos finansų ministerijoje ir aktyviai reiškėsi visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime. Nuo 1940 iki 1944 m. tarnavo valstybinio draudimo įstaigoje Švenčionių apskrityje.

Rusams-komunistams užėmus Lietuvą, Kazys pasitraukė į Vokietiją. Geradarių JAV lietuvių dėka 1949 m. atvyko į Detroitą ir tapo darbininku. Įsijungė į Lietuvos Atgimimo Sąjūdį ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungą. Nuo 1963 m. buvo tos sąjungos centro v-bos pirmininku.

K. Veikutis buvo lietuviškos spaudos bendradarbis, vilniečių ryšininkas VLIKe. Didelis šalininkas glaudžių santykių su ukrainiečiais. Ilgus metus rūpinosi ir susirašinėjo su žymiais mūsų mokslininkais dėl Lietuvos etnografinių sienų studijos paruošimo ir "Rytų Lietuvos" veikalo išleidimu. Tai buvo jo gyvenimo svajonė, kuri tapo tikrove, gulint jau senelių prieglaudoje.

Tegul Tau, Kazimierai, svetinga būna Amerikos žemė! Čia šalia kapo neaugs lietuviškos ramunės, bet tavo kapo priešai nemindžios.

Latvių liuteronų kunigas MARIS KIRSONS iš Filadelfijos demonstravo Madride prieš Latvijos pavergimą ir žmogaus teisių pažeidimus. Dramatizuodamas demonstraciją, persipjovė rankas. Ispanų policijos buvo suimtas ir tris valandas išlaikytas kalėjime

Ar lietuvybė dar gelbėtina?

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Pabirę po visą pasaulį, pradėjome grupuotis įvairiuose pasaulio kraštuose. Laimingi buvo tie mūsų tautiečiai, kurie pateko į dideles ankstyvesnių lietuvių kolonijas. Gaila, kad niekas mums nenurodė į kuriuos kraštus būtų geriau buvę emigruoti. Važiavome į P. Amerikos kraštus, svetimus mūsų prigimčiai, rasei, klimatui, papročiams. Nors čia per ilgą laiką, sunkiai ir menkai atlyginami, susitvarkėme ekonomiškai, tačiau tautiniu požiūriu žūstame ir nykstame.

Nuo pat pirmųjų atvažiavimo dienų, susitikus vieną kitą mūsų tautietį, gyvas buvo noras organizuotis, kviesti lietuvį kunigą, steigti lietuvišką bendruomenę ir parapiją.

Tuomet visi buvome lygūs, vienodi beturčiai, mūsų neskyrė dar socialinės grupės. Niekam nekilo mintis, kad ateityje galėtume kartais nutausti.

Mažesnėse ir didesnėse lietuvių kolonijose lietuviškojo gyvenimo pulsas buvo maždaug vienodas, nors kultūrinėje srityje neiškilome — stokojome menininkų.

Visose kolonijose noriai buvo rengiami mūsų tautinių švenčių minėjimai. Atstumai tada buvo nesvarbūs, nes jautėme, kad susibūrus didelei grupei mūsų tautiečių, pajusime savo gimtos žemės kampelį ir visi prabilsime gimtąja savo kalba. Į valdybas turėjome pakankamą skaičių tautiečių, kurie sugebėjo užimti vadovaujamas bendruomenės pareigas. Visi dirbo su dideliu entuziazmu ir patriotiškumu, nors buvome, palyginus, maža grupė. Deja, gabesnieji bendruomenės vadovai pradėjo vienas po kito mirti, kol galų gale padėtis taip pasikeitė, kad nebeturime kandidatų į vadovaujamas vietas. Dalis jaunimo nutauto, susituokė su kitataučiais ir pasitraukė nuo mūsų. Jų vaikai jau visai nekalba lietuviškai.

Vyresnieji, kurie gerai pažįsta bendruomenės veiklą, pasenę ir nebenori įsijungti į sunkią mišrių šeimų problemą. Viduriniosios kartos lietuviai taip pat sunkiai derinasi prie mūsų, nes mažai kurie iš jų yra stiprūs lietuviškume, mažai teskaito lietuvišką spaudą ir nesiorientuoja pasaulio lietuvių gyvenime. Jie perskaito bent tą straipsnį, kuriame parašoma apie Venecuelą. Kyla nepasitenkinimas, jei suranda ką neigiamo iš mūsų gyvenimo. Tačiau reikalas verčia. Juk negalima visko nutylėti ar rašyti neužtarnautas pagyras. Man buvo pasakyta: neskelbk didžiojoje mūsų spaudoje šių neigiamybių. Bet kaip neskelbsi, jeigu jos naikina tautinės gyvybės šaknis! Savo spaudos neturime, vietinis laikraštėlis pasirodo tik kartą į metus. Pvz. ar galima tylėti, jeigu jaunimo stovyklavimo suvažiavime pagrindinė kalba buvo svetima? Kodėl mes taip bijome tiesos? Jeigu jau priėjome iki to, kad nebesusikalbame savo kalba, nėra ko slėpti. Ar negeriau atvirai žvelgti į esamą būklę ir bandyti ją taisyti?

Dar daug ką galime išgelbėti — turime tautiečių, kurie turi gerus norus, mielai sutinka mokytojauti lituanistinėje mokyklėlėje, turime puikų lietuvį sporto treneri, neseniai atvykusį iš Vokietijos, turime kunigą, sutinkantį ateiti į pagalbą. Reikia tik uolesnių valdybų, organizuojančių visą darbą.

Venecuelos lietuviai

Rugsėjo 27 d. Karako mieste įvyko Venecuelos Lietuvių Bendruomenės tarybos posėdis, kuriame dalyvavo: J. Kukanauza, VLB centro vald. pirmininkas, V. Mažeika, Karako apyl. pirm., H. Gavorskas Maracay apyl. pirm. ir VLIKo atstovas Venecuelai, J. Zavadzkas, Valencijos apyl. pirm., Aras Mažeika, VLJS pirm., Ant. Baronas, P. Kriščiūnas, Jūratė Statkutė de Rosales, Marius Kvedaras, J. Klovaitė, Eug. Mažeikienė, O. Kukanauzienė, R. ir R. Liesinskai.

Šiame posėdyje buvo aptartas lapkričio mėn. atvykstančių dainininkų N. Linkevičiūtės ir Bernardo Prapuolenio koncerto ruošimas ir menininkių A. Tamošaitienės bei Ald. Veselkienės parodos ir audimo kursų organizavimas.

Paminėta ir mūsų jaunimo veikla, VII-toji stovykla Meridoje, žaviuose Venecuelos Andų kalnuose, kurioje dalyvavo 48 jaunuoliai. Žinant, kad Venecuelos lietuvių kolonija turi vos apie 700 narių, tai nemažas skaičius. Vaikų — jaunių stovykloje, įvykusioje kiek vėliau, irgi dalyvavo apie 30 vaikučių, kurie pramoko lietuviškų dainų bei pagilino kalbos žinias. Jaunimo stovyklai vadovavo M. Kvedaras, o vaikų — L. Stankus-Rosales, neseniai sugrįžęs iš Vasario 16 gimnazijos. Buvo painformuota, jog VLJS rengia antrą biuletenį lietuvių ir ispanų kalbomis.

Veikia Karako ir Valencijos apylinkių tautinių šokių grupės, kurios yra kviečiamos pasirodymams įvairių venecueliečių organizacijų bei institucijų. Ypač puikus buvo paskutinis jungtinis abiejų tautinių šokių grupių festivalis Valencijoje, kuriame gausiai dalyvavo kaip stebėtojai Valencijos, Maracay, Karako lietuviai ir jų bičiuliai venecueliečiai bei kiti svetimtaučiai.

Šiame posėdyje nutarta prieš Kalėdų šventes išleisti 16-tą "Gairės" nr., kuris pavestas ir toliau suredaguoti J. Kukanauzai.

Posėdžio prezidiumas buvo įgaliotas pasiųsti "Mūsų Lietuvai", "T. Žiburiams" ir kitai lietuviškai spaudai tarybos pageidavimą nespausdinti tendencingų straipsnių, kuriuose lengva įžvelgti asmeniškus priekaištus organizacijoms ir jų veikėjams.

Nuodugniai apsvarsčius mūsų kapelionui kun. Ant. Perkumui neatidėliojamos pagalbos reikalą, nutarta, remiantis saleziečių vyr. kun. M. Burbos patarimu, surinkti visų Venecuelos lietuvių parašus, prašant paskirti jam pagalbininku kun. Hermaną Šulcą. Visi posėdžio dalyviai pripažino, jog tai yra visuotinis Venecuelos lietuvių noras, nes lietuviškos pamaldos yra lyg ašis, apie kurią sukasi visas lietuviškas gyvenimas — ne tik religinis, bet ir tautinis, kaip įrodo JAV ir Kanados lietuvių išeivių istorija. Kun. Ant. Burba yra pažadėjęs tą prašymą perduoti atitinkamai Vatikano institucijai.

Posėdis irgi pareiškė, jog "Gairės" 15 nr. nebuvo padaryta jokio asmeninio kaltinimo ar priekaišto mūsų gerb. kapelionui kun. Ant. Perkumui, o tik buvo realiai iškelta mūsų kolonijos dabartinė religinė ir tautinė būklė.

J. Ruginis

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

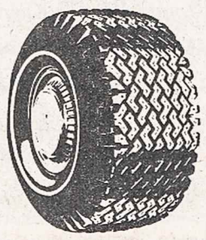

S.G. TIRE SERVICE
459 RONCESVALLES AVE. (kieme)
Tel. 534-6602 • 534-9989
AUTOMOBILIAMS PADANGOS IR RATAI: B. F. Goodrich, Pirelli, Uniroyal, Michelin, radials ir kt. Elektroniškas ratų išbalansavimas, padangu taisymas, naujos ir vartotos padangos. Atidaryta: pirmad. iki penktad. 8.30 v.r. — 6 v.v., šeštad. 8.30 v.r. iki 1 v.p.p.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PALAIDOJO KLEBONĄ

Rugsėjo 2 d. mirė kun. Vincas Kizlaitis, Alksnėnų parapijos klebonas Vilkaviškio vyskupijoje, sulaukęs 85 metų amžiaus. Velionis kunigu buvo įšventintas 1920 m. Palaidotas rugsėjo 5 d. Alksnėnuose. Jo laidotuvėse dalyvavo vysk. L. Povilonis, daug kunigų iš įvairių Lietuvos vietovių ir didelė minia tikinčiųjų.

NAUJAS GREITKELIS

Lapkričio 4 d. buvo atidarytas naujasis greitkelis Vilnius-Ukmergė, turintis 72,7 kilometro ilgį. Džiaugiamasi, kad jo įrengimas užbaigtas dviem mėnesiais anksčiau nei numatyta plane. Juostų paviršius esąs padengtas šiurkščia danga, pastatyti modernūs tiltai, įrengtos dviejų lygių sankryžos. Paliktas ir senasis kelias, kuriuo dabar galės naudotis dviratininkai, pėstieji, negreitų transporto priemonių savininkai. Naujasis greitkelis tiesiogiai nepaliečia Širvintų ir netgi pačios Ukmergės. Tikimasi, kad tuo bus sumažintas pravažiuojančiųjų eismas tose vietovėse. Penkioliktame kilometre nuo Vilniaus atidengtas akmuo su įrašu: "1980. Automagistralė Vilnius-Ukmergė". Greitkelio atidaryme dalyvavo ministerių tarybos pirm. J. Maniušis, atvežęs augščiausiosios tarybos garbės raštus ir nusipelniusių vardų dokumentus pasižymėjusiems greitkelio tiesėjams.

SOVIETINĖSE DIENOSE

Sovietų Sąjungos dienos Austrijoje buvo skirtos maskvinei okupuotos Lietuvos propagandai. Tai liudija surengta nuotraukų paroda "Tarybų Lietuvai — 40". Delegacijai vadovavo Lietuvos ministerių tarybos pirmininko tituluojamas J. Maniušis. Pagrindiniai renginiai daugiausia buvo sutelkti Salzburge bei jo srityje, su kuria Maskva stengiasi plėsti okupuotos Lietuvos ryšius. Buvo surengtos dvi asmeninės parodos — dail. J. Švažo tapybos ir fotografo V. Butryno nuotraukų. Jas papildė kolektyvinės grafikos, akvarelės darbų, plakatų ir netgi vaikų piešinių parodos. Buvo rodomi ir lietuviški filmai. Koncertines programas atliko styginis Vilniaus kvartetas, Vilniaus universiteto dainų ir šokių liaudies ansamblis.

LENKŲ TEATRAS

Vilniaus geležinkeliečių rūmuose 15 metų veikia lenkų dramos teatras, vadovaujamas rež. I. Rymovičiaus. Į aktorių eiles įtraukti įvairių profesijų dramos entuziastai — studentai, milicijos, geležinkelio darbuotojai, darbininkai. Sukakties proga šiai saviveiklininkų grupei buvo suteiktas liaudies teatro vardas.

PADĖKA TALKININKAMS

Vilniškis kompartijos centro komitetas, augščiausios tarybos prezidiumas ir netgi pati ministerių taryba paskelbė padėką kolchozininkams bei sovchozininkams derliaus nuėmime talkinusiems pramonės bei transporto įmonių darbininkams, studentams, moksleiviams, kariams, visiems darbo žmonėms. Primenama, kad geru derliumi buvo stengiamasi pagerbti sovietų kompartijos XXVI suvažiavimą, sovietinamos Lietuvos keturiasdešimtmetį, kuris iš tikrųjų tereiškia jos vergiją. Šie propagandiniai įsipareigojimai betgi susidūrė su nenumatytomos kliūtimis. Apie jas lapkričio 7 d. "Tiesoje" rašoma: "Tačiau gamtos kaprizai sutrukdė pasiekti tai, kas numatyta. Labai nepalankios orų sąlygos sudarė itin didelių sunkumų derliaus nuėmimo metu, daugelyje vietų laukuose negalėjo dirbti technika, grėsė pavojus turėti didžiulių nuostolių, o dalyje ūkių net ir visiškai netekti išauginto derliaus . . ." Tada ir šauktasi minėtos pagalbos, nors ji nebuvo visiškai sėkminga: "Kolūkiečių, tarybinių ūkių darbininkų ir jų pagalbininkų įtemptų pastangų dėka pavyko iki minimumo sumažinti nuostolius ir nuimti derlių, paruošti šiek tiek daugiau negu pernai stambiųjų ir sultingųjų pašarų gyvulių žiemojimui . . ." Viešai prisipažįstama, kad nuostoliai tebuvo sumažinti iki minimumo. Kalbama apie didesnes pašaro atsargas gyvuliams, o apie žmonėms skirtą maistą nė neužsimenama.

POVANDENINĖ MEDŽIOKLĖ

Povandeninės medžioklės problemas "Valstiečių Laikraščio" 93 nr. palietė Z. Butkevičius savo rašiniu "Kuo ne žeberklai?" Jis kalba apie šaudymą į žuvis specialiais šautuvais, kurie laisvai pardavinėjami kaimyninėse respublikose. Jie turi strėlę arba nedidelį trišakėlį, su kuriais pataikyti į žuvis reikia įgudimo. Dėlto Lietuvoje šautuvai perdirbami, jų strėlių bei trišakėlių antgaliai paverčiami aštriais žeberklais. Vien tik Utenos gamtos apsaugos inspektorius V. Vaznys ir jo pagalbininkai Šventojoje sulaikė 12 medžiotojų su tokiais patobulinimais. Išradingumu ypač pasižymėjo šiemetiniai abiturientai Kaniukų kaime — Algis Pernavas, Vilius Stankevičius ir Ričardas Kemeklis. Povandeninė medžioklė leidžiama tik keliuose ežeruose: Zaraso — Zarasų rajone, Kavolio — Alytaus rajone, Gavio — Ignalinos rajone, Vištyčio — Vilkaviškio rajone, Akmenos — Trakų rajone, taip pat ir Baltijos jūros pakraštyje. Šio įstatymo nesilaikoma. Įvairių rūšių bei galingumo atimtų šautuvų rinkinius gali parodyti beveik kiekvieno rajono gamtos apsaugos inspekcija. Pasak Z. Butkevičiaus, net ir 2.000 povandeninių medžiotojų, priklausančių medžiotojų ir žvejų draugijai, medžioja visur, kur tik nori, bet tik ne ten, kur leidžiama. Z. Butkevičiaus išvada: "O kaip norėtųsi pasakyti kitaip — žuvų šaudymas po vandeniu, tai tiesiog žeberklavimas. Juk povandeninio medžiotojo pašauta ar nutrūkusi žuvis pasmerkta — nereikia nė atvirų žaizdų, užtenka nudraskytų žvynų, kai prasideda liga ar užpuola parazitai. O medžiojant po vandeniu sužeidžiama labai daug . . ." Kažkada tokia povandeninė medžioklė buvo iš viso draudžiama, bet su tuo nieko nelaimėta. Dabar, kai leidžiama, esą reikėtų pradėti aštresnę kovą su tokios žūklės taisyklių pažeidėjais.

VILKŲ AUKOS

Anykščių rajone vėl pagausėjo vilkų skaičius. Romuldavos pagiryje vilkė su trimis jaunikliais papjovė briedę, o visame rajone vilkų grobiu tapo apie 30 avių ir keletas telyčaičių. Vienas vilkas pavakare buvo atsibastęs beveik į Dabužių miestelį. Rugsėjo pabaigoje medžiotojų akivaizdoje du vilkai sudraskė šerną Troškūnų miške. Šio miško Mašininkų masyve nesėkmingą kovą prieš vilkus bandė Aukštakalnio būrelio medžiotojai J. Raupys, E. Perevičius ir P. Sebeika. Jiems pavyko nušauti tik du vilkus ir du sužeisti, bet pastarieji pabėgo su šūvių išvengusiais vilkais. Rimtesnę kovą su plėšrūnais žadama pradėti žiemos mėnesiais.

NUTEISĖ PLĖŠIKĄ

Vilkaviškio rajono Pilviškių miestelyje vieną pavakarę prie parduotuvės buvo sumuštas ir apiplėštas vyriškis. Iš jo atėmęs laikrodį ir pinigus, užpuolikas pabėgo. Jį surado draugovininkai Gediminas Mockus ir Vytas Matulaitis, ant žemės pastebėję nukritusią beretę, laikrodžio grandinėlę ir tuščią piniginę. Jie įtarė užkandinėje gerokai įkaušusį ir pinigais besišvaistantį Vytautą Kuzminą, kuris prieš tai prašė pažįstamus paskolinti bent vieną rublį. Iškviesti milicininkai pas jį rado pavogtą laikrodį ir pinigus. Nusikaltėlis buvo nuteistas kalėti. Dėl paplitusių nusikaltimų milicija dabar visur yra priversta šauktis draugovininkų pagalbos. Jais pasirenkami patikimi žmonės, kuriem tenka vaikščioti miestų ir netgi miestelių gatvėmis.

V. Kst.

Torontiškė "Vasaros garsų" trijulė, dalyvaujanti įvairiuose renginiuose su lietuviškomis dainomis. Iš kairės: seserys DOVIDAITYTĖS ir A. BISKYTĖ

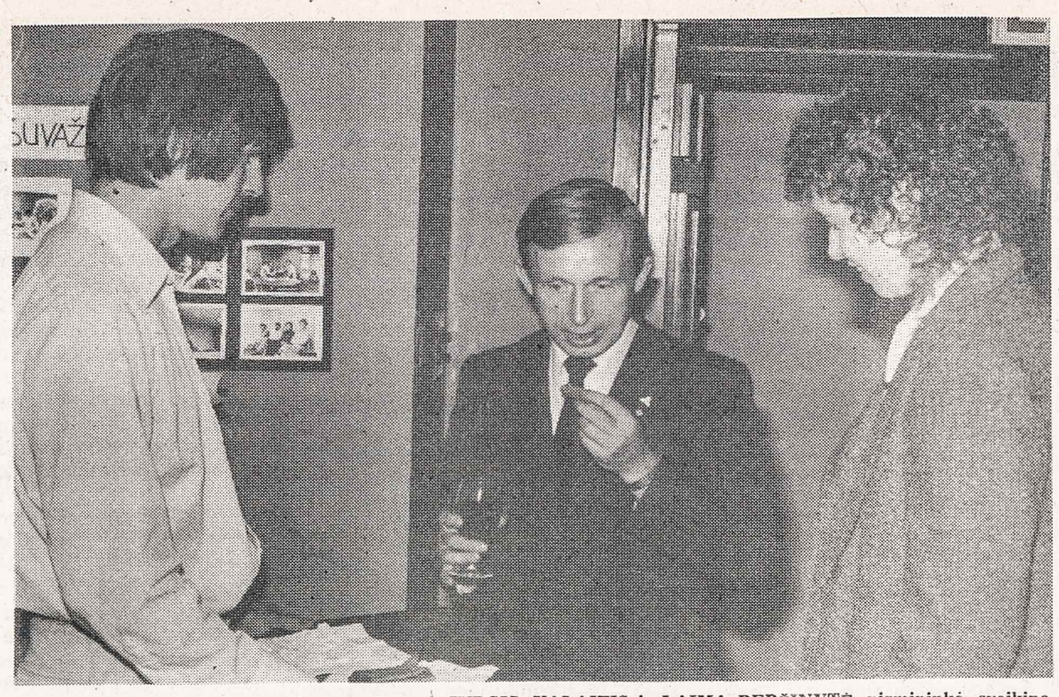

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovai JURGIS VALAITIS ir LAIMA BERŽINYTĖ, pirmininkė, sveikina Lietuvos laisvės kovotoją Vladą Šakalį su duona, vynu ir druska Hamiltone

Nuotr. A. Šeškaus

Š. m. gruodžio 7, sekmadienį, 4 valandą po pietų, Hamiltono Jaunimo Centre, Lietuvių Pensininkų Klubas rengia

LITERATŪROS IR DAINOS POPIETĘ

PROGRAMOJE: novelės konkurso laimėtojams — R. K. Vidžiūnienei, Vladei Butkuvienei ir Andriui Norimui-Mironui premijų įteikimas, laureatų žodis, premijuotų novelių ištraukos (skaito "Aukuras"), HL Pensininkų Klubo dainos vieneto dainos ir kt. Po programos — kavutė.

Įėjimas — $4.00.

HAMILTON, ONT

RIMAS BAGDONAS, dirbąs vienoje plieno įmonėje Hamiltone, lapkričio 14 d. išskrido tarnybos reikalais į Japoniją. Ten išbus apie 2 savaites ir aplankys plieno įmones nuo pietinės iki šiaurinės Japonijos. **K.**

NAUJŲ METŲ sutikimas rengiamas š.m. gruodžio 31 d. Jaunimo Centre. Bilietus bus galima užsakyti lapkričio mėnesio gale. Kaina — $22.50 asmeniui, $45 porai; studentams ir pensininkams — $19. Kviečiame visus dalyvauti.

KLB Hamiltono apylinkės valdyba

LIETUVIŲ PENSININKŲ rengiamas literatūros vakaras įvyks gruodžio 7, sekmadienį, 4 v.p.p., Jaunimo Centre. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Įėjimas — $4 ("TŽ" 47 nr. per klaidą parašyta, kad įėjimas nemokamas). **J.**

KL KATALIKIŲ MOTERŲ D-JOS Hamiltono skyrius ruošiasi paminėti savo metinę šventę gruodžio 7, sekmadienį. Pradėsime Mišiomis mūsų šventovėje 10.30 v.r.

Tuoj po pamaldų suėjimas agapė parapijos salėje. Visos narės kviečiamos būtinai dalyvauti. Taip pat maloniai kviečiamos ir viešnios. Labai prašome kuo daugiausia dalyvauti.

Valdyba jau kuris laikas stengiamės puošti gėlėmis altorius šventovėje. Ta proga kviečiame prisidėti ir kitus darbu ar auka išlaidoms padengti. Be to, šventėje aptarsime ir daugiau einamų reikalų. **Valdyba**

TRADICINIS MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ RENGINYS "laimės ratas" įvyks gruodžio 6, šeštadienį. **P.**

Sudbury, Ontario

KRIKŠTYNOS. Pakrikštytas Matas-Gediminas-Jonas Remeikis. Kūmai — Vitas Stepšys ir Aldona Stepšytė. Gražios vaišės buvo suruoštos G. M. Remeikių namuose.

BUS ATLAIKYTOS šv. Mišios už Totoraičių mirusius gruodžio 5 d., už Liaugų — gruodžio 6 d. Atlaikytos šv. Mišios už Vlado, Genovaitės Skripkų ir už Gertrūdos Lumbienės vėles (užpr. S. Rakštienė), už Mykolo Paužos sveikatą (užpr. močiutė). **K.A.S.**

Los Angeles, Calif.

TAUTOS FONDO atstovai lankėsi lapkričio 9 d. mūsų mieste ir Šv. Kazimiero par. salėje po pamaldų padarė pranešimus. Vietinis TF atstovybės pirm. A. Skirius pradėjo susirinkimą, pakviesdamas pirmininkauti Vl. Pažiūrą. Įdomią kalbą pasakė TF garbės pirm. prel. J. Balkūnas, primindamas VLIKo praeitį ir pabrėždamas TF paskirtį. TF pirm. J. Giedraitis painformavo apie dabartinę veiklą, gaunamus palikimus, numatomą specialų skyrių gynybai, kurį ypač remia Los Angeles mieste gyv. A. Audronis. Pastarasis čia pat įteikė $1000 čekį gynybos fondui. Buvo kritiškų pastabų apie VLIKo išleistą Lietuvos žemėlapį. Adv. Trečiokienė ragino visus laiku sudaryti testamentus, kad palikimai neatitektų sovietams. Įsteigtas TF skyrius ir suaukota nemažai lėšų. **A.**

• NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės Žiburiai" — tik $10 metams. Reguliari prenumerata — $14.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

ENCYCLOPEDIA LITUANICA įteikimas universitetams ir St. Petersburgo centrinei bibliotekai įvyko spalio 11 d. klubo salėje. Iškilmėje dalyvavo apie 300 svečių, tame skaičiuje apie 50 amerikiečių. EL komplektai (po 6 tomus) buvo įteikti: University of Florida (apie 30.000 studentų) bibliotekos direktoriui dr. G. Harrer; University of South Florida (apie 23.000 studentų), Tampa campus ir St. Petersburg campus — abiejų bibliotekų atstovui Sam Fustukijan; Eckerd College (per 1.000 studentų) bibliotekos direktoriui John Vigle; St. Petersburgo miesto centrinės bibliotekos direktoriaus asistentei Miss Patricia Broad. Be to, University of Florida teisių fakultetui įteikta Lietuvos Statuto I 1529 metų knyga su vertimais į anglų kalbą.

Meninėje programoje dalyvavo: liet. klubo choras, vadovaujamas muz. P. Armono, amerikiečių "Bay Area Chamber Strings" kamerinis orkestras, diriguojamas muz. P. Armono, ir klubo tautinių šokių vienetas "Banga", vadovaujamas M. Jokūbaitytės-Sandargienės.

Klubo pirm. K. Jurgėla pasveikino svečius ir trumpai paaiškino klubo tikslus. A. Karnienė, šio renginio organizatorė, pravedė nustatytą vakaro programą lietuvių ir anglų kalbomis. Renginys paminėtas "Evening Independent" spalio 13 d. laidoje "Gifts for the Library" ir įdėta didelė graži nuotrauka.

SEZONO ATIDARYMAS klube įvyko spalio 5 d. Klubo pirm. K. Jurgėla, sveikindamas gausiai susirinkusius, pažymėjo, jog klubas pasiruošęs sutikti atostogaujančius arba vykstančius į čia žiemą praleisti svečius. Dvasiniam atsigavinimui paties klubo ir jo ribose veikiančių organizacijų yra numatyta visa eilė renginių. Priminęs pirmuosius klubo organizatorius, pasidžiaugė, jog jų darbo, aukų ir pasišventimo dėka dabar mes turime gražias patalpas — savo namus.

Meninėje dalyje dr. B. Zelbienės vaidybos būrelis inscenizavo pasaką "Raudona kepuraitė". Vaidmenis gražiai atliko M. Jokūbaitytė-Sandargienė ir Ir. Račinskienė. Miško aikštelėje M. Jokūbaitytė-Sandargienė, Raudonkepuraitės vaidmenyje, pašoko baletą. Klubo choras, vadovaujamas muz. P. Armono, padainavo tris dainas.

LIETUVIŠKOJI RADIJO VALANDĖLĖ spalio 22 d. klubo salėje surengė poeto K. Donelaičio 200 m. sukakties minėjimą-koncertą. Su Donelaičiu ir jo kūryba supažindino M. Peteraitienė. Aktorius H. Kačinskas meistriškai iškėlė Donelaitį, paskaitydamas poemos "Metai" ištraukas. Be to, įspūdingai padeklamavo Mykolaičio-Putino, Ūselienės, Blekaičio ir Radausko eilėraščių, Balio Sruogos "Kazimiero Sapiegos" monologą. Sol. O. Zubavičienė padainavo eilę lietuviškų dainų ir iš Ch. Gounod operos "Romeo ir Juliette" arijų "Ką veiki, balta balandėle?" Akompanavo latvaitė Rūta Kalninš. Dalyvavo 250 asmenų.

Pasibaigus koncertui, S. Kačinskienės megztas sukneles ir eilutes scenoje demonstravo G. Bakienė ir Ir. Račinskienė.

Parengimą pradėjo radijo valandėlės remėjų pirm. dr. I. Mačionienė, pakviesdama O. Galvydienę vadovauti programai. Valandėlės komiteto pirm. K. Kleiva pabaigoje padėkojo programos atlikėjams ir gausiai publikai. K. Donelaičio portretą, kuris kabojo scenoje, nupiešė O. Galvydienė. **L. Ž.**

Delhi - Tillsonburg, Ontario

AUKOTOJAI. Mt. Brydges neteko žymaus lietuviškos veiklos rėmėjo **a.a. Kazimiero Valaičio.** Draugai, artimieji ir kaimynai savo aukas skyrė Kanados Lietuvių Fondui; $70: Josephine Janulate; po $58: J. N. Ulėnas, M. Ulėnienė, J. G. Valaitis; po $50: P. Genčius, J. Kšivickis; po $35: J. Douglas, J. Valaitienė; po $30: A. Čerškus, V. Narkevičius; po $29: A. M. Markelis, B. Zerilli; po $25: A. J. Bersėnas, J. Bersėnas, A. B. Nakas, V. Sakas; po $20: P. S. Gaidauskas, K. G. Gasputis, V. Grigelis, V. I. Ignaitis, V. E. Jokūbaitis, P. M. Jocius, M. Keresevich, A. T. Kojelaitis, J. Lekas, J. Mockaitis, Z. L. Mockus, M. Norkus, J. S. Paketūras, P. Sakalas, J. T. Siparis, L. O. Šiurna, V. Subatnikas, P. Vaitiekūnas; $15: J. Stanaitis; po $10: Jg. Aušrota, V. R. Bersėnas, E. J. Daniliūnas, Elena Kairys, B. Keburis, V. M. Miceikos, J. Paškevičius, A. Petrauskas, E. J. Statkevičius.

JIE IŠKELIAVO NEGRĮŽTAMAI. Šiais metais mirė šie parapijiečiai: Elena Aleliūnienė, 52 m., gegužės 27 d.; Kipras Matelis, 78 m., liepos 5. d.; Ona Strodomskienė, 74 m., rugpjūčio 7 d.; Stasys Liaudinskas, 81 m., rugsėjo 21 d.; Placidas Mickevičius, 63 m., rugsėjo 22 d.; Emilija Bačiūnienė, 75 m., spalio 4 d.

GRAŽI VEIKLA. KLK Moterų Draugijos Delhi skyrius pasižymi gražia ir praktiška veikla. Jis turi apie 60 narių. Siunčia siuntinius, lanko ligonius, palaiko ryšius su nelietuviškomis, bet kilnių tikslų siekiančiomis organizacijomis, ruošia per visą žiemą kas sekmadienį, padedamos ir šiaip parapijiečių mote-

(Nukelta į 5-tą psl.)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudа.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $15,000,000

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
santaupas	10½%
term. depozitus 1 m.	11¼%
term. depozitus 3 m.	11½%
reg. pensijų fondo	10%

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask.	13½-14%
asmenines paskolos	15%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A.a. KUN. VACLOVAS MARTINKUS, Providence, R.I., lietuvių parapijos klebonas, mirė lapkričio 18 d., kasdamas sniegą prie savo klebonijos. Velionis buvo gimęs 1909 m. Vaitelių k., Ylakių vls., Mažeikių aps. Kunigu įšventintas 1935 m. Telšiuose. Pasižymėjo organizaciniais darbais vikaraudamas ir klebonaudamas. Daug dirbo su jaunimu, o klebonaudamas Židikuose vadovavo naujos šventovės, klebonijos ir kitų pastatų statybai, pagerbė rašytoją Šatrijos Raganą — M. Pečkauskaitę, pastatydamas jai skirtą paminklinę koplyčią Židikų kapinėse. Pasitraukęs į Vokietiją 1944 m. dirbo lietuvių sielovadoje, klebonavo Luebecko stovykloje. Amerikon atvyko 1950 m. Pradžioje vikaravo, dirbo su jaunimu. Tapęs lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonu Providence, kurį laiką pirmininkavo BALFo centro valdybai, aktyviai dalyvavo lietuvių gyvenime, duosniai rėmė lietuvišką spaudą.

PLB VALDYBA į Australijos Lietuvių Dienas Adelaidėje gruodžio pabaigoje nori pasiųsti iš okupuotos Lietuvos pabėgusį laisvės kovotoją Vladą Šakalį, jeigu iki to laiko pavyks sutvarkyti jo dokumentų klausimą.

INŽ. RYTUI BABICKIUI, sulaukusiam amžiaus penkiasdešimtmečio, surengtose pagerbtuvėse Klevelande, dr. Edmundo ir Mildos Lenkauskų namuose, dalyvavo 40 studijų kolegų ir bičiulių. Sukaktuvininkas yra Klevelando vyrų okteto steigėjas, vadovaująs jam jau 21 metus, ilgametis Čiurlionio ansamblio chormeisteris. Jis taipgi vadovauja ir Šv. Jurgio parapijos chorui. Profesiniu požiūriu yra elektros inžinierius, dirbantis "Illuminating" bendrovėje.

ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ PARAPIJA Kalifornijoje, Los Angeles mieste, vadovaujama klebono prel. J. Kučingio, sekančiais metais švęs savo keturiasdešimtmetį. Pagrindinį minėjimą planuojama sujungti su tradicine šios parapijos Lietuvių Diena, kuriai numatyta birželio 21-ji. Iki sukakties norima išdažyti šventovės vidų, pakeisti suolų klaupes, išsidėvėjusius kilimus presbiterijoje, atnaujinti kiemo grindinį. Šia proga bus įrengtas Šv. Kazimiero vitražas parapijos įsteigėjo prel. J. Maciejausko atminimui, surengtas religinis koncertas, numatytos 8 dienas truksiančios Gavėnios misijos.

NIUJORKO VYRŲ CHORAS "PERKŪNAS", pradėdamas naują darbo sezoną, išsirinko naują valdybą: pirm. L. Drankauskas, vicepirm. Z. Jūrys, sekr. B. Svogūnas, ižd. V. Vasikauskas, bibliotekininkas S. Karmazinas, archyvo tvarkytojas J. Jankus, ūkinių reikalų — D. Pranckevičius ir V. Kalytis.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS valdyba spalio 23 d. posėdyje Sao Paulo mieste aptarė arkivyskupo P. Amerikos lietuvių kongreso problemas. Pasitarime taipgi dalyvavo B. Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. inž. A. Valavičius, tautinių šokių grupės "Rūtelės" vadovė E. Bacevičienė ir jaunimo choro "Volungė" atstovė S. Vazgauskaitė. Posėdyje nusiskųsta, kad kongreso reikalu nepakankamai gaunama informacijos iš jo rengėjų Argentinoje. Iš "Mūsų Lietuvoje" paskelbtų žinių paaiškėjo, kad Brazilijos atstovams yra skiriama švietimo tema, Urugvajaus — kultūra, Argentinos — spauda. BLB krašto valdyba nutarė kviesti vietinius kultūrininkus, kad jie gvildentų paskirtą švietimo temą. Šiam reikalui bus surengtos svarstybos gruodžio 6-7 d.d. Lituanikos sodyboje. Visas pelnas lapkričio pradžioje BLB suplanuotos išvykos į Lituaniką skiriamas jaunimo išlaidoms P. Amerikos lietuvių kongrese.

SPAUDOS ŠVENTĖ spalio 26 d. buvo skirta vieninteliam Brazilijos lietuvių savaitraščiui "Mūsų Lietuva", leidžiamam Sao Paule. Ji pradėta Mišiomis, kurias koncelebravo prel. P. Ragažinskas, kun. Pr. Gavėnas, SDB, ir kun. P. Urbaitis, SDB, giedant Lietuvių Katalikų Bendruomenės chorui, dalyvaujant lietuviams iš įvairių Sao Paulo dalių. Pasimelsta už "ML" steigėjus, kurių keli jau iškeliavę amžinybėn, dabartinius rėmėjus ir darbuotojus. Savo pamoksle prel. P. Ragažinskas priminė už lietuvišką spaudą kovojusius knygnešius ir dabartinę mūsų tautos kovą už savo spausdintą žodį. Šventė užbaigta pietumis Jaunimo Namų salėje, kur susitelkė apie 150 dalyvių. Kupletų programą apie "Mūsų Lietuvą", kitas lietuviškas organizacijas ir kaikuriuos lietuvius atliko A. Vinkšnaitis su savo talkininkais. Daugelis dalyvių įsijungė į "ML" savaitraščio garbės prenumeratorius ir leidėjus. Spaudos dieną globojo klebonas kun. J. Šeškevičius, talkon pasikvietęs Brazilijos Lietuvių Bendruomenę, beveik visas kitas organizacijas.

Argentina

VII-JO P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO planus paskelbė jo rengėjų komiteto pirm. Julius Mičiūdas su Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos pirm. Leopoldu Stankevičium. Kongresas, įvyksiantis 1981 m. vasario 11-15 d.d., pradedamas jaunimo stovykla vasario 5-10 d.d. Pagrindinis kongreso tikslas — pagyvinti lietuviškų organizacijų ryšius P. Amerikoje, sustiprinti Lietuvos laisvinimo veiklą, lietuvybės išlaikymą išeivijoje. Tikimasi susilaukti dalyvių ne tik iš P. Amerikos, bet ir svečių iš kitų kraštų, nes pasidalinimas nuomonėmis su jais būtų vispusiškai naudingas bei įdomus. Pagrindiniai kongreso renginiai vyks Aušros Vartų parapijos salėje, kur taipgi numatomas oficialus jo atidarymas, talentų vakaras, meninė programa su įvairių kraštų pasirodymais. Kongreso uždarymui vasario 14 d. pasirinkta centrinė Buenos Aires miesto salė. Sekančią dieną pamaldos bus taipgi Buenos Aires centre, o pietūs, Vasario 16 minėjimas ir atsisveikinimo pobūvis — Lanus mieste, Argentinos Lietuvių Susivienijimo salėje.

Australija

ALB SAVAITRAŠTĮ "MŪSŲ PASTOGĖ" oficialiai dabar leidžia specialiai sudaryta organizacija — Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga. Jos reikalai aptarti lapkričio 2 d. posėdyje Sydnėjaus Lietuvių Klube. Valdybos ižd. A. Milašo pranešimu, finansinė "MP" leidimo būklė esanti gera, tikimasi, kad ir ateityje ji gerės. Dėlto netgi nebuvo užsiminta apie prenumeratos pakėlimą. Skaitytojams Australijoje metinė prenumerata dabar yra $20, paprastu paštu užsienyje — $24, oro paštu N. Zelandijoje — $35, oro paštu kitose valstybėse — $50. Šių metų pabaigoje iš administratorės pareigų pasitrauks "MP" administratorė Liuda Stašionienė, su savo vyru Bronium administraciją tvarkiusi jau beveik 25 metus. Administratorium jau yra numatytas ir ruošiamas kitas asmuo. Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga dabar turi daugiau kaip 100 narių, norima, kad jon įsijungtų visi "MP" skaitytojai. Sąjungos valdybai vadovauja pirm. V. Patašius. Pranešimą kitais "MP" reikalais padarė red. V. Kazokas. Jam talkina patariamoji komisija, kurią sudaro: I. Jonaitis, A. Reisgys, V. Patašius, dr. R. Zakarevičius ir V. Bukevičius.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI ruošiasi gruodžio 26-30 įvyksiančioms Lietuvių Dienoms Adelaidėje. Jos bus pradėtos iškilmingu atidarymu Adelaidės miesto salėje, dalyvaujant P. Australijos gubernatoriui bei kitiems augštiems svečiams. Toje salėje gruodžio 30 d. įvyks ir dainų šventė, o tautinių šokių šventei gruodžio 29 d. yra pasirinktas "Apollo" stadijonas. Kultūrinius renginius papildys: literatūros vakaras, jaunimo koncertas, Adelaidės lietuvių teatro "Vaidila" suvaidinta Stasio Santvaro drama "Žvejai".

Italija

PASAULIO VYSKUPŲ SINODO POSĖDŽIUOSE Vatikane dalyvavo vysk. Liudas Povilonis, apaštalinis Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų administratorius, atvykęs su kun. Stanislovu Lidžiu. Spalio 24 d. vysk. L. Povilonį specialioje audiencijoje priėmė popiežius Jonas-Paulius II. Iš Romos Maskvon jis išskrido spalio 29 d. kartu su Rygos ir Liepojos vyskupu pagalbininku Valerijonu Zondaks. Vysk. L. Povilonį Lietuvon išlydėjo į orauostį susirinkę beveik visi lietuviai kunigai Romoje ir Vatikano valstybės sekretoriato atstovas prel. Diaz.

Olandija

PASAULIO KATALIKŲ MOTERŲ ORGANIZACIJŲ UNIJOS žmogaus teisių komisijos posėdžiai rugsėjo 10-11 d.d. įvyko Tiltenberge. Juose dalyvavo ir Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos atstovė tarptautiniams ryšiams B. Šlepetytė-Venskuvienė iš Paryžiaus. Ji žmogaus teisių komisijon buvo išrinkta 1976 m. ir perrinkta 1979 m. tos tarptautinės katalikių organizacijos kongrese Indijoje. Žmogaus teisių komisijos posėdžiuose Tiltenberge dvi olandės skaitė pranešimus: M. Vlasblom — "Žmogaus teisės šiandien", M. Frijus — "Žmogaus teisės ir krikščioniškoji visuomenė". B. Venskuvienė reiškėsi diskusijose, pateikė žinių apie dabartinę žmogaus teisių būklę sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Austrija

SOVIETŲ SĄJUNGOS KULTŪROS DIENOS, surengtos Salzburge spalio 16-26, šį kartą buvo skirtos jos okupuotai Lietuvai. Maskva norėjo, kad būtų pagarbintas "laisvas" Lietuvos įsijungimas į Sovietų Sąjungą prieš 40 metų. Šiai propagandai skleisti iš Vilniaus buvo atsiųsta "ministerių" tarybos pirm. J. Maniušio vadovaujama delegacija. Surengtą daug tariamus laimėjimus garsinančių parodų bei koncertų. Sovietinei propagandai kelią pastojo Salzburgo katalikų komitetas, vokiečių kalba išleidęs ir paskleidęs tūkstančius informacinių lapelių. Juose vaizdžiai buvo aprašyta tikroji Lietuvos būklė sovietinėje okupacijoje. Plačiai paliesti religinės laisvės varžymai, Katalikų Bendrijos ir jos narių persekiojimas. Pateikiamas sąrašas suimtų ir kalėjimuose atsidūrusių žmogaus teisių gynėjų, nurodant jų teismo datas ir netgi dabartines kalinimo vietas.

Kanados Lietuvių Fonde - $400,000

Metinis narių suvažiavimas ir koncertas

V. IGNAITIS

Atskiro fondo kultūriniams reikalams mintis buvo kilusi dar nepriklausomoj Lietuvoj, bet ji nesuspėta įgyvendinti. Išeivijoje toks fondas buvo dar labiau reikalingas, nes iš vietinių įstaigų paramos nebuvo galima tikėtis, o lėšų lietuvių kultūriniams ir švietimo reikalams reikėjo ir reikės. 1951-61 m. laikotarpyje buvo užsimota įsteigti Geležinį-milijoninį fondus, bet jie nepradėjo veikti. Reikalas pajudėjo su Lietuvių Fondo pradžia.

Lietuvių Fondas buvo įsteigtas Milijoninio Fondo iniciatorių suvažiavime 1961 m. kovo 19 d. Čikagoje. Lietuvių Fondo vardas parinktas todėl, kad atrodė priimtinas viso pasaulio lietuviams, visiems kraštams. Fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, nuošimčiai lietuvybei" buvo pasiūlytas rašytojo B. Babrausko.

Tuo pačiu metu buvo nustatyti fondo organizaciniai pagrindai ir tikslas. Fondo valdytojai yra jo nariai aukotojai. Jie išsirenka fondo vadovybę. Aukos priimamos įvairaus dydžio, bet nariu gali būti asmuo ar organizacija, įnešę nemažiau $100. Fondo tikslas — sutelkti didesnę pinigų sumą, kurios pagrindinis kapitalas būtų neliečiamas ir saugojamas atsikūrusiai Lietuvai, o to kapitalo palūkanos eitų lietuvybės išlaikymui išeivijoje.

Tais organizaciniais pagrindais buvo įsteigtas ir Kanados Lietuvių Fondas KLB krašto tarybos suvažiavime 1962 m. rugsėjo 15 d. Otavoje ir sudaryta fondo valdyba — organizacinis komitetas. Jam buvo pavesta telkti narius, lėšas, sušaukti fondo narių suvažiavimą.

Tokio fondo organizavimui Kanados lietuviai pritarė ir stipriai savo įnašais, aukomis bei palikimais parėmė. Jau 1964 m. balandžio 18 d. Šv. Jono parapijos patalpose Toronte buvo sušauktas pirmas fondo narių suvažiavimas, išrinkta taryba, sudaryta valdyba. Smulkesnę fondo steigimo eigą aprašė St. Jakubickas "TŽ" 1974 m. kovo 21 nr.

Stambios aukos

Pirmasis $100.000 pasiektas 1974 m. Per pastaruosius šešerius metus dar prisidėjo $300.000. Taigi iš viso yra $400.000. Svarbiausia šio staigaus pakilimo priežastis yra testamentiniai palikimai. Štai jie: 1. J. Gudavičius — $500, 2. A. T. Kojelaičiai — $25.000 (ligi $100.000), 3. P. Bastys — $1.000, 4. V. Šeferis — $100, 5. B. Pauža — $20.277,23, 6. V. Moklickaitė — $1.400, 7. J. Tonkūnas — $1.000, 8. V. E. Ignaičiai — $8.241,68, 9. A. Juzeliūnas — $126.091.

Augusto Juzeliūno palikimas yra didžiausias. Jis yra gimęs 1914 m. kovo 15 d. Paistriečių km., netoli Pumpėnų, Panevėžio aps. Mirė 1980 m. balandžio 15 d. Nevedęs. Testamento vykdytojas kun. J. Staškus jam čekiu prisiųstus pinigus už testamento vykdymą $6.304,49 perdavė Kanados Lietuvių Fondui.

Palikimų yra, jų bus ir daugiau, bet sovietų valdžia reiškia pretenzijas į palikimus ir turi tam tikslui savo advokatus Kanadoje. Tuo būdu didelė palikimų dalis tenka sovietams.

Testamentinių palikimų reikalu pasisakė ir įtakingas laikraštis "Toronto Star" 1980 m. liepos 25 d. Ten rašoma: "Sovietų valdžia surado Ontario provincijos įstatymuose spragą, dėl kurios kiekvienais metais gali ištraukti milijonus dolerių iš imigrantų, mirusių šioje provincijoje. Tokie žmonės, daugiausia ukrainiečiai, lietuviai, estai, visi yra Kanados pilečiai. Jie iš tikrųjų yra bejėgiai apsaugoti nuo sovietų savo turtą po mirties.

Sovietų ambasada Otavoje ir jų advokatas kanadietis Robert G. Price, taip pat gyvenantis Otavoje, kas mėnesį Ontario provincijoje iškelia apie 30 testamentinių bylų ir beveik jas visas laimi". (Tas skaičius vėliau buvo paneigtas, Red.).

Tenka pagalvoti, kam teks mūsų palikimai — Lietuvai ar jos pavergėjams sovietams?

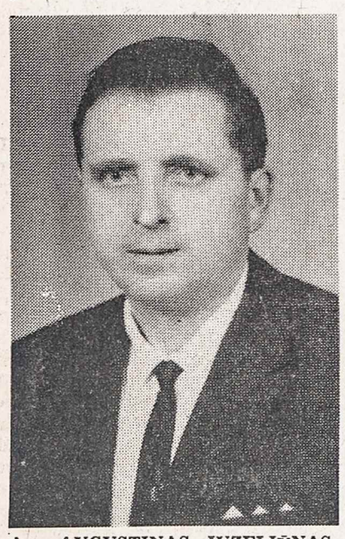

A.a. AUGUSTINAS JUZELIŪNAS, savo testamentu palikęs Kanados Lietuvių Fondui apie $126,000. Buvo gimęs 1914 m. kovo 15 d. Panevėžio aps. Mirė Toronte 1980 m. balandžio 15 dieną

Metinis suvažiavimas

KLF narių suvažiavimas įvyko lapkričio 8 d. Toronto Lietuvių Namuose. Suvažiavimui vadovavo tarybos pirm. dr. A. Pacevičius, talkinamas valdybos pirm. inž. E. Čuplinsko, sekretoriavo J. Karka ir Vl. Bačėnas. Invokaciją sukalbėjo kun. A. Simanavičius, OFM. Suvažiavimą sveikino raštu gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas. Žodžiu — KLB krašto valdybos vardu vicepirm. L. Skripkutė ir Vl. Pūtvio šaulių kuopos pirm. St. Jokūbaitis.

Pranešimai. Fondo tarybos pirm. dr. A. Pacevičius pareiškė, kad fondo pagrindinis kapitalas palikimų dėka pasiekė per $400.000. Paskutinis palikimas yra $126.000 Augustino Juzeliūno. Pastarasis ir kiti fondo mirusieji nariai pagerbti atsistojimu ir tylos minute.

Valdybos pirm. inž. E. Čuplinskas pranešė, kad fonde yra 906 nariai. Jų skaičius nuolatos auga. Suvažiavime dalyvauja 55 nariai su 215 balsų. Pagrindinis kapitalas auga narių įnašais, mirusiems prisiminti įnašais ir ypač palikimais. Tuo būdu didėja parama kultūriniams bei švietimo reikalams. Rūpinamasi kapitalo investavimu ir jo saugumu. Norima kapitalo tam tikrą kiekį investuoti į kitas komercines, finansines institucijas. Yra investacijų komisija, kuri tuo reikalu tiria padėtį ir pataria kur ir kaip saugiau investuoti.

Ižd. L. Tamošauskas pranešė, kad 1979 m. gruodžio 31 d. pagrindinio kapitalo buvo $238.434. Jie laikomi keturiuose lietuvių bankeliuose: Toronto "Paramoj", Prisikėlimo parapijos, Hamiltono "Talkoj" ir Montrealio "Lite". Palūkanų gauta $20.287. Kultūriniams ir švietimo reikalams išmokėta $18.500. A. T. Kojelaičių stipendijų fondui užvesta atskira knyga. Sudaryta speciali to fondo stipendijoms skirti komisija. Fondo komisija paskyrė stipendijoms $3.353. Yra likę dar $1000. Iš Anglijos yra gautas Vk. Ignaičio palikimas $8.241. Dėlto reikėjo atidaryti Montrealio banke sąskaitą. Suvažiavimo metu fondo pagrindinis kapitalas buvo $405.000.

Revizijos komisijos aktą perskaitė V. Aušrotas. Revizija padaryta už 1979 metus. Iždo knygos ir pateisinamieji dokumentai rasti tvarkoje. Revizijos komisija už tvarkingai atliktą darbą ižd. L. Tamošauskui išreiškė padėką.

Diskusijose pasisakyta, kad pagrindinis kapitalas turėtų būti investuojamas lietuvių bankeliuose (T. Stanulis). Indėliai lietuviškuose bankeliuose yra saugūs, nes jie yra centrinių kooperatyvų prižiūrimi ir jie investuojami į pirmuosius mortgičius. Valdybos buvo paaiškinta, kad to lietuviškumo principo laikomasi, o atskirais atvejais tariamasi su lietuviškais bankeliais dėl geresnių palūkanų. Buvo pageidauta, kad metiniai narių suvažiavimai būtų šaukiami 4 mėnesių laikotarpyje po finansinių metų ir kad finansinė metinė apyskaita būtų išspausdinta ir išdalinta susirinkimo metu nariams (dr. S. Čepas).

Pakartotinai buvo iškeltas KL Fondo istorijos — narių vardyno reikalingumas (St. Jakubickas). Daugumos pasisakyta ir nubalsuota, kad tokia knyga yra reikalinga ir ją reikia leisti. Tai išeivijos istorijos dalis.

Suvažiavimas baigtas Tautos himnu.

Vakarinė iškilmė

Sukaktuvinis koncertas įvyko tos pačios dienos vakare. Jame dalyvavo apie 240 fondo narių ir svečių.

Koncerto pradžioje pranešėja R. Dunderienė pasveikino atvykusius ir pareiškė, kad šio koncerto tikslas yra atšvęsti Kanados Lietuvių Fondo pasiektą $400.000 kapitalą.

Meninę dalį atliko sol. A. Brazis ir "Volungės" choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės. Sol. A. Brazis, akompanuojant muz. D. Viskontienei, padainavo lietuvių ir kitų muzikų kūrinių. "Volungės" choras — 14 moterų ir 9 vyrai, įrodė, kad jis yra naujas ir daug žadantis muzikinis vienetas.

Po koncerto prie gražiai papuoštų stalų pasivaišinta J. Bubulienės paruošta vakariene.

Vakarienės metu buvo pristatyti buvusieji ir esamieji KL Fondo tarybų ir valdybų pirmininkai: V. Ignaitis, dr. A. Pacevičius, inž. V. Balsys, H. Stepaitis, inž. E. Čuplinskas ir nuolatinis tarybos sekr. P. Januška. Taip pat pristatyti pirmieji fondo nariai aukotojai, kurie savo didesne auka iš tikrųjų padarė Kanados Lietuvių Fondui pradžią. Štai jie: 1. PLB Kanados krašto valdyba, 2. P. S. Augaičiai, 3. J. E. Bersėnai, 4. V. I. Ignaičiai, 5. S. S. Jakubickai, 6. S. E. Kairiai, 7. dr. A. T. Kaveckas, 8. J. P. Laureckai, 9. V. M. Miceikos, 10. Z. L. Mockai, 11. J. T. Rastapkevičiai, 12. A. B. Rudokai. Dalis jų yra jau mirę, dalis jų šiame $400.000 sukaktuviniame suvažiavime-koncerte negalėjo dalyvauti.

Torontiečių choras "Volungė", atlikęs koncertinę programą Kanados Lietuvių Fondo suvažiavime, kuriame buvo paminėtas $400.000 sumos sutelkimas
Nuotr. Al. Pacevičiaus

• **Esame didinga tauta savąja laisvės meile ir idealistiniu tiesumu — šviesiu žmoniškumu.**

DR. J. GIRNIUS

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

ST. CATHARINES, ONTARIO

PADĖKA

Ruošiant Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimą 1980 m. lapkričio 8 d., daug kas prisidėjo aukomis bei darbu. Reiškiame nuoširdžią padėką: kun. Juvenaliui Liaubai, OFM, už garsinimą per pamokslus šventės ruošos ir invokaciją, S. Jokūbaičiui iš Toronto už paskaitą, apylinkės valdybos pirm. A. Šetikui už tartą sveikinimo žodį; programos atlikėjams — tautinių šokių grupei "Atžalynas" iš Toronto, vadovei Aldonai Zanderienei, akordeonistams A. Biskytei ir V. Lukošiui.

Dėkojame už aukas: J. ir S. Radvilams už $40.00, J. ir O. Staškevičiams už $15.00, J. Rankauskui už $5.00 (visi iš Port Colborne, Ont.), V. Bieliūnui iš Wellando už $5.00, katariniečiams už staliukus — J. ir P. Kalainiams, J. Gudinskui. Dėkojame aukojusiems po $10.00: J. Girevičiui, J. Vyšniauskui, A. Zosanui, po $5.00: A. Šukiui, J. Skeivelui, P. Gabrėnui, P. Meškauskui, S. Gudaičiui, J. Alonderiui, inž. S. Šetkui, P. Balsui, S. Janušoniui, M. Kukanauskui, J. Dervaičiui, V. Skrebutėnui, K. Jonušui, J. Šarapnickui, K. Gegeckui, P. Polgrimui, Pauliui Pretkui iš Kalifornijos; po $3.00: J. Čeporiui, K. Jasadavičiui; po $2.00: S. Ulbinui, K. Galdikui, B. Racevičiui, V. Satkui, J. Grigui, K. Stundžiai, P. Šukiui, A. Šetikui.

Vertingus laimikius loterijai aukojo: p.p. Dervaičiai, Paukščiai, Pamataičiai, Dauginai, Skrebutėnai, kun. Juvenalis Liauba, OFM, p.p. Kalainiai, J. ir S. Radvilai.

Dėkojame už pagaminimą dalį maisto ir pyragų nemokamai: S. Radvilienei iš Port Colborne, O. Bieliūnienei iš Wellando, V. Alonderienei, O. Šukienei, P. Skeivelienei, A. Pamataitienei, K. Dervaitienei iš St. Catharines.

Dėkojame už pagaminimą svečiams maisto: p.p. O. Šukienei, R. Norvaišienei, F. Narmontienei, vadovams M. ir J. Paukščiams; dirbusiems virtuvėje ir prie išdavimo svečiams maisto: M ir J. Paukščiams, P. Kalainienei, O. Pamataitienei ir M. Ruzgienei; prie baro dirbusiems: A. Panumiui ir K. Bogušiui; loterijos platintojoms: V. Žemaitienei ir O. Jucienei.

Su jūsų gausiomis aukomis ir parama mes galėjome tinkamai paminėti Lietuvos kariuomenės šventės sukaktį. Visiems nuoširdi padėka už atsilankymą.

"Ramovės" skyriaus valdyba

Delhi, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

rų, kavutes po 11 v. pamaldų. Per jas kviečiami specialistai paskaitininkai-ės, kurie kalba aktualias teisės, sveikatos, ekonomikos klausimais. Spalio 26 d. kalbėjo ir rodė filmą dr. Nijolė Šernaitė-Lansoo apie dantų priežiūrą. Skyriui vadovauja M. Povilaitienė.

A.a. S. LIAUDINSKUI mirus apylinkės kaimynai bei draugai jo atminimą įrašė KL Fonde; aukojo $30: J. D. Žiogai; po $10: P. Laureckienė, J. Lukšys, V. Miceika, S. Oleka, K. Ratavičius, A. Rudokas; po $5: S. Jokubilius, V. S. Jakubickai.

A.a. P. MICKEVIČIUI mirus aukojo Fondui $10: J. Lukšys; $5: S. Jokubilius.

KAIP TAUPYTI ENERGIJĄ KELIAUJANT

Energija yra brangus dalykas, bet lengvas taupyti. Štai keli nurodymai vairuotojams, kad nebūtų švaistoma brangi energija.

1. Nevažiuokite greitai. Laikantis greičio žemiau 90 km, suvartojama 20% mažiau kuro nei važiuojant 110 km greičiu.
2. Greitinkite palengva ir pastoviai. Staigūs įjungimai paduoda perdaug kuro varikliui, kuro, kuris tuo būdu neveiksmingai švaistomas.
3. Stabdykite iš lėto ir lygiai. Laiku pasiruoškite stabdymui ir lengvai atleiskite greitintuvą (akseleratorių).
4. Vartojimas tinkamo benzino (octane grade) automobiliui, vengimas nereikalingo motoro veikimo ir panaudojimas automatiškai įjungiančio elektrinio šildytuvo žiemą yra kiti lengvi būdai sumažinti energijos suvartojimui . . . ir išlaidoms.

Norintieji gauti daugiau informacijų apie energijos taupymą namuose ir automobilyje rašykite: Ministry of Energy, GMS Box 37, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 2B7.

Geras gyvenimas, Ontario.
Išlaikykite jį. Išsaugokite jį.

Ontario
Robert Welch, Minister of Energy
William Davis, Premier
Energy Ontario

Verslininkai ir privatininkai

AL. GIMANTAS

Gana dažnai lyg ir padejuojame, kad mes, lietuviai, nesame linkę plačiau reikštis verslo pasaulyje. Turbūt absoliutinė mūsiškių dauguma esame patenkinti nuolatiniu bei pastoviu darbu, tikėdami reguliariai ateinančiu algos čekio pastovumu. Rodos, tada nėra sunku vesti šeimos biudžetą, mokėti nuolatines skolas, sąskaitas, tvarkyti visus kitus piniginius įsipareigojimus. Visa tai paprasta, patogu, na, lyg ir garantuota.

Verslas, visa iniciatyva ir nemažos pastangos, praktiškai žvelgiant, nieko negarantuoja, gali kilti, bet gali ir kristi. Kas tuomet lieka? Gal tai viena pagrindinių priežasčių, kodėl lietuviai neparodė perdaug išradingumo bei veržlumo versluose.

Visdėlto būtų nedovanotina klaida nepaminėti, kad mūsų tautiečiai įsteigė ir plečia įvairių rūšių įmones, inžinerijos-projektavimo įstaigas, turi vasarvietes, krautuves, daugiabučius namus ir t. t. Vadinasi, toli gražu nevisi mūsų tautiečiai stokoja sumanumo, iniciatyvos, pastangų.

Net ir sovietinėje Lietuvoje vadinamieji privatininkai kartais parodo pasigėrėtinos iniciatyvos, išradingumo. Ten kiekviena privati iniciatyva turi būti atsargiai vykdoma, vis prisilaikant tam tikrų rezervų ir prisibijant egzistuojančių varžtų.

Daug kur dabar kolchozinės gyvenvietės Lietuvoje turi atskirą savo vandens sistemą, kurios centre — vandens rezervuaro bokštas. Panašius bokštus matome ir čionykštėje aplinkoje. Jei toks pastatas nenudažytas ar dažai nusilupę, sutrūkinėję, atrodo lyg milžiniška pabaisa visai aplinkei. Čia kaikam ir atėjo mintis — kodėl nesudaryti artelės tokių pastatų dažymui, ypač kai dabar jaučiamas susirūpinimas aplinkos išvaizda, gražinimu.

Pasakyta — padaryta. Užkalbinus vieną kitą kolchozą, jo valdžią, paaiškėjo, kad galima pasirašyti sutartį vandens bokšto dažymo darbams atlikti. Po pasisekusio darbo apie tai sužino kitų kolchozų pirmininkai, kurie savo biudžete randa lėšų tokio darbo apmokėjimui. Vadinasi, dažytojai jau turi pakankamai užsakymų, o pajamų užtenka ir dažams, ir darbo rankų apmokėjimui, na ir lieka netaip jau blogas pelnas. Miniatiūrinis kapitalizmas komunistinėje praktikoje!

Apie tuos Lietuvos dažytojus garsas pasiekė ir kaimyninės respublikas. Atėjo užsakymai ir iš ten. Teko grupę plėsti. Dalis liko toliau dirbti Lietuvoje, o kita grupė išvyko už Lietuvos ribų. Atrodo, patenkintos abi suinteresuotos pusės — ir užsakovai, ir darbo vykdytojai, gražėja aplinka. Vadinasi, ten ir kaimynai vertina lietuvišką sumanumą bei iniciatyvą.

Neužmirština ir drąsa, nes nekiekvienas privatus užsimojimas ten gali būti sveikinamas ar toleruojamas. Kas žino, kada kam nepatiks ir kada bus pasiekta toji neperžengiamoji riba to "materialinio užinteresuotumo".

Sakoma, kad veikia ir autovežimių taisymo įmonėlės (ne vien tik valdinės), kur už pinigą greitai atsiranda reikalingos dalys, šiaip niekur negaunamos. Visa tai kol kas toleruojama, nes, privatines paslaugas nustelbus, didelis skaičius autovežimių turėtų keliauti į metalo laužą kaip važiavimui netinkantys.

London, Ontario

SNAIGIŲ VAKARAS. Š.m. lapkričio 29, šeštadienį, KLB Londono apylinkės valdyba rengia "Snaigių" vakarą. Šio vakaro proga bus renkama snaigių karalaitė. Apylinkės valdyba šiam vakarui kruopščiai rengiasi. Bus gražiai papuošta parapijos salė; šeimininkės gamina skanius valgius. Vakaro pradžia — 8 v.v. **M.Ch.**

PALAIDOTAS POVILAS BLAŽYS, 82 m., spalio 29 d. Tai ankstyvesnės imigracijos tautietis, kilęs iš Butkaičiu k., Eržvilko v., Tauragės apskr. 1928 m. atvyko Kanadon. Atsilankydavo į lietuvių renginius, o kartais ir patalkindavo lietuviškai veiklai. Paskutinius dešimtį metų praleido ligoninėje. Liko sūnus su šeima Montrealyje.

SU AGR. K. VALAIČIU ATSISVEIKINUS. Š.m. spalio 29 d. Šv. Petro kat. kapinėse palaidotas agr. K. Valaitis, 69 m.

Velionis gimė 1911 m. pasiturinčių ūkininkų šeimoje Vilkaviškio aps., netoli Pilviškių. 1928 m. baigė Marijampolės gimnaziją, o 1933 m. — Dotnuvos Žemės Ūkio Akademiją. Paskirtas ž. ūkio mokyklos mokytoju Klaipėdos krašte, o vėliau Trakų aps. agronomu. 1948 m. atvyko į Carstairs Albertos provincijoje ir kurį laiką dirbo miškuose. Paskui persikėlė į Hamiltoną ir čia 1950 m. vedė Juzę Stanevičiūtę, kilusią iš Gelažių m., Panevėžio aps. 1954 m. nusipirko ūkį Mount Brydges netoli Londono, kuriame ligi mirties ir gyveno.

Sutartinai ir sunkiai dirbdami, Valaičiai ne tik ūkį pagerino, bet ir į augštąjį mokslą išleido tris sūnus, dvi dukras, o svarbiausia — juos išaugino susipratusiais lietuviais. Tai viena iš lietuviškiausių šeimų Londone! Visi vaikai aktyviai dalyvavo liet. veikloje, visi gerai kalba lietuviškai. Vyr. sūnus inž. Jurgis, buvęs Kanados L. Jaunimo Sąjungos pirm., ir dabar labai aktyviai dalyvauja Winnipego lietuvių veikloje. Danutė — mūsų pažiba, žymioji bėgikė, nesykį atstovavusi Kanadai užsienyje. Nuo jų nedaug teatsiliko kiti broliai ir sesuo.

Kol sveikata leido, K. Valaitis buvo bene pats stambiausias aukotojas Tautos Fondui. Valaičiai ir kitą lietuvių veiklą duosnia ranka rėmė, kol ištiko juos didelė nelaimė. 1978 m. šeimos tėvas pasijuto sergąs, po to turėjo nelaimingą atsitikimą ir jau nebepasveiko — didžiąją dalį laiko praleido ligoninėje arba namuose. Mirė spalio 26 d. Be paminėtų asmenų, dar paliko seserį Magdaleną Ulėnienę ir du brolius Juozą ir Joną, 92 m. amžiaus. Visi gyvena JAV-bėse. Pirmieji du buvo atvykę į laidotuves, kurių apeigas atliko kun. dr. J. Gutauskas ir kun. J. Staškus. Prasmingą pamokslą pasakė kun. J. Gutauskas, atsisveikindamas su "broliu Kristuje, su broliu tautoje". Karstą nešė vaikai, žentas ir kiti artimieji. Tai buvo didžiausios laidotuvės Londone: šventovė sunkiai sutalpino maldininkus, o į kapus velionį palydėjo apie 150 automobilių. Šeima dalyvavusius pakvietė į parapijos salę pietums. Nuoširdi užuojauta šeimai ir kitiems artimiesiems, o Velioniui tebūna lengva svetingos Kanados žemė.

A.a. K. VALAIČIO ATMINIMUI vietoj gėlių "Tėviškės Žiburiams" aukojo po $20: Butkai (Londone), Lapieniai (Delhi); po $10: Augaičiai (Delhi), Kudukiai (Londone), Daniliūnai (Londone). Nuoširdus ačiū. **D.E.**

Dr. JONAS GRINIUS, rašytojas, kritikas, profesorius, visuomenės veikėjas, miręs Muenchene 1980 m. lapkričio 10 d.

Iškeliavo ir Grinius...

Pastaruoju metu iškeliavimai padažnėjo — vyresniosios kartos tautiečiai vienas po kito persikelia į anapus mūsiškio horizonto. Lapkričio 10 d. iškeliavusių gretosna įsijungė ir a. a. dr. Jonas Grinius, neatlaikęs širdies smūgio Muencheno ligoninėje. Atsiskyrimas buvo gana staigus, tačiau Velionis jam buvo pasiruošęs, juoba, kad buvo 78 metų amžiaus. Palaidotas lapkričio 14 d. iš Šv. Jokūbo šventovės Muenchen-West kapinėse (Westfriedhof). Gedulo Mišias atnašavo drauge su kitais lietuviais kunigais, pamokslą pasakė ir laidotuvių apeigas atliko vysk. A. Deksnys, ką tik grįžęs iš JAV.

Velionis buvo gimęs 1902 m. Giminėnų k., Joniškio vls., Šiaulių aps. Gimnaziją baigė Šiauliuose, akademines studijas — VD universitete Kaune. Kaip gabus teologijos-filosofijos fakulteto studentas, jis buvo išsiųstas gilinti studijų Prancūzijon ir ruoštis profesūrai. Studijavo Grenoblyje ir Paryžiuje prancūzų kalbą, literatūrą, estetiką, filosofiją, meno istoriją. Už disertaciją apie O. V. Milašiaus kūrybą VD universitete gavo daktaro laipsnį ir pradėjo dėstyti teologijos-filosofijos fakultete savo specialybės dalykus.

Užplūdus Lietuvą sovietams, dr. J. Grinius buvo atleistas iš dėstytojo pareigų, bet už kelių mėnesių paskirtas dėstytoju statybos fakultete, kur reikėjo meno istorijos ir prancūzų kalbos. Vėliau tapo docentu ir VDU senato sekretoriumi. Už nesutikimą pritarti vokiečių skelbiamai mobilizacijai drauge su kitais buvo uždarytas kalėjime, kur išbuvo keletą dienų.

Antrą kartą atriedant raudonajai bangai iš rytų, dr. J. Grinius 1944 m. pasitraukė Vokietijon, kur aktyviai dalyvavo lietuvių stovyklų gyvenime kaip tremtinių komitetų pirmininkas, narys, gimnazijų mokytojas, paskaitininkas, spaudos bendradarbis. Kai prasidėjo emigracija į užjūrius, jis, kaip ir prof. A. Maceina su prof. Z. Ivinskiu, nusprendė pasilikti Vokietijoje. Čia jis reiškėsi kaip Lietuvių Bendruomenės veikėjas, Vasario 16 gimnazijos mokytojas, kūrėjas ir spaudos žmogus. Laikraščių prašomas, neatsisakydavo ateiti talkon straipsniais, recenzijomis. Net ir būdamas gerokai pažengęs amžiuje, dr. J. Grinius nesikratė pareigų, aktyviai dalyvavo lietuvių gyvenime paskaitomis, raštais, praktiniais darbais.

Kun. Konstantinas Gulbinas, kapucinas, dabartinis V. Vokietijos sielovados direktorius, savo laiške taip apibūdina Velionį, besireiškiantį Europos lietuvių gyvenime:

"Be pareigų ir darbų, kurie žinomi ir užjūrio lietuviams, verta prisiminti, kad Velionis ilgus metus mokytojavo dabar vienintele likusioje laisvojo pasaulio lietuvių Vasario 16 gimnazijoje, o dvejus ar net trejus metus buvo ir tos gimnazijos direktoriumi. Ilgus metus buvo ir Vokietijos LB krašto tarybos nariu, nuo pat jos įsisteigimo iki savo mirties liko Vasario 16 gimnazijos kuratorijos nariu ir kaipo toks dažnai eidavo dar ypatingas pareigas ar atlikdavo vienkartinius uždavinius, kurių kiti kratėsi ar nepajėgė. Visi, kas tik jį girdėjo kaip paskaitininką ar diskusijų dalyvį, negreit užmirš jo aiškų dėstymą, gilų įžvelgimą į dalyką, nepripažįstantį paviršutiniškų kompromisų. Tiesos žodį pasakyti buvo pajėgus ir jautė pareigą kiekvienam lietuviui, su kuriuo tik jam tekdavo susidurti."

Dr. J. Grinius per beveik aštuonis dešimtmečius sukrovė stambų kultūrinį lobį — mokslinį ir literatūrinį. Be jau minėtos disertacijos apie O. V. Milašių, jis parašė šiuos didesnius ar mažesnius veikalus: "Putino lyrika", "Grožis ir menas", "Vilniaus meno paminklai", "Lietuvių kryžiai ir koplytėlės", "Veidai ir problemos" I ir II d.

Literatūriniame lobyne matyti jo grožiniai veikalai — dramos: "Sąžinė", "Stella Maris", "Žiurkių kamera", "Gulbės giesmė", komedija "Auksinė mergelė". Stambi jo drama "Gulbės giesmė", vaidinta hamiltoniškio "Aukuro", buvo premijuota Lietuvių Rašytojų Draugijos.

Taigi dr. J. Grinius lietuvių kultūrai paliko stambų kraitį — mokslinį, literatūrinį ir visuomeninį. Deja, gyvas būdamas nesulaukė deramo įvertinimo, ypač literatūrinės kūrybos srityje. Pvz. anglų kalba išleistoje antologijoje "Lithuanian Writers in the West" Velionis net nepaminėtas nei kaip kritikas, nei kaip dramaturgas. Jis tai jautriai, bet labai tyliai pergyveno kaip moralinę skriaudą, kurią, reikia tikėtis, atitaisys ateitis.

Svarus yra kultūrinis Velionies lobis, bet nemažiau svarus lieka ir jo asmuo, įsišaknijęs į krikščioniškai lietuvišką tradiciją, kurią jis vertino ir širdimi, ir protu. Tiek savo kūryba, tiek savo asmeniniu gyvenimu jis tapo švyturiu lietuviškajame kelyje. **Pr. G.**

"Meilė tarp priešų"

Dailininko Jokūbo Dagio sukurta drama

PR. NAUJOKAITIS

Kanados Toronte gyvenąs dailininkas Jokūbas Dagys (g. 1905) yra ir literatas. Kiek anksčiau jis yra išleidęs dvi savo eilėraščių ir poetinių apmąstymų knygas: "Dagys dejuoja ir dainuoja" (1977) ir "Dagys klajoja ir galvoja" (1979). Ir štai po ranka turime 1980 m. Toronte išleistą trečią J. Dagio grožinės literatūros knygą — dvylikos vaizdų dramą "Meilė tarp priešų". Paaiškinime autorius pasisako, kad drama sukurta dar stovyklinias laikais Vokietijoje ir Anglijoje (1946-1948). Veikalas esąs kiek sutrumpintas, pataisytas.

Dramos veiksmas prasideda dar Lietuvos nepriklausomybės laikais dviejų vyrukų kivirču dėl merginos. Valdinės organizacijos veikėjas Žadonas prikimba prie jo nusižiūrėtą merginą Nijolę paveržusio studento Baleivos, vakarėlyje jį apkulia, kelia bylą teisme už garbės įžeidimą, kratos metu įkiša tarp Baleivos daiktų paties pagamintų priešvalstybinių proklamacijų, suorganizuoja melagių liudininkų ir Baleivą ilgiems metams įkalina. Pagaliau svetima kariuomenė (sovietų) okupuoja kraštą.

Iš kalėjimo paleistas Baleiva paskiriamas atsakingoms partijos pareigoms (turi sudarinėti tremiamųjų žmonių sąrašus). Kalėjime jis pateko tarp komunistų ir, atrodo, susižavėjo jų idėjomis. Tuo tarpu Žadonas prisitaiko prie naujos santvarkos, tampa Saugumo agentu, isifiltruoja tarp rezistentų, išdavinėja jų planus, iskundžia patriotinius veikėjus. O vokiečiu-sovietų karui prasidėjus, jis vėl mėgina pasidaryti lietuvių aktyvistų vadu, bet jo įskundimai, rasti sovietinio Saugumo istaigoje, viešai parodo jo niekšiškumą. Mėginąs bėgti Žadonas partizanų nušaunamas. Nusikaltėliu viešu improvizuotu teismu ir baigiasi drama.

Žiauri sovietinės okupacijos tikrovė sukuria stiprios draminės įtampos situaciju. Deja, personažai nevisada įtikina savo psichologiniu ir realiu tikroviškumu. Nuoseklus niekšas savanaudis Žadonas visoje savo veikloje lieka toks pat, beveik nesikeičia. Gal ir perdaug jam užtepta tamsių bruožų.

Psichologiškai tikra yra ir neturtinga gražuolė Jadzė. Per sovietinę santvarką ji geidžia iš buvusio nieko tapti viskuo. Jos visa veikla yra grynai egoistinė.

Didelių spragų pastebime Baleivos charakteryje. Tikime autoriaus teigimu, kad kalėjime jį indoktrinavo komunistai, bet jo veikla komunistų partijoje yra nedrąsi, ypač sunkiai suprantami jo atšalę santykiai su mylimąją Nijole. Perdaug lengvai jis patiki, kad Nijolė aktyviai veikia prieš primestinę santvarką.

Ir Nijolė yra nepakankamai išryškinta. Ji gražiai deklamuoja apie didelę meilę, bet savo veikloje ji neparodo pakankamai valios veikti savo interesų kryptimi.

Nevisai įtikina ir tardytojas Čiobrys, norįs būti Baleivos byloje objektyvus ir visdėlto palaikąs klastingo Žadono pusę. Nijolės tėvas burmistras Sartėnas dramos atomazgoje suvaidina "deus ex machina" vaidmenį, pačiu laiku pasirodęs su slaptais Saugumo dokumentais. Kažkodėl jis liko neištremtas į Sibirą, nors jų šeimą Jadzė buvo įrašiusi į išvežamųjų sąrašus. Dauguma rezistentų, partizanų, partijos veikėjų yra tikroviški, bet gana schemiški, nedaug teindividualizuoti.

Drama parašyta eilėmis, tačiau tos eilės yra veikalo silpnybė, nes toks kalbėjimo būdas atitraukia veikėjus nuo tikrovės, kalba pasidaro nereali, dirbtinė. Ypač ilgomis deklamacijomis užsiima Nijolė. Ten, kur laukiame tikslios, preciziškos replikos, randame ilgiausias tiradas atitrūkusios kalbos nuo tikrovės. Dėlto susidaro įspūdis, kad drama parašyta tik skaitymui, ne scenai, kur reikia veiksmo ir natūralios kasdieninės kalbos.

Knyga spausdinta ofsetu, rašomosios mašinėlės šriftu. Darbas "Litho Art" atliktas švariai. Iliustruota paties J. Dagio grafikos ir skulptūros darbais. Duoti beveik visų veikėjų portretai.

(Nukelta į 9-tą psl.)

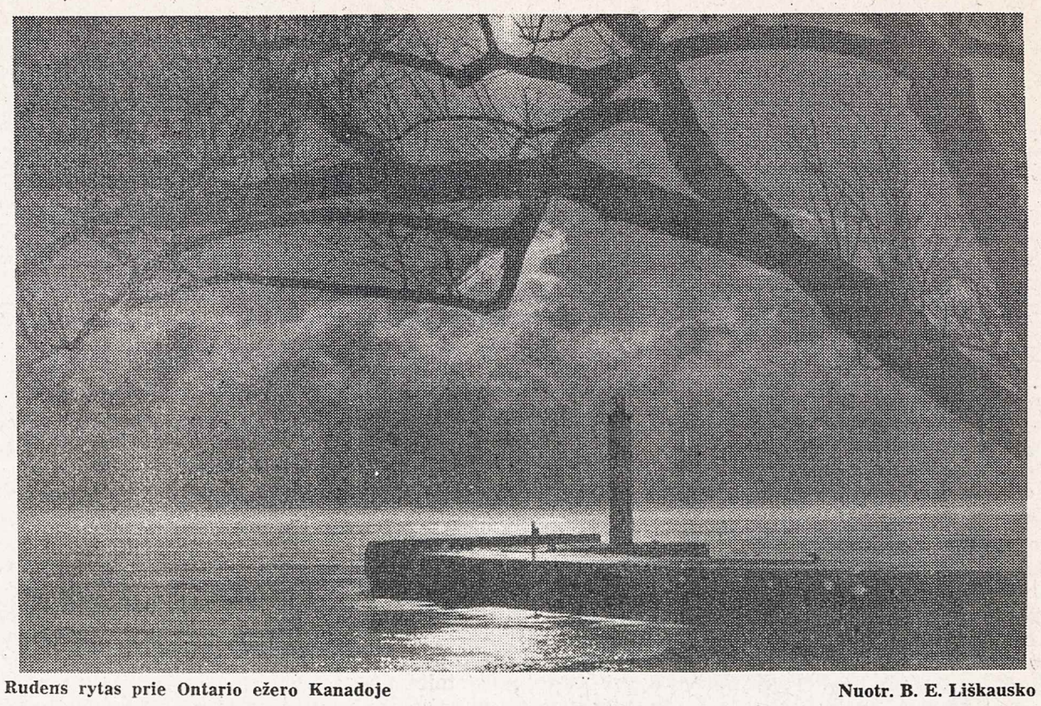

Rudens rytas prie Ontario ežero Kanadoje — Nuotr. B. E. Liškausko

Lietuviškieji laikraščiai Vokietijoje

Sakoma: "Lietuvis be savos spaudos — dingęs lietuvis". Kad taip neįvyktų, Vakarų Vokietijos lietuvių veikėjai puoselėja lietuvišką spaudą — leidžia net kelis laikraštėlius, kuriais informuoja, formuoja, jungia, suartina pasklidusius tautiečius.

"Aušros Vartai"

Šiaurės ir Vakarų Vokietijos lietuvius lanko kas mėnesį kun. Vaclovo Šarkos Hamburge leidžiamas laikraštėlis "Aušros Vartai". Išore paprastas jis, kaip ir kiekvienas rotatorinis leidinukas, tačiau patraukiantis savo vinjetėmis. Vargu ar kas sužinos, kiek markių leidėjas sumoka vienai vokiečių spaustuvei už lietuviškų vaizdų — Aušros Vartų Marijos, Vyčio ir religinių bei tautinių vinječių gaminimą, spausdinimą... Mačiau nevieną tautietį "Aušros Vartų" laikraštėlio vinjetes išsikirpusį, jomis savo kambario sienas pasipuošusį ir tuo besididžiuojantį. Gera ir spaustuvinė technika. Rotatoriaus priemonėmis leidėjas pats redaguoja ir spausdina vietos informacijas, kronikas, pamaldų, švenčių, susirinkimų pranešimus, svarbesnius bendruomenės įvykius ir pan.

"Aušros Vartai" nėra tik vietinės apimties laikraštėlis, skelbiąs tiktai poreikinius pranešimus. Jis pateikia lietuviams bene visus vokiečių spaudoje pasirodančius straipsnius apie Lietuvą, jos problemas, jos disidentus. Redaktorius ir leidėjas kun. V. Šarka, atidžiai sekdamas vokiečių spaudą, suradęs joje lietuviams aktualių rašinių, juos fotokopiniu būdu padaugina ir prijungia prie savo informacinių "Aušros Vartų", kurie tokiu būdu tampa svarbūs visiems lietuviams skaitytojams. Per kun. V. Šarkos "Aušros Vartus" net ir menki lietuviai bei atitokusiai gyveną gali pajusti, kad Lietuva Vokietijoje yra aktuali, kad apie ją rašoma, kalbama, spausdinama.

"Aušros Vartų" vardas parinktas neatsitiktinai. Mat jų leidėjas augo, brendo prie Vilniaus Aušros Vartų. Kun. Šarka juk vilnietis, augęs keturių kultūrų sankryžoje. Gal kaip tik dėl to jis ir liko dinamiška, kontroversiška, karinga asmenybė, dristanti poliglotiniu (laisvai kalba lenkiškai, latviškai, gudiškai, ukrainietiškai) įsiveržimu visur uždegančiai prabilti Lietuvos, ypač Vilniaus lietuviškumo, klausimais. Šarka nebūtų Šarka, jei praleistų progas kalbėti tėvų šalies problemomis.

Kun. Šarkos "Aušros Vartai" pasveikina ne tik vokiečių vyriausybės vieną kitą žymūną, bet ir popiežių, ir Leonidą Brežnevą. Štai ištrauka iš 1979 m. kalėdinio numerio: "Leiskite man šiais Vaiko Metais, žmogaus teisių dieną, prašyti Jus, Leonidai Brežnevai, leidimo laisvai švęsti Kalėdų iškilmes Lietuvoje ir kitose Pabaltijo tarybinėse respublikose. Krikščionys Lietuvoje nori švęsti Kalėdas taip, kaip priimta jas švęsti visame pasaulyje: 1. niekas negali versti žmogaus tą dieną prie darbo, 2. toji diena turi būti visiems laisva, 3. nevalia niekam drausti lankyti bažnyčią, kad kiekvienas galėtų šią šventę pagal savo norą ir sugebėjimus švęsti, atsinaujindamas savo dvasia ir kūnu. — Kiekvienas žmogus, o taip pat ir tikintis krikščionis, turi teisę ne vien į darbą, bet ir į dvasinį bei fizinį poilsį — atsigaivinimą".

Lietuvių ir vokiečių kalbomis "Aušros Vartai" žmogaus teisių dieną, 1979 m. gruodžio 10, išspausdino kitą laišką Aleksiejui Kosyginui, ministerių tarybos pirmininkui. Kun. Šarka, linkėdamas sergančiam Kosyginui pasveikimo, tikisi išprašyti Lietuvos ir kitų respublikų tikintiesiems pagrindinių žmogaus teisių: spaudos, žodžio, religinių švenčių ir kt. Be to, autorius savo memorandume prašo: 1. paleisti iš namų arešto vyskupus bei eilę politinių kalinių, 2. kad Lietuvos radijas ir televizija kartais transliuotų religines pamaldas ar religinius koncertus; 3. kad iš užsienio atvykę lietuviai turistai gautų teisę lankytis visoje tėvų žemėje ir daugiau nei penkias dienas; 4. kad iš Lietuvos galėtų laisvai išvykti į Vakarų šalis įvairūs meno ansambliai; 5. kad sovietinės muitinės neplėštų didelių muitų už dovanų siuntas saviškiams.

Tokius kun. Šarkos laiškus Kremliaus valdovams persispausdina kaikurie vokiečių laikraščiai. Dėlto tie laiškai įgauna žymiai daugiau reikšmės.

"Lietuvis"

Jeigu "Aušros Vartų" kiekvienas numeris vis kuo nors kitoks, taip sakant rokokiškas, tai Vakarų ir Pietų Vokietijos lietuviams skirtasis kun. Kazimiero Senkaus Stuttgarte leidžiamasis Banden-Wuerttembergo "Lietuvis" yra daugiau gotiškas: kiekvienas numeris išlaiko tą patį stilių ir dėstymą: vedamasis, apylinkių žinios, teologinė meditacija, pranešimai ir užsklandai — humoras. Kaip grakščios gotikinės linijos lyg šaute šauna nuo žemės augštyn, taip ir "Lietuvio" sukirpimas: jam natūralusis žemės gyvenimas yra tik pagrindas, tik akmenys statyti Kristaus Evangelija persunktą lietuvio gyvenimą.

Gana taikliai šią gotinę laikraštėlio mintį išryškina jo kalėdinis eilėraštis: "Kalėdų žvaigžde, greičiau vesk į Betlėjų, nes silpsta mūs dvasia: stiprybės ten šaltinis, kurio nerandam čia". Baden-Wuerttembergo, t. y. V. Vokietijos, lietuviams kun. Senkaus mėnesinis leidinėlis yra lyg Pajordanės Jono Krikštytojo balsas, šaukiantis į krikščioniška gyvenimą.

Iš kokios kišenės išsilaiko lietuviškieji Vokietijos laikraštėliai, nerašo nė vienas. Prenumeratos mokesčio nereikalauja, net aukų neprašo. Vokietijoje lietuviškieji katalikų laikraščiai gyvuoja, nes yra jiems leisti užsidegėlių lietuvių.

"Krivūlė"

V. Europos Lietuvių Sielovada Bad Woerishofene, kur dirba vyskupas Antanas Deksnys, prieš 20 metų įsteigė visiems Europos katalikams 2-3 kartus per metus pasirodančią "Krivūlę". Ji spausdina svarbesniuosius Vatikano dokumentus, komentuoja popiežiaus pareiškimus, aiškina reformas, praneša kur kokios iškilmingos pamaldos, kur lietuvių vyskupas ką nuveikė, kaip laikosi paskiros lietuvių kolonijos, kokie numatomi dvasiškių ir pasauliškių suvažiavimai ir t. t.

"Krivūlės" redakcinį kolektyvą sudarė prel. dr. Petras Celiešius (neseniai išvykęs Amerikon), lic. kun. Bronius Liubinas, kun. Rapolas Krasauskas. Jiems talkina visi V. Europos lietuvių parapijų bei misijų kunigai, atseit, teologijos, filosofijos, lituanistikos žinovai. Jų pastangų dėka "Krivūlė" tiek techniškų požiūriu, tiek straipsnių parinkimu yra beveik be priekaištų. Kaikas sako, kad "Krivūlė" perakademiška, sukirpta išsimokslinusiems katalikų skaitytojams, nepastebinti eilinio krikštyto pėstininko ir nevisuomet pamaldas lankančio lietuvio bei jo sąžinės ir tikėjimo rūpesčių, kuriuos galėtų spręsti bent "klausimų-atsakymų" kertėje. Kiti mano, kad "Krivūlė" permažai informuoja savo skaitytojus apie moderniosios teologijos sroves, apie naujausius teologijos veikalus. Tai esą svarbu lietuviams katalikams, nes juos, ypač jaunimą, gali klaidinti įvairūs neva teologiniai laikraščių straipsniai, neva teologiški išvedžiojimai televizijoje ar radijuje. Be to, ši puošnaus renesansinio stiliaus "Krivūlė" esą galėtų įsivesti "katekizmo kertelę", kurioje trumpai ir aiškiai dėstytų pagrindines tikėjimo tiesas, kurias laikas išblukino nuo vaikystės katekizacijos laikų. "Krivūlė" esą galėtų daugiau pasekti "digestinius" leidinius, pvz. "Reader's Digest" ar "Catholic Digest", kurie paprasta kalba įstengia patraukliai perduoti gilias idėjas, susimąstymams medžiagos, praktiškų patarimų ir pateikti pasaulinės raštijos klasikų ir net religinių leidinių.

"Informacijos"

V. Vokietijos Lietuvių Bendruomenės centre Huettenfelde leidžiamas biuletenis "Informacijos". Jų redaktorius, administratorius, spaustuvininkas yra vienas ir tas pats asmuo — Justinas Lukošius. Jo "Informacijos" yra Lietuvių Bendruomenės oficiozas, skelbiąs einamąją kroniką, tautiečių susirinkimus, teikiąs naujai Vokietijon atvykusiems lietuviams naudingų teisinių patarimų, recenzuojąs naująsias knygas. "Informacijas" gauna kiekvienas tautietis, įsirašęs į Vokietijos Liet. Bendruomenę ir mokąs "lietuviškojo solidarumo mokestį". "Informacijos" nėra religinės minties leidinys, tačiau straipsniais neprasilenkia su svarbesnėmis religinio gyvenimo gairėmis. Vokietijos lietuvis krikščionis, dar nesuprantąs komplikuotos vokiečių religinės kalbos, gali net "Informacijose" rasti savo religinei mąstysenai duomenų.

V. Vokietijos tautiečiai lietuviškiausiais išliko per 40 metų tie, kuriems nepritrūko laiko, noro ir sąmonės domėtis lietuviškąja spauda, informuojančia, kas dedasi religiniame ir lietuviškame gyvenime. Vyskupo Valančiaus surastoji lietuvybei palaikyti formulė "Lietuvis per savo spaudą liks lietuviu!" užsienyje pasitvirtina. **Koresp.**

• Supažindikite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO SALIS

Naujas lietuvių kelionių biuras

Simon's Travel Service

kviečia keliauti kartu!

Šv. Kalėdos ir Nauji Metai su giminėm.

Vilnius-Ryga 1980 m. gruodžio 22 d. iki 1981 sausio 5 d.

Kelionių ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba, taip pat mūsų biuras sutvarko dokumentus, reikalingus iškvietimams vizitui. Sudaromos individualios ir grupinės kelionės į visas pasaulio šalis pagal pageidaujamą maršrutą bei datą. Smulkesnių informacijų teirautis: tel. **(416) 537-3060** arba **532-8772**

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2

(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO SALIS

Simon's Travel Service

kviečia keliauti kartu!

KELIONĖS Į LIETUVĄ

1981 metais

13 dienų su giminėm

VILNIUS-RYGA	—	balandžio 30	—	gegužės 14
VILNIUS-RYGA	—	gegužės 14	—	gegužės 28
VILNIUS-RYGA	—	gegužės 28	—	birželio 11
VILNIUS-RYGA	—	birželio 11	—	birželio 25
VILNIUS-RYGA	—	liepos 9	—	liepos 23
VILNIUS-RYGA	—	liepos 23	—	rugpjūčio 6
VILNIUS-RYGA	—	rugpjūčio 6	—	rugpjūčio 20
VILNIUS-RYGA	—	rugpjūčio 20	—	rugsėjo 3
VILNIUS-RYGA	—	rugsėjo 3	—	rugsėjo 17
VILNIUS-RYGA	—	gruodžio 21	—	sausio 4 (1982 m.)

Kelionė į Meksiką

kartu su Čikagos lietuviais golfininkais vienai savaitei. Išvykstama sausio 23 d. Smulkesnių informacijų teirautis

tel. (416) 537-3060 ir 532-8772

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2

Hamiltono Lietuvių Sporto Klubas "Kovas"

SVEIKINA

skautų bei skaučių "Širvintos" ir "Nemuno" tuntus 30 metų veiklos sukaktyje ir linki geriausios sekmės ateityje.

Valdyba

A†A

KAZIMIERUI VALAIČIUI

mirus,

žmonai, dukroms ir sūnums nuoširdžią užuojautą reiškia —

Hamiltono Lietuvių Sporto Klubas "Kovas"

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami susitarus telefonu

Ne vienas, bet vienišas

Žvilgsnis į rašytoją Juozą Kralikauską, jo kelią 70-tojo gimtadienio iškilmėje Toronte

JURGIS JANKUS

Prieš daugelį amžių Homeras telkėsi Mūzą, kad jam padėtų pasakoti apie drąsų vyrą, daug keliavusį, daug nuotykių patyrusį, daugelį miestų mačiusį, juose daug išmokusį ir jūrų platumose daug iškentėjusį.

Dabar, didelės apšvietos laikais, mūzų nebėra. Jų vietą užėmė materialistinis oportunizmas, smagūs patogumai ir lenktynės į pirmąsias vietas. Todėl ypatingai smagu, kad čia šiandien susimetė didelis būrys kaimynų, draugų, lietuviškos raštijos brangintojų pagerbti vyro, kuris padarė daugiau, negu Homero Odisėjas. Jis be laivų, be ginklų, be tarnų ir be pagalbininkų perkeliavo mūsų istoriją nuo Mindaugo ligi Kanados aukso kasyklų.

Papasakoti J. Kralikausko žygius, apžvelgti visus darbus, kiekvieną atskirai panagrinėti, paskum suvesti į vieną suvestinę, pamėginti atspėti jų vietą mūsų rašytinėje kultūroje, įžvelgti jo darbų reikšmę mūsų tautinės kultūros, o per ją ir pačios tautos likimui, — reikėtų didesnio darbo už tą, kurį anais laikais yra parašęs Homeras. Čia susirinkome ne skaičiuoti, sverti, nagrinėti ir gilintis. Susrinkome švęsti, ir man tėra skirtas pusvalandis tą šventę kiek labiau įprasminti.

Pamėginsiu nekurti mitų, nors pagunda ir labai ima. Ir ne iš savo noro, iš prisižiūrėjimo. Kurio iš mūsų pavyzdžiai nepatraukia, o patrauktas, kuris galime atsispirti? Aš pats mitais vadinu apie rašytojus rašančių nebūtus, negirdėtus pasakojimus. Jie žino, kokių knygų prisiskaitęs vienas ar kitas rašytojas tokią, o ne kitokią, knygą parašė, papasakoja, kaip kuris iš dramos padarė novelę, kaip vaikščiodamas sukuria visą veikalą, o paskum prisėdęs vienu ypu visą iš karto parašo, nieko nebekeisdamas, nei sakinio, nei žodžio nebeperbraukdamas, arba kaip Tautvilas keliauja į tėviškę botanikos žodyną į rankas pasiėmęs. Tokių nebūtų, negirdėtų pasakų užtektų man visam pusvalandžiui. Bet tegu užteks ir tiek. Vien, kad suprastumėt, ką aš vadinu mitais, bet Juozas Kralikauskas tokius prasimanymus vadina lietuviškai ir labai vaizdingai. Jis vadina juos gudrapypkiavimu.

Aš pats gudrapypkiauti šiandien negalvoju. Jeigu atsitiks, atsitiks, bus pamandrapypkiauta į akis ne už akių, ir sukaktuvininkas kokį nors mano mitą čia pat galės paleisti dūmais.

Nuo kūrimo mitų mane gelbsti dar ir tai, kad jau iš anksto mūsų spaudoje buvo suskaičiuotos jo visos knygos ir visos premijos, todėl aš čia ir tenoriu trumpai žvilgterėti į sukaktuvininką kaip rašytoją, kuris, nustūmęs žmogišką kasdieną į šalį, pasirinko nelengvą, didelės aukos reikalaujantį kelią. Kelią nežinomą, neatspėjamą, nežinia kur einantį ir nežinia kur juo pasiryžusį eiti vedantį. Į garbę? Į amžinumą? Į klampią pelkę, kurioje dings visas daug žadąs kelias, o su juo ir pats keliautojas? Tas kelias, tai grožiniu žodžiu aprengtos minties kelias, ir Juozas Kralikauskas jį pasirinko niekieno neverčiamas, niekieno neįpareigotas. O juk galėjo pasirinkti ir mokslininko psichologo kelią, į kurį net buvo stumte stumiamas. Laikinai pakluso, įdėjo daug darbo, bet varovams atsileidus, atsileido ir Juozas. Jis vėl sugrįžo į tą kelią, į kurį niekas stumte nestūmė. O kažin ar tikrai niekas ir nestūmė?

Grožinis žodis tautoje turėjo ir tebeturi ypatingą, net sunkiai suvokiamą vietą. Jį gal reikėtų laikyti vienu iš pačių esmingiausių tautos gyvumo apraiškų. Iš tautos kyla grožinio žodžio kūrėjai, o tauta apie juos telkiasi. Telkiasi gal todėl, kad tokių tauta nedaug tepagimdo. Juk nedaugelis tesugebėjo kurti dainas, o daugelis tik telkėsi apie juos, tik klausė, kartu dainavo, tą dainą į visas puses išnešiojo ir su pasiilgimu laukė kitos. Pasakas, padavimus, net ilgas, prasmės pilnas istorijas irgi tegalėjo kurti tik nedaugelis, tik vienas kitas, o kiti tik klausėsi, tik žavėjosi, tik vienas kitam persakinėjo, per tą vienas su kitu labiau artėjo, to net nejausdami telkėsi apie tą patį grožinį žodį, kuris teikė drąsos, skatino į žygius, brandino sąmonę, kėlė asmens vertę.

Kažin ar yra buvusi pasaulyje tauta, tautelė, gentis ar giminė, kuri nebūtų turėjusi dailiojo žodžio kūrėjų, kuri nebūtų džiaugusis jų kūriniais, bet tik reta kuri turėjo ištvermės, o gal paprasčiausio supratimo rasti būdą, kaip savo kūrėjų kūrinius palikti ateičiai. Be to sugebėjimo jos išnyko, nuskendo praeities nežinioje, lyg jų nebūta ir negyventa, o gyvos išliko tik tos, kurios sugebėjo savo kūrėjo žodžius palikti ateičiai. Jos ne tik pačios išliko gyvos, nors ir pakitusios, bet turėjo ir tebeturi įtakos plataus pasaulio tautoms.

Atsiminkim žydus ir graikus. Kur šiandien būtų žydai, jeigu nebūtų surašę savo kūrėjų į Bibliją, o graikai nebūtų palikę rašyto Homero, Aristotelio, Platono, Sofoklio? Kur būtų šiandien krikščionybė, jeigu Kristaus žodis tik pasakytu žodžiu ir tebūtų pasilikęs, jeigu tie keturi evangelistai, nors jau ir vėlokai, nebūtų susigriebę užrašyti, kas dar tebebuvo gyva jų pačių ir jų bendraamžių atmintyje.

Nemaža tautų yra palikę architektūros paminklų, bet be palikto rašyto žodžio jie buvo, yra ir greičiausiai bus tik spėjama mįslė, nes tik užrašytas, o ypač užrašytas kūrėjo žodis pratęsia tautos gyvybę. Gyvas jo žodis įtaigoja ir kelia savo amžininkus, o užrašytas visą tautą išlaiko gyvą amžių amžius.

Šiandien vargu ar kas kitas tą taip gerai supranta, kaip komunistinių diktatūrų vairuotojai. Tik jie juk teturi ypatingus kadrus prižiūrėti rašytojus, rikiuoti juos į partinės ideologijos liniją; jie, net botagais papliaušKindami, varo savo rašytojus siaura, iš abiejų pusių aptverta varykla, labai panašiai, kaip Lietuvos kaimų piemenys varydavo karves. Juk žinoma, kas atsitinka tiems, kurie pabando į vieną ar į kitą pusę per varyklos tvorą bent nosį iškišti.

Sykį Amerikos žurnalistas paklausė anglų rašytoją Graham Greene, kur jis labiau norėtų gyventi — Sovietų Sąjungoje ar Amerikoje? Greene gana sarkastiškai atsakė, kad rinktųsi Sovietų Sąjungą. Tenai, jeigu rašytų ne ką liepia, bet ką pats nori rašyti, tuoj atsidurtų kalėjime, gal sunkiųjų darbų stovykloje, o gal būtų net nužudytas, bet žinotų, kad tenai knyga tikrai vertinama. Amerikoje gi knyga vertinama taip, kaip karvė: iš kurios daugiau pinigų surenka, ta ir geresnė.

Amerikoje daugumas galvoja, kad knyga vieniems yra tik pinigui uždirbti, o kitiems tik pasismaginti, bet tautos priešai šiuo atveju suvokia net geriau už pačią tautą, kad tautos iš knygos pasisemia jėgų ne tik gyventi, ne tik ištvėsti, bet ir iš po daug galingesnio pavergėjo letenos prisikelti. Ar netaip atsitiko ir su Lietuva? Juk jeigu nebūtumėm turėję Valančiaus, Baranausko, Vaičaičio, Biliūno, Maironio, Kudirkos, Žemaitės, Bitės, Lazdynų Pelėdos, Pietario, Jakšto ir daugelio kitų, vis naujai ir naujai ateinančių, — vargu ar būtumėm turėję Vasario šešioliktosios aktą, būrius savanorių ir nepriklausomybę. O be Vilniaus universiteto, be Mažvydo, Bretkūno, Rėzos, Daukšos, Ruigio, Poškos, Valiūno, Stanevičiaus vargu ar būtų atsiradęs Valančius ir visi kiti, prie jo ką tik suminėti. Kas be jų būtų pažadinęs savanorius ir krašto vadovus? Be jų tikriausiai būtumėm jau tapę tik praeities tauta, kaip prūsai ar jotvingiai, kurie nebespėjo įsigyti iš kartos į kartą paveldimo rašyto žodžio. Tik kalbininkai ir istorikai besuseka jų gyventas vietas, ogi jie juk buvo artimiausi mūsų tautos giminaičiai.

Bet kas pasakys, kodėl rašė čia visi suminėti mūsų rašto veteranai? Vargu ar rastumėm tikrą atsakymą, kodėl jie rinkosi tokį kelią? Jie aiškiai žinojo, kad iš to neturės jokios naudos, jokio pelno. Nevienam dėl savo rašinėjimų teko turėti bėdų su žandarais ir net kalinio duonos paragauti. Jie tikrai rašytą žodį daug labiau vertino už karvę, už kurios pilno tešmens būtų galėję jaustis ir sotūs ir saugūs.

Nevienas praktiško proto žmogus pasakydavo (ir dabar pasako): kam jie rašo, jei iš to jokios naudos neturi? Ar negalėtų pelningesnio darbo rasti? Žinoma, kad būtų galėję. Ir Juozas Kralikauskas būtų galėjęs. Kodėl ne? Bet, va, jis ėmė ir pasirinko tokį kelią, kuris nežinia kur veda, ir visas gražiausias savo gyvenimo valandas atidėjo tuo keliu eiti. Kodėl? Argi tikrai nieko geresnio ir nebeišmanė?

Kraštutinio racionalizmo gadynėje, atrodo, būtų ne tik naivu, net ir neįmanoma taip galvoti, bet man vis lyg kas sakyte sako, kad tauta, kaip koks vientisas biologinis vienetas giliai po savo paviršium augina nematomą, net nenujaučiamą tautinės gyvybės potencialą.

Užsiminus biologiją, lenda galvon noras palyginti jį su žemėje išsišaknijusiu, vingių vingeliais išvarpinusiu grybynu, kuris, tik sutelkęs pakankamai gyvybinės jėgos, iškelia viršun grybo galvą. Kartais tik vieną, kartais kelias, o ypatingais atvejais net visą tiltą, labai reikalingą ne mums pasigrožėti bei pasmailižauti, bet grybyno gyvybei išlaikyti ir net plėsti.

Ar ne panašiai elgiasi ir tauta? Ar ne panašiai ji gimdo savo rašytojus ir kitokius menininkus bei mokslininkus? Kartais po vieną, bet kartais išaugina toje pačioje vietoje visą spiečių.

Iš pasidairymų po Lietuvą, man atmintin įstrigo Alvito apylinkė. Ten, kiek augščiau pasilypėjęs, gali akim apmesti sodybas, iš kurių išėjo Kazys Bradūnas, Salomėja Nėris, Petras Karūža, Juozas Tysliava, Antanas Vaičiulaitis, Kotryna Grigaitytė. Visi išaugo beveik tame plote ir beveik tuo pačiu metu. Atrodo, kad mums nežinoma gyvybinė jėga pašaukė juos iš savo gelmių trykštančius vidine energija nerimti, kurti, nešti tauton gyvą žodį, kad tuo žodžiu ji gyventų. Ir ne tik gyventų, bet išliktų gyva per visokius sukrėtimus. Toji pati jėga ir tokiam pat uždaviniui bus į mūsų tarpą pašaukusi ir Juozą Kralikauską. (Bus daugiau)

Rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS klauso Jurgio Jankaus paskaitos apie savo kūrybą Toronte, kur buvo surengtos pagerbtuvės jo 70 metų amžiaus sukakties proga **Nuotr. St. Dabkaus**

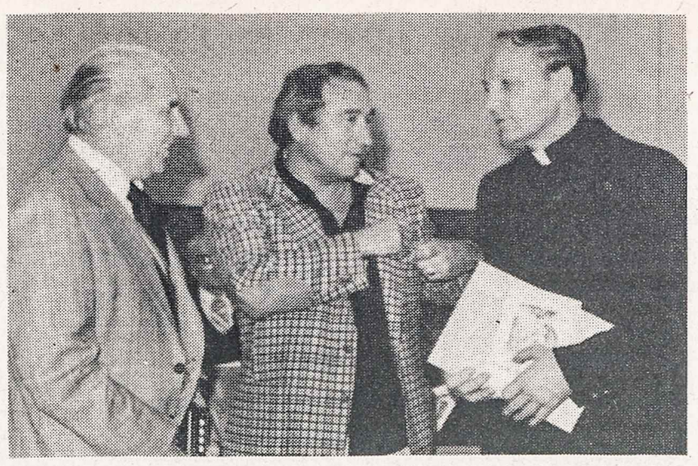

Dailininko Prano Gailiaus parodoje Klevelande. Iš kairės: A. Juodikis, dail. Pr. Gailius, kun. G. Kijauskas **Nuotr. V. Bacevičiaus**

Paryžiaus lietuvio paroda

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Akademinis Klevelando Skautų Sąjūdis š. m. spalio 18-19 d. d. Dievo Motinos parapijos salėje surengė parodą, kurioje buvo išstatyti **Prano Gailiaus** grafikos darbai, akvarelės ir "dailininko knygos". Pranas Gailius, tapytojas-grafikas, nuo 1950 m. gyvenantis Paryžiuje (motina gyvena Čikagoje), Klevelande pasirodė pirmą kartą.

Menininkas jau yra įsišaknijęs Paryžiuje. Studijavęs pas garsųjį Fernand Leger ir Paryžiaus meno mokykloje (Ecole Nationale des Beaux Arts), jau nuo 1955 m. savo darbus rodo Paryžiaus salonuose ir yra susilaukęs palankių Prancūzijos meno kritikų atsiliepimų. Jo parodų buvo surengta ir didesniuose Vokietijos miestuose.

Išgyvenęs, kaip ir dauguma menininkų, net kelis kūrybinius laikotarpius, jieškodamas savojo "aš", jis nuo 1962 m. pradėjo linkti į vario raižinio techniką. Jo kūrybos pagrindinis bruožas, kiek galima spręsti iš parodoje išstatytų kūrinių, yra taupus naudojimas efektingų brūkšnių, ypač jo "dailininko knygose". Tai mažai tepažįstamas žanras ir prieinamas mažam skaičiui meno mylėtojų, vadinamų bibliofilų, kurie labai vertina "dailininko knygas".

Kas tie bibliofilai ir kas tos "dailininko knygos"?

Bibliofilija (knygų meilė), atsiradusi Prancūzijoje 17 š. pabaigoje, skiriasi nuo bibliomanijos (liguisto prisirišimo prie knygos) ir pasižymi tuo, kad bibliofilas renka tik tokias knygas, kurios jį traukia savo ypatingomis savybėmis. Į tą skaičių įeina pirmieji knygų leidiniai, riboti ir numeruoti leidiniai, vieno leidinio skirtingi egzemplioriai, labai puošnūs, reti leidiniai ir t. t.

Šiuo metu Paryžiuje, pagal Prano Gailiaus pasakojimą, esanti sena ir garsi bibliofilų sąjunga, turinti ribotą 170 narių skaičių. Tas skaičius nekeičiamas ir, vienam nariui mirus, jo vieton išrenkamas naujas. Tai esanti organizacija, kuriai priklausyti taip pat reikią didelių finansinių išteklių. Kartą į metus susirinkę nariai paveda specialiam direktoriui užsakyti dailininko knygą. Tai nepaprastas užsakymas. Išrinkus dailininką, susitarus dėl teksto ir minties, toks direktorius beveik visus metus praleidžia gyvendamas su dailininku. Jie kartu renka medžiagą, aptaria detales ir t. t. Tokia knyga, kurios kiekvieną raidę piešia dailininkas, turi labai ribotą egzempliorių skaičių. Jie yra numeruojami. Juose surašomos sąjungos narių pavardės, ir nariai tokios knygos neturi teisės parduoti bent trejus metus.

Prano Gailiaus kūryba iš karto nepatraukia eilinio žiūrovo akies, jieškančios dekoratyvinio efekto pakabinus paveikslą ant sienos. Jei neskaityti vieno kito grafikos raižinio, ypatingai ryškaus raudonos, geltonos ir juodos spalvos kontrastais, visa kita reikalauja atidaus dėmesio ir beveik būtino susikaupimo, pasilenkus ties išdėstytais ant stalų lapais, kad galima būtų pagauti menį momentą.

"Savo 'dailininko knygai' aš jieškojau lietuviško teksto, norėdamas kurti lietuviškais liaudies motyvais. Paryžiuje tai sunku. Tačiau susipažinęs su Oskaru Milašiumi, jo tekstus panaudojau 'Lietuviškai siuitai' (La suite lituanienne) ir 'Jūrai' (La mer). Tai lietuviškiausias mano kūrinys", pasakojo pats dailininkas. Tai didelio formato lapai ant žvilgančio balto popieriaus, išdėstyti ant stalo pagal vieną eilėraščių seriją. Viename milžiniškame puslapyje telpa maža dalis teksto. Originalios nesimetringos raidės pinasi su taupia brūkšnine iliustracija. Visa tai sudaro vieną estetišką visumą, kurią galima pajusti tik ilgokai sustojus, įsiskaičius ir įsisąmoninus.

Kita knyga yra pagal persų poeto Omar Khayyam poemą. Savo kūrinius jis pasirašo PRANAS ir tuo vardu žinomas kaip menininkas Paryžiaus meno sluogsniuose. "Aš tas knygas darau ne vien dėlto, kad tai paskutinių metų moderni tendencija mene, bet dėlto, kad aš visada mėgau poeziją. Kurdamas savo 'knygą', aš su ja gyvenu, aš ją suprantu. Tuo būdu kuriamas ypatingas privilegijuotas santykis tarp menininko ir poeto", aiškino Pranas. Tokia knyga, t. y. jos stambūs puslapiai, yra laikoma specialioje didelėje dėžėje. Savo knygas jis pats pagamina nuo pradžios iki pabaigos: sukuria puslapius, spausdina, išbaigia techniškai. Gailius jaučia, kad nuolatos stiprėja tendencija menininkų tarpe šalintis nuo spaustuvinių reprodukcijų ir grįžti atgal į originalų retumą mene. Tokiai knygai sukurti reikia maždaug dvejų metų.

Įdomiame pokalbyje su Pranu teko pasiteirauti apie nuotaikas Paryžiuje ir paklausti, ar ir vėl kuriasi nauja srovė toje meno sostinėje, kuri formuoja naujas mokyklas ir kryptis visose meno šakose. "Manau, kad šiuo metu vengiama betkokios srovės pačiame stiliuje ar kelių jieškojime. Atrodo, kad kyla individualūs menininkai, savo originalumu šiek tiek izoliuoti, todėl sunku bent šiuo metu pastebėti kokią nors besikuriančią naują bendrą srovę", atsakė Pranas, savo dailų autografą braukdamas ant mano sūnaus programos viršelio.

Stebėdama jį patį ir jo kūrinius, pradedu tik pamažu pajusti ir suprasti jo kaip individo ir tikro kūrėjo vertę, kuriam nerūpi pataikavimas pigesniam žiūrovų skoniui.

Atsiųsta paminėti

LIETUVIŲ DIENOS, mėnesinis, iliustruotas žurnalas, 1980 m. rugsėjis, Šis numeris skirtas mokytojui Juliui Širkai. Leidėjas — A. F. Skirius, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, USA. Metinė prenumerata — $18, Kanadoje — $20.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA V tomas, skiriamas Lietuvos Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai paminėti 1579-1979. Išleido Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai Leisti Sąjunga. Viršelis ir iliustracijos — seselės Mercedes. Tiražas — 5000 egz. Čikaga 1979 m., 556 psl. Kaina — minkštais viršeliais $5, kietais — $7.

PASAULIO LIETUVIS, 1980 m. 5 nr. Šis numeris skirtas daugiausia okupuotai Lietuvai ir jos pogrindžio spaudai. Redaguoja: vyr. red. R. Sakadolskis, R. Kasparas, L. Rimkus, Sakadolskienė. Metinė prenumerata — $6.00. Adresas: "Pasaulio Lietuvis", 5620 S. Claremont Ave, Chicago, IL 60636, USA.

William Wolkovich - Valkavičius, LITHUANIAN PIONEER PRIEST OF NEW ENGLAND. The Life, Struggles and Tragic Death of Reverend Joseph Zebris, 1860-1915. Published by Franciscan Press, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Kaina — $6.00.

Antanas Rubšys, RAKTAS Į NAUJĄJĮ TESTAMENTĄ. Antroji dalis. Bendrija — organizacija. Išleido "Krikščionis gyvenime". Putnam 1979 m., 424 psl.

Thomas Remeikis, OPPOSITION TO SOVIET RULE IN LITHUANIA 1945-1980. Institute of Lithuanian Studies Press (2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, USA). Chicago, Ill., 1980, p. 680, $15,00.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PULGIO ANDRIUŠIO mirties dešimtmetis spalio 12 d. buvo paminėtas Sydnėjaus Lietuvių Klube P. Rūtenio ir V. Kazoko iniciatyva. Žymusis rašytojas, gyvenęs Australijoje, mirė 1970 m. gruodžio 19 d. Adelaidėje. Klubo scena buvo papuošta rodoma skaidre su velionies portretu. Minėjimas pradėtas paties P. Andriušio savo kūrybos skaitymu, įrašytu į juosteles. Su paskaita "Pulgio Andriušio legenda" programon įsijungė "Mūsų Pastogės" red. V. Kazokas. Toliau viskas buvo skirta velionies veikalų ištraukoms, kurias pateikė aktorius Henrikas Kačinskas (įrašas juostelėje), vietiniai minėjimo dalyviai — D. Labutytė-Bieri, V. Šliogeris, J. A. Jūragis, P. Rūtenis ir S. Skorulis. Minėjimas užbaigtas P. Rūtenio padainuotomis liaudies dainomis, kurias labiausiai mėgo P. Andriušis.

JAV LIETUVIŲ FONDAS, sutelkęs du milijonus dolerių, spalio 25 d. Čikagos lietuviams surengė autorinį Bostone gyvenančio kompoz. Jeronimo Kačinsko kūrinių koncertą Marijos augštesniosios mokyklos salėje. Į šį koncertą J. Kačinskas atvyko su Berklee muzikos kolegijos choru, dėstytojų sudaryta instrumentalistų grupe, dainavimą studijuojančia jaunąja sol. Maryte Bizinkauskaite. Instrumentalistai atliko J. Kačinsko "Lietuviškąjį trio", jo keturių dalių "Kvintetą" stygoms ir fortepijonui, ištraukas iš "Atspindžių", "Keturias miniatiūras" ir "Lietuvišką poemą". Sol. M. Bizinkauskaitė įsijungė trimis liaudies dainomis, kolegijos choras — šešiomis dainomis, kurias amerikiečiai atliko lietuviškai.

LIETUVIŲ MOTERŲ FEDERACIJOS Niujorko klubas spalio 4-5 d.d. mažojoje Kultūros Židinio salėje tautiečiams surengė pirmą susitikimą su dail. Ringaile Jonynaite-Zotoviene, kuri dabar gyvena ir kuria Floridoje, Juno Beach vietovėje. Dailę yra studijavusi įvairiose Čikagos ir Detroito mokyklose. Niujorkan atsivežė apie 35 savo kūrinius: akvarelės ir tapybos darbus. Labiausiai ją vilioja gėlės, pajūrio, rudens bei žiemos vaizdai, Lietuvos prisiminimai. Pastariesiems atstovavo Vilniaus bokštai ir sodybos. Parodos atidaryme rengėjų vardu kalbėjo klubo pirm. Genė Donohue, o dail. R. Zotovienės kūrybą apibūdino Paulius Jurkus. Parduoti aštuoni paveikslai, vienas dovanotas Putnamo seselių rėmėjų komitetui.

PROF. DR. VYTENIS VASYLIŪNAS, su motina Elena aplankęs daug didmiesčių su žymiausiais Europos meno paminklais, jau grįžo į darbovietę V. Vokietijoje, Max Plancko garsųjį institutą. Savo laisvalaikius jis vėl skiria vargonų koncertams. Spalio 4 d. jo koncertas įvyko Šv. Mergelės Marijos šventovėje Lueneburge, o spalio 11 d. — Hagene, kur Mišias laikė vysk. A. Deksnys Tautos šventės minėjimo proga.

DR. ALGIRDO BUDRECKIO veikalą apie Lietuvos kunigaikštį Algirdą išleis Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje Simo Kudirkos kuopa Niujorke. Veikalas jau surinktas Tėvų pranciškonų spaustuvėje, skaitomos jo korektūros.

JAV LB ŠVIETIMO TARYBA išleido du pirmuosius "Rinktinės jaunimui" sąsiuvinius. Leidinio sumanymas buvo iškeltas prieš kelerius metus, kai švietimo tarybai vadovavo pirm. B. Juodelis. Dabar jai vadovauja, leidimo bei švietimo reikalus tvarko dabartinis tarybos pirm. J. Plačas, 3206 W. 65 Pl., Chicago, IL 60629, USA.

SYDNĖJAUS I. DOUGHERTY GALERIJOJE spalio 7-24 d.d. įvyko įdomi dailės paroda "Abstraktinis ekspresionizmas Sydnėjuje 1955-64 m." Jai buvo atrinkta 32-jų Australijos dailininkų po vieną ar du kūrinius. Lietuviai velionis Henrikas Šalkauskas ir Eva Kubbos šion parodon buvo įjungti su dviem kūriniais. P. Pinsonas parodos katalogan įjungtoje abstraktinio ekspresionizmo studijoje plačiau paliečia H. Šalkauską, davusį ne tik didelį įnašą, bet ir turėjusį nemažos įtakos kitiems. Dėl jos į abstraktinio ekspresionizmo akvareles įsijungė ir Eva Kubbos. Prisimenama, kad parodos apimančiame laikotarpyje H. Šalkauskas laimėjo 23 premijas, E. Kubbos — 7. Katalogas buvo papuoštas šešių kūrinių reprodukcijomis. Po vieną jų teko H. Šalkauskui ir E. Kubbos.

ČIKAGIETIS VINCENTAS LIULEVIČIUS, nuo 1957 m. renkantis medžiagą pasaulio lietuvių istorijai, yra paruošęs spaudai studiją "Išeivijos vaidmuo nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe". Studiją, turėsiančią 350-400 didesnio formato puslapių, sudaro keturios dalys, liečiančios šias temas: 1. Išeivija Lietuvos garsinimo darbe, 2. Politinė išeivijos veikla Lietuvai, 3. Kultūrinė jos parama ir 4. Ekonominė parama Lietuvai. Studiją užbaigia svarbesnieji dokumentai, gausi iliustracinė medžiaga. Šis veikalas atskleis išeivijos vaidmenį Lietuvos nepriklausomybės atkūrime bei jos gyvenimo pagerinime. Autorius jieško leidėjo ir mecenatų. Jei atsirastų norinčiu tapti leidėjais ar mecenatais, jie prašomi kreiptis į V. Liulevičių, 6540 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629, USA.

RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS KLUBE Vilniuje savo skulptūros darbų parodą surengė dail. Vytautas Mačiuika, kuris taipgi yra ir rašytojas, išleisdinęs tris savo poezijos rinkinius. Parodai jis buvo sutelkęs apie 30 įvairių skulptūros kūrinių bei jų nuotraukų. Daugiausia vyravo rašytojų A. Venclovos, J. Graičiūno, A. Maldonio, A. Baltakio, Justino Marcinkevičiaus, mokslo darbuotojų, kalbininkų skulptūriniai portretai, S. Dariaus ir S. Girėno atminimo įamžinimas. V. Mačiuika taipgi yra sukūręs antkapinį bronzos paminklą kalbininkui J. Kazlauskui, palaidotam Vilniaus Saulės kapinėse.

KAMERINIS LIETUVOS ORKESTRAS, įsteigtas ir vadovaujamas prof. Sauliaus Sondeckio, vilniečius pakvietė į 1500-tąjį savo koncertą, susietą su veiklos dvidešimtmečiu. Sukaktuviniam koncertui buvo pasirinkti J. S. Bacho, W. A. Mozarto, A. Vivaldi, D. Šostakovičiaus, F. Mendelssohno, J. Juzeliūno kūriniai. Solistais buvo pakviesti smuikininkas T. Gridenka ir pianistas M. Petuchovas.

XII-SIS BALTIJOS RESPUBLIKŲ ir Leningrado saviveiklinių filmų festivalis įvyko Panevėžio "Versmės" kino teatre. Didysis prizas už geriausią filmų rinkinį įteiktas Latvijos atstovams. Pagrindinius festivalio prizus laimėjo ir lietuviai: dokumentinio filmo — panevėžiečiai J. Čergelis ir A. Gertus už "Smėlio vaikus", vaidybinio filmo — vilniečiai V. Gaigalas ir A. Slavinskas už "Nieko nenoriu matyti", pieštinio filmo — panevėžietis J. Lauraitis už "Pagundas", eksperimentinio filmo — kaunietis V. Macevičius už "Eksperimentą nr. 2". Festivalyje buvo surengta paroda "Kino mėgėjo pasaulis", susitikimas su dokumentinio filmo "Post scriptum senam filmui" rež. R. Šiliniu.

LANKYTOJUS VĖL PAKVIETĖ atnaujintas memorialinis Kipro Petrausko muzėjus Kaune. Apie jo gyvenimo bei kūrybos kelią pasakoja keturiose salėse sutelkti rodiniai. Muzėjun yra įjungtas ir buvęs žymiojo dainininko butas. Koncertų salėje turimi įrašai lankytojams leidžia išgirsti ne tik K. Petrausko, bet ir kitų žymiųjų operos solistų įdainavimų. Muzėjuje rengiami pokalbiai apie lietuvių operos raidą.

KOMPOZITORIŲ NAMUOSE VILNIUJE naujų kūrinių perklausos sezonas buvo pradėtas rugsėjo 25 d. F. Bajoro ir P. Dikčiaus sonatas smuikui ir fortepijonui atliko R. Katilius ir L. Lobkova, J. Tamulionio sonatą dviem fortepijonam — fortepijoninis L. ir K. Grybauskų duetas. A. Rekašiaus koncertą violončelei ir vargonams "Fluorescensijos" į magnetofono juostą buvo įrašę violončelistas I. Kučinskas ir pianistė N. Dainienė.

ŠIAULIŲ PARODŲ RŪMUOSE pirmąją grafikos darbų parodą surengė šiame mieste gyvenantys ir kuriantys dailininkai — G. Bagdonavičius, V. Baranauskienė, R. Buivydas, V. Trušys, B. Šaltis, E. Juchnevičius, V. Zigmantas, L. Vorobjovas, A. Goštautas, G. Šimoliūnienė, M. Birgėlienė, E. Birgėla ir S. Pranaitis. Jie rodė savo sukurtus ofortus, spalvotas linograviūras, piešinius, knygženklius, karikatūras ir plakatus.

SIMFONINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS ORKESTRAS šiemet švenčia savo veiklos keturiasdešimtmetį. Šios sukakties proga jis su dirigentu J. Domarku ištisą savaitę koncertavo didžiojoje Maskvos konservatorijos salėje. Į koncertus buvo įtraukti J. Brahmso, W. A. Mozarto, V. Orffo, S. Rachmaninovo, V. Barkausko ir J. Juozapaičio kūriniai. Koncertuose taipgi dalyvavo Kauno choras, operos solistai — G. Kaukaitė, A. Stasiūnaitė, V. Šiškaitė, R. Tumaliauskaitė, A. Čiplys ir A. Prudnikovas.

VILNIAUS DAILĖS PARODŲ RŪMUOSE savo kūrinių parodą surengė skulptorius J. Naruševičius, menininame gyvenime aktyviai dalyvaujantis jau 25 metai. Jo kūryba daugiausia susieta su eilinių žmonių, žymiųjų meno ir mokslo veikėjų portretais, plastinėmis kompozicijomis. Mėgstamiausia medžiaga jam yra šamotas, tačiau nemažai darbų yra iškalęs ir granite bei marmore.

LIETUVOS TELEVIZIJA rodė naują dokumentinį filmą "Stasys Krasauskas" apie mirusio dailininko gyvenimą ir kūrybą. Pusės valandos ilgio spalvotas filmas yra scenaristės S. Borisienės ir rež. R. Smetonos kūrinys. Pats velionis jame parodomas tik tris kartus prieš 20 metų savo dirbtuvėje, tada, kai jam buvo paskirta valstybinė Sovietų Sąjungos premija už ciklą "Amžinai gyvi" ir jos įteikime 1977. I. 6 Maskvoje. Tada nepagydomos ligos jau buvo sužalotas gražus jo balsas. Su gėlių puokšte S. Krasauskas lyg ir amžinai pasitraukia iš ekrano. Filmą papildo jo dailės kūriniai, ilgamečio artimo bičiulio poeto Justino Marcinkevičiaus žodžiai. S. Krasauskas buvo kelių talentų žmogus — ne tik grafikas, bet ir sportininkas, aktorius, vaidinęs menininame filme "Žingsniai naktį", net ir saviveiklinės operos solistas. Filme velionį bandoma parodyti kaip menininką ir žmogų.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
term. indėlius 6 mėn. ... 10½%
term. indėlius 1 metų ... 11½%
term. indėlius 3 metų ... 12 %
pensijų ir namų s-tą ... 11 %
taupomąją s-tą ... 9½%
spec. taup. s-tą ... 10¼%
depozitų-čekių s-tą ... 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo ... 13½%
mortgičius nuo ... 12½%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

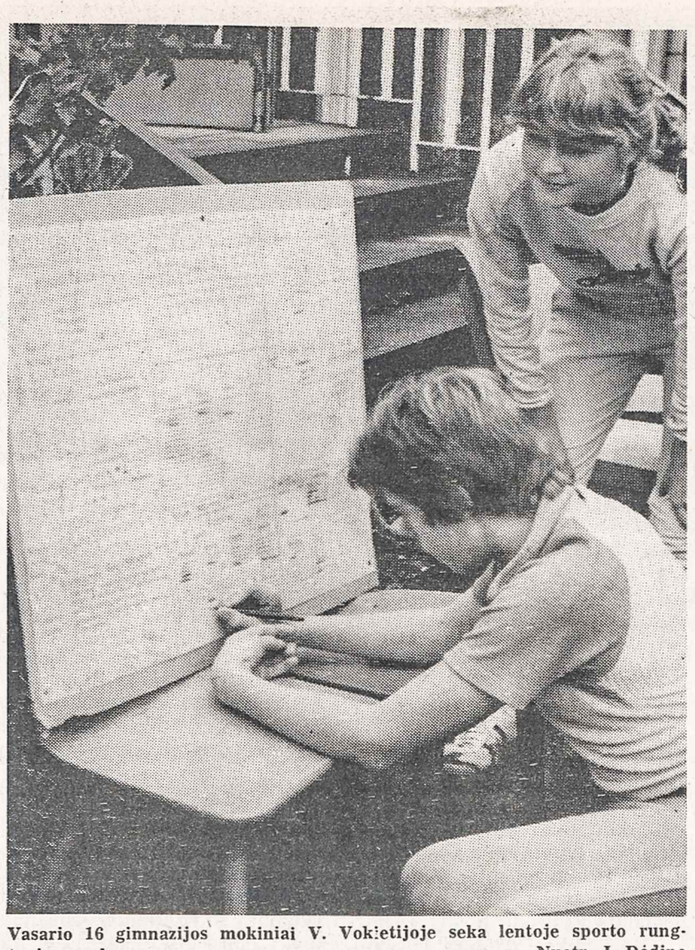

Vasario 16 gimnazijos mokiniai V. Vokietijoje seka lentoje sporto rungtynių pasekmes Nuotr. J. Dėdino

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Raimondas Stirbys, vicepirm. ir sekretorius Rimvydas Sonda, ižd. Jonas Nešukaitis. Vėliau numatoma valdybą papildyti.

Pirmajame naujos valdybos posėdyje spalio 22 d. buvo svarstomi einamieji reikalai ir sudaryti būsimos veiklos planai. Aptarta apie 20 klausimų, kurių svarbesni šie: kviesti į valdybą vieną Toronto Lietuvių Namų valdybos atstovą; organizuoti tėvų ir vaikų susitikimo vakarus-pokalbius-kavutę; suburti tėvus, kad jie ne tik vaikus nuvežtų į varžybas, bet ir prižiūrėtų juos; prašyti TLN pensininkų klubą, kad jie filmuotų svarbesnes sporto rungtynes ir vėliau rodytų visuomenei; skatinti sportininkus nerūkyti ir negerti alkoholinių gėrimų; tartis dėl sporto salių rungtynėms su Anapiliu ir Prisikėlimo parapijomis; atgaivinti tinklinio, lengv. atletikos ir ilgų nutolių bėgimo sekcijas; sudaryti "Baltic" krepšinio lygą ir tartis su estais, latviais, Aušra ir Kovu; pradėti naujų narių vajų; prašyti piniginės paramos klubui iš Wintario ir t.t.

ŠALFASS suvažiavime plačiausiai atstovaujamas klubas buvo Toronto LSK Vytis — ketvirtadalis suvažiavimo dalyvių buvo vytiečiai. Jie aktyviai dalyvavo įvairiose diskusijose, kurios lietė sportinę sąjungos veiklą.

Jonas Karpis — tinklininkas. Pažįstame Joną Karpį, 6-7 pėdų krepšininką, tačiau mažai tegirdėjome apie jį kaip tinklininką. Šiuo metu jis yra vienas iš geriausių Toronto mokyklų tinklininkų ir daug prisidėjo prie savo mokyklos konmandos iškilimo. Jo mokykla, iki šiol nežinoma tinklinio aikštelėje, š.m. varžybose pasiekė baigmę. Šios varžybos buvo rodomos televizijoje. **A.S.**

ŠACHMATAI

Š.m. lapkričio 8-9 d.d. Toronto Lietuvių Namuose įvyko baltiečių šachmatų varžybos. Dalyvavo tik lietuviai. Dėl pirmos vietos varžėsi J. Chrolavičius 4,5, R. Vaičaitis 4,5, A. Simonaitis 3, E. Staknys 2. Kadangi du pirmieji baigė lygiomis, teko peržaisti. Bet pasekmės nepasikeitė. Nutarta traukti burtus. Pirma vieta teko J. Chrolavičiui, II — R. Vaičaičiui, III — A. Simonaičiui.

AUŠROS ŽINIOS

"Etobicoke Recreations" lygoje Aušros vyrų krepšinio komanda žaidžia A klasėje ir šiuo metu stovi lentelės viduryje. Sekančios rungtynės: Martingrove Collegiate lapkričio 27 d., 7.30 v.v., Aušra — Jacney; gruodžio 2 d., 9 v.v., Aušra — York; gruodžio 11 d., 9 v.v. Aušra — Estonian; gruodžio 18 d., 7.30 v.v. Aušra — Diplock.

Aušros komandoje žaidžia: K. Bartusevičius, A. Abromavičius, R. Underys, S. Arlauskas, S. Žulys, E. Markus, R. Kaknevičius, V. Dementavičius, R. Mečius, C. Džiubas.

Susirinkimas. Gruodžio 7 d., po 12 v. pamaldų, Prisikėlimo Parodų salėje įvyks sporto klubo Aušra visuotinis susirinkimas ir valdybos rinkimai.

Mergaičių ir berniukų treniruotes padeda pravesti R. Mečius.

Rungtynės. Lapkričio 30, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje įvyks moterų tinklinio ir jaunių krepšinio rungtynės. Moterų tinklinio rinktinė, kuri vyksta Australijon, žais prieš latves. Jaunių rinktinė, kuri vyks į Australiją, žais prieš Hamiltono Kovo, Vyčio ir Aušros jaunių rinktines.

1980 m. baltiečių klubinės tinklinio pirmenybės įvyks lapkričio 29 d. Toronte. Rengia Toronto estų sporto klubas Kalev. Aušros klubas dalyvaus su vyrų ir moterų komandomis. Klubo tiklinio vadovas — Arūnas Gataveckas. **K. Š.**

SPORTAS LIETUVOJE

Lazdijuose pasibaigė Lietuvos vyrų tinklinio pirmenybės, kuriose jau 16-tą kartą buvo kovojama dėl "Sporto" laikraščio taurės. Ją penktą kartą iš eilės laimėjo Vilniaus "Mokslo" tinklininkai, treniruojami S. Kričialos, visus savo varžovus įveikę vienodu 3:0 rezultatu. "Mokslo" pergalė nebuvo nuostabi, nes ši studentų komanda faktiškai yra laikoma Lietuvos tinklinio rinktine. Antrą vietą užėmė Vilniaus "Šviesos", trečią — Alytaus "Šiluminių tinklų" komandos.

Sovietiniai ordinai ir medaliai už sėkmingą Maskvos olimpiadą buvo įteikti net 540 sportininkų, trenerių, kūno kultūros ir sporto darbuotojų. Į juos buvo įjungti ir Lietuvos atstovai už Sovietų Sąjungai pasiektus laimėjimus. "Tautų draugystės" ordinus gavo olimpiniai čempijonai: plaukikai Lina Kačiušytė ir Robertas Žulpa, dukart šios pergalės susilaukusi krepšininkė Angelė Rupšienė. "Garbės ženklo" ordinai įteikti Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirm. Zigmantui Motiekaičiui, čempijono vardą 4x400 estafetėje išsikovojusiam bėgikui Remigijui Valiuliui. Medaliais "Už darbo šaunumą" buvo įvertintos trys olimpinį auksą laimėjusios Lietuvos atstovės — krepšininkė Vida Beselienė, rankininkės Aldona Nenėnienė ir Sigita Mažeikaitė-Strečen. Medalių "Už pasižymėjimą darbe" susilaukė kaunietis rankininkas Voldemaras Novickis, irkluotojai — vilnietis Jonas Pinskus ir kaunietis Jonas Narmontas. Olimpiadoje V. Novickis buvo laimėjęs sidabro medalį, J. Pinskus ir J. Normantas — bronzos medalius. Jokio apdovanojimo nesusilaukė kaunietis krepšininkas Sergejus Jovaiša, iš olimpiados parsivežęs bronzos medalį. Susidaro įspūdis, kad dar ir šiandien pykstama ant Sovietų Sąjungos vyrų krepšinio komandos už jos nukritimą į III vietą.

Ateitininkų žinios

Studentų susirinkimas. Lapkričio 30, sekmadienį, po 10 v. pamaldų, įvyks studentų ateitininkų susirinkimas ateitininkų kambaryje (muzikos studijoje). Visi prašomi dalyvauti. Tie, kurie dar nesumokėjo nario mokesčio, prašomi tai padaryti per šį susirinkimą. Taip pat bus renkami pinigai už marškinius (sweatshirts) — $12.50. Susirinkime planuojama rašyti laiškus kaliniui anapus uždangos. **A. R.**

Skautų veikla

● Knygos "Mūsų skautybė" leidybos komitetas lapkričio 15-16 d.d. posėdžiavo Čikagoje; nustatė turinį, kurį sudarys šie pagrindiniai skyriai: LSS rajonai ir vitovės, centrinė vadovybė, stovyklos ir sąskrydžiai, spauda, vadovų-vadovių ugdymas, skautų pasaulėžiūra, chronologija. Skyriams kviečiami redaktoriai. Administracijai vadovaus s. R. Kučienė iš Čikagos. Posėdyje dalyvavo A. Samušis, kun. A. Saulaitis, SJ, S. Miknaitis, O. Gešventas, A. Namikienė, R. Kučienė ir Č. Šenkevičius. Buvo aplankytas v.s. A. Saulaitis, kuris dėl ligos negalėjo pasitarimuose dalyvauti. Knyga turės apie 800 psl., apima laikotarpį nuo 1945 m. iki šių dienų. Atskirų vietovių vienetų aprašymai visuose rajonuose jau baigiami tvarkyti. Jei būtų papildymų, jie laukiami iki sausio 1 d.

● Mindaugo dr-vės sueiga — gruodžio 1 d., 7 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje. Gruodžio mėnuo paskelbtas gerojo darbelio mėnesiu. Skiltys, atlikusios bendrus geruosius darbus, laimės varžyboms taškų ir nudžiugins tuos, kuriems kas nors bus daroma.

● Lapkričio 16 d. Hamiltono "Širvintos" ir "Nemuno" tuntai paminėjo veiklos trisdešimtmetį. Šventėje iš Toronto dalyvavo apie 20 vadovų ir skautų-čių. Pamaldų metu prel. dr. J. Tadarauskas sveikino darbščią skautiją. Iškilmingai sueigai ir visam minėjimui vadovavo ps. dr. V. Kvedaras. Po iškilmių vyko skautiški pasirodymai ir skaidrės gausūs žiūrovai matė, kas per 30 metų padaryta. Pabaigoje visi dalyviai buvo pavaišinti labai gera vakariene.

● Skautiškos Kūčios — gruodžio 21 d., 5 v.v., Prisikėlimo salėje, o Parodų salėje 3.30 v.p.p. mažuosius aplankys Kalėdų senelis.

● "Rambyno" tunto vadijos posėdis — gruodžio 2 d., 7.30 v.v., skautų būkle. **Č.S.**

(Atkelta iš 1-mo psl.)

no sustabdyti "Imperial Oil" bendrovė. Tų projektų įgyvendinimas jai būtų kainavęs $9 bilijonus. Kol nėra susitarimo tarp Kanados ir Albertos vyriausybių, tokios didžiulės sumos investavimas esąs nepateisinamas. Kanados energijos išteklių min. M. Lalonde'as tada "Imperial Oil" bendrovei pasiūlė $40 milijonų paskolą pusmečiui išlaidų padengti, jon pakviesdamas 50% įsijungti ir Albertą. Naftos gamybos iš dervingo smėlio projektų dabar nenori vykdyti ir "Alsands" grupė, kurią sudaro kelios bendrovės. Tų projektų vertė — $8 bilijonai.

Federacinė vyriausybė savo biudžete buvo numačiusi 1981 m. vasario 1 d. specialiu mokesčiu pabranginti iš Albertos ir Britų Kolumbijos į JAV eksportuojamas natūralias dujas. Dėl šio su eksportu susieto mokesčio ji taip pat susilaukė aštraus abiejų provincijų protesto. Esą tuo pažeidžiamos provincijų teisės. Be to, amerikiečiai gali sumažinti natūralių dujų pirkimą dėl peraugštų kainų. Kanados energijos išteklių min. M. Lalonde'as su eksportu susieto federacinio mokesčio įvedimą nutarė atidėti ateičiai.

Separatistinės Kvebeko partijos ir jos premjero R. Levesque populiarumo kritimą liudija keturi papildomi provincinio parlamento rinkimai. Juos visus laimėjo C. Ryano vadovaujami liberalai, sunkesnės kovos susilaukę tik Johsono rinkiminėje apylinkėje, kur pagrindinė ji vyko tarp moterų — liberalės Camville Picard ir Kvebeko partijos atstovės Carmen Juneau. Laimėjo liberalė maždaug 500 balsų dauguma. Nuo Kvebeko partjos pergalės 1976 m. provincinio parlamento rinkimuose liberalai laimėjo visus vienuolika papildomų rinkimų. Trys iš paskutinių keturių rinkimų buvo nesėkmingi tautinei Kvebeko vienybės partijai, perrinkimuose neįstengusiai apginti savo pozicijos. Daroma išvada, kad Kvebekas pereis į dviejų partijų sistemą, palikdamas tik liberalus ir separatistus. Pilnus provincinio parlamento rinkimus premjeras Rene Levesque turi paskelbti 1981 m. Dabartiniame parlamente yra 48 Kvebeko partijos atstovai, 34 liberalai, 5 tautinės vienybės partijos nariai ir 3 nepriklausomi atstovai.

Kanados pašto min. A. Quelletas, parlamentui svarstant naująjį biudžetą, pareiškė, kad sekančiais metais teks pabranginti kainas už pašto pasalugas. Esą šio žingsnio reikalauja būtinas pašto deficito sumažinimas. Pabranginimas greičiausiai bus įvestas antrajame 1981 m. ketvirtyje. Jo dydžio A. Quelletas nenurodė, nes dar tebėra vedami pasitarimai su firmomis, kurios daugiausia naudojasi pašto paslaugomis. Problemą sudaro ne tik nuolatinis jų brangimas, bet ir vis lėtėjantis pasakiškus atlyginimus išsikovojusių paštininkų darbas, susietas su iki 37,5 valandos sutrumpinta savaite, gausiomis šventėmis.

Dienraštis "The Toronto Star", didžiausias Kanadoje, paskelbė sensacingą pranešimą, kad Kanados latviai savo doleriais stengiasi padidinti vaikų skaičių Latvijoje, kur iš 2 milijonų gyventojų jau 800.000 yra rusai. Šaltiniu nurodomas Toronte gyvenantis Latvijos konsulas išeivijoje Edward Upenieks. Pasak jo, ši statistika sudaro grėsmę latvių kultūrai. "Star" duomenimis, latvių skaičiui skubiai padidinti iš Kanados yra siunčiami doleriai finansinės paramos reikalingos šeimoms, kad jos galėtų turėti daugiau vaikų. Parama esanti išdalinama per parapijas. Sekančią savaitę atsiliepė pats dr. E. Upenieks, pabrėždamas, kad jis nebuvo teisingai suprastas.

Kanados įvykiai

Dešimtys tūkstančių Kanados dolerių nėra nelegaliai įvežami dabartinėn Latvijon. Juos palieka Latvijon važiuojantys turistai, kuriems leidžiama įsivežti neribotą dolerių skaičių, tik jį reikia užregistruoti muitinėje. Išvykstant iš Latvijos nereikalaujama paaiškinti, kaip doleriai buvo išleisti. Už juos kiekvienas turistas ten gali pirkti gerus importuotus gaminius specialiose parduotuvėse ir juos padovanoti kitiems. Dr. E. Upenieks prisipažįsta, kad išeivijos latviams rūpestį sudaro gimimų sumažėjimas Latvijoje, tačiau jis yra susietas su moralinėmis, ekonominėmis ir politinėmis problemomis. Jų betgi neįmanoma išspręsti per vieną naktį. Sovietų okupacijoje Latvijoje esantiems tautiečiams stengiamasi tik padėti finansiniu požiūriu. Gaila tiktai, kad Latvijoje paliekamų dolerių turistai negali atskaityti nuo Kanados pajamų mokesčio. Dr. E. Upenieks pataria "Star" dienraščiui suprasti tikrąsias Latviją ištikusias problemas ir vengti pigių sensacijų.

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RŪTA KRIAUČIŪNAITĖ,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 489-1543.
Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduodant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
10½% už 6 mėn. term indėlius
11½% už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
11 % už pensijų ir namų planą
10¼% speciali taup. sąsk.
9½% už taupymo s-tas
6 % už čekių -s-tas (dep.)

IMA:
13½ už asm. paskolas
12½% už mortgičius

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBERS
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame siuntinių užsakymus.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

NAUJA APYLINKĖS TARYBA

KLB Toronto apylinkės tarybos rinkimų, įvykusių 1980 metų lapkričio 16 d., rezultatai

1.	Čuplinskienė, Judita	457	
2.	Pacevičius, Algis	451	
3.	Aušrotienė, Sigita	412	
4.	Govėdas, Jonas	403	
5.	Senkus, Algimantas	399	
6.	Juzukonis, Algis	366	
7.	Jankaitienė, Aldona	359	
8.	Kuolienė, Danguolė	350	
9.	Keršienė, Danutė	349	
10.	Saplys, Bronius	345	
11.	Dargytė-Biszkiewicz, Aldona	338	
12.	Žilinskienė, Rūta	309	
13.	Petkevičiūtė-Valiulienė, Vida	294	
14.	Vaičiūnas, Algirdas	287	
15.	Valiulis, Algis	285	
16.	Steponaitienė, Dalia	272	
17.	Zubrickaitė, Viltė	258	
18.	Vaičiūnaitė, Ramona	252	
19.	Juozapavičiūtė, Dainora	251	
20.	Vaičiūnas, Vaidotas	246	
21.	Jankaitis, Vladas	240	
22.	Kulnys, Vytas	237	
23.	Dambarienė, Marija	226	
24.	Mažeikienė, Birutė	223	
25.	Žemaitienė, Irena	215	
26.	Žemaitis, Algis	201	
27.	Mačionienė, Laima	200	
28.	Naruševičius, Antanas	187	
29.	Raudys, Kęstutis	173	
30.	Narušienė, Ona	164	

Iš viso balsuotojų 613
Sugadintų balsavimo kortelių 14
Galiojančių balsavimo kortelių 599

Išrinkti 25 daugiausia balsų gavusieji, kiti penki liko apylinkės tarybos kandidatais.

RINKIMŲ KOMISIJA

Edmontono lietuviai liūdime

A†A
KUNIGO
IZIDORIAUS GRIGAIČIO,

mirusio Toronte š.m. spalio 23 d. Jis buvo dvasiniu mūsų vadovu 16 metų, rūpinosi ne tiktai tikybiniais, bet ir tautiniais mūsų reikalais, tuo pratęsdamas mūsų kolonijos egzistenciją ištisai generacijai.

Su dėkingumu prisimename Velionies dienas Edmontone ir reiškiame nuoširdžią užuojautą jo giminėms bei artimiesiems išeivijoje ir jo gimtajame krašte Lietuvoje —

Edmontono Lietuvių Namų vadovybė ir nariai

KLB Edmontono apylinkės valdyba ir nariai

Edmontono Lietuvių Bažnytinis Komitetas

PADĖKA

Mano mylimas vyras

a.a. Placidas Mickevičius,

63 metų amžiaus, staiga mirė 1980 m. rugsėjo 22 d.

Nuoširdžiai dėkoju visiems pažįstamiems ir draugams, jį lankiusiems laidotuvių namuose, dalyvavusiems gedulingose pamaldose, palydėjusiems į amžino poilsio vietą, pareiškusiems užuojautą Velionies artimiesiems liūdėso valandoje.

Dėkoju visiems už šv. Mišias, užprašytas Velionies intencija ir gražias gėles jam pagerbti.

Dėkoju Delhi lietuvių parapijos klebonui kun. L. Kemėšiui už pamaldas koplyčioje bei palydėjimą į lietuvių kapines Mississaugoje. Nuoširdus ačiū kun. dr. J. Gutauskui už pamaldas ir gražų pamokslą.

Dėkoju solistams p.p. Povilavičiams už gražias giesmes šventovėje.

Dėkoju karsto nešėjams — Stasiui Beržiniui, p. Lukšiui, Valteriui Moritzui, Kęstučiui, Algiui ir Jonui Pliskevičiams; p. Vaitkienei už skanius pietus, KLK Moterų Draugijos Delhi skyriui už skanius pyragus, ypač p.p. Žiogienei, Vitienei, Lukšienei, Beržinienei, Rugienienei, Moritzienei ir kitoms, man padėjusioms.

Dėkoju visiems Aylmerio, Tillsonburgo ir Delhi apylinkių tautiečiams, lankiusiems Velionį ir guodusiems mane skausmo dienomis.

Dėkoju giminėms, Velionies krikšto sūnui Vytautui Pliskevičiui ir jo žmonai Danutei, savo krikšto dukrai Birutei, kurie drauge su manimi dalinosi skausmu.

Dėkoju J. V. Biskiams, atvykusiems iš Toronto į laidotuves visiems tautiečiams iš Hamiltono dalyvavusiems laidotuvėse bei užprašiusiems šv. Mišias. Labai dėkinga esu Juozui Astui, pažįstamam iš Anglijos laikų, ir E. J. Mažulaičiams už specialias Mišias Romoje ir kitur.

Pagaliau dėkoju už gausias užuojautas. Jei ką pamiršau suminėti, atleiskite. Jūsų parodytas nuoširdumas liks man neužmirštamas.

Liūdinti žmona Marytė ir giminaičiai — Pliskevičių vaikai ir jų šeimos

Lietuvos laisvės kovotojas VLADAS ŠAKALYS pokalbyje su Toronto lietuvių jaunimu po pranešimo

Lietuviai Madrido konferencijoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

— Mačiau, kad Jūs savo straipsniuose ir informacijose kaip šaltinį nurodote "Tėviškės Žiburius". Tai šis laikraštis darosi žinomas ispaniškai skaitančiose tautose?

— "Tėviškės Žiburiai" yra modernus, aktualus, labai gerai informuojantis laikraštis. Perskaitęs viename "TŽ" numery apie A. Terlecko ir J. Sasnausko suėmimus, išverčiau į ispanų kalbą ir perdaviau per TELAM informacijų Agentūrą, cituodamas šaltinį — "Tėviškės Žiburius". Svarbūs Argentinos laikraščiai įdėjo su didelėmis antraštėmis. Be to, per daugelį radijo stočių kas pusvalandį davė ištraukas, visuomet minėdami "Tėviškės Žiburius". Vienas mano draugas, laikraštininkas M. Allica, kalbėdamas per televiziją, irgi minėjo "Tėviškės Žiburius".

— Ar į Madridą Jūs atvykote VLIKo kviečiamas, ar savo agentūros TELAM siunčiamas?

— Ir taip, ir taip. Visų pirma mane pakvietė dr. K. Bobelis įeiti į VLIKo delegaciją, kurią sudarė dr. K. Jurgėla, dr. J. Genys ir Vl. Šakalys, vadovaujant dr. K. Bobeliui. Kadangi esu TELAM agentūros žmogus ir rašau Argentinos karių žurnale "Militar", tai gavau jų įgaliojimą dalyvauti konferencijoje kaip spaudos atstovas. Pažymėtina, kad dr. Bobeliui pakvietus, mane vykti išrinko LIKAR (Lietuvai Išlaisvinti Komitetas Argentinoje).

— Ar Jūs atvyksite ir į Šiaurės Ameriką?

— Iš Madrido lapkričio pabaigoje skrisiu į Vašingtoną, o iš ten — į Čikagą aplankyti lietuvių draugų ir veikėjų. Esu pakviestas dalyvauti VLIKo seime Toronte, bet, deja, negalėsiu nuvykti, — kalbėjo A. Mičiūdas.

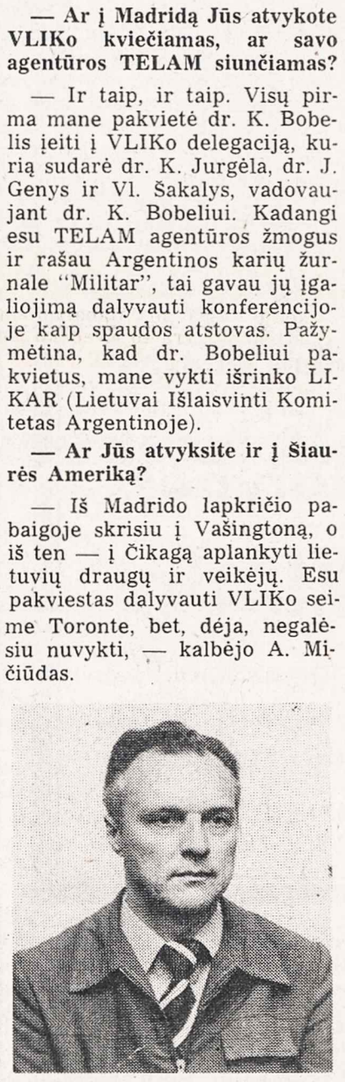

ARTŪRAS MIČIŪDAS, Argentinos lietuvis, dirbantis savo gimtojo krašto žinių argentūroje, dalyvavo VLIKo delegacijoje Madride

Pažymėtina, kad A. Mičiūdo tėvelis, nors tik dvejus metus lankęs mokyklą, buvo sumanus, vienas iš steigėjų Argentinos lietuvių centro ir buvo jo pirmininku. Vėliau pirmininku kuriam laikui tapo A. Mičiūdas, jo sūnus.

Tautietis iš Kanados

Džiugu buvo konferencijos metu Madride matyti ryžtingą, visad besišypsantį Kanados lietuvių veikėją J. R. Simanavičių. Jis visada buvo pasiruošęs prisidėti prie įvairių darbų. Jis galės parvežti lietuviams smagią žinią, kad lapkričio 17 d. uždarame konferencijos posėdyje D. Britanijos delegacijos vicepirmininkas, iškeldamas rusų vykdomą priespaudą ir religinį persekiojimą, prisiminė, jog Klaipėdos lietuvių pastatytą šventovė buvo iš tikinčiųjų atimta ir perduota pasaulietiškiems tikslams.

J. R. Simanavičius, išbuvęs Madride 9 dienas, dalyvavo viešuosiuose tarptautinės konferencijos posėdžiuose, gavo delegacijų atstovų kalbas, lankė drauge su estų ir latvių atstovais įvairių valstybių atstovybes Madride, informavo jas apie Baltijos kraštų būklę, įteikė atitinkamos informacinės literatūros, kalbėjo su "Laisvės radijo" atstovu, kuris įrekordavo kalbą transliacijai į okupuotą Lietuvą. Be to, J. R. Simanavičius dalyvavo demonstracijoje su Lietuvos vėliava. Toji demonstracija vėliau buvo rodoma televizijoje.

SKAITYTOJAI PASISAKO

SEINŲ BYLA

"TŽ" 41 nr. kun. Pr. Gavėno straipsnis "Vilniuje lenkams galima, Seinuose lietuviams — ne" yra tikrai įspūdingas, puikus ir daug pasakantis. Nors nepažįstu tolimojo Pietų Amerikos Sao Paulo lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebono kun. Pr. Gavėno, tačiau jį iš visos širdies sveikinu už šį darbą ir pasiryžimą visą Seinų lietuvių katalikų reikalą iškelti pačiame Vatikane ir pačiam popiežiui.

Tikrai man malonu, kad mano pradėtas 1976 m. kelti Seinų lietuvių reikalas dėl negalėjimo naudotis jų protėvių statyta bazilika nenuėjo niekais ir šiandien priėjo net iki popiežiaus. O vargo buvo ir yra labai daug. Kaip ir kun. Pr. Gavėnui dabar, taip ir man prieš ketverius metus teko viešėti pas Seinų ir Punsko lietuvius, būti liūdininku Seinuose, kai lietuviai bazilikoje buvo stumdomi, moterys traukomos iš uždaro rato, kuriame buvo giedamos gegužinių pamaldų giesmės. Aš, kaip ir daugelis kitų po manęs buvusių tautiečių, buvom iki širdies gelmių sujaudinti tuo Seinų klebono, sulenkėjusio (taip man vietiniai pasakojo) lietuvio prelato St. Ragowskio ir jo vadovaujamu parapijiečių lenkų elgesiu. Tą viską, vėliau būdamas Romoje, papasakojau ten esantiems mūsų lietuviams kunigams, klausdamas, ką reikia daryti ir kaip mes galime padėti šiems Seinų lietuviams. Iš visų, išskyrus prel. L. Tulabą, gavau tą patį atsakymą ir paskatinimą, kad šį visą reikalą reikia kelti viešai mūsų laisvojo pasaulio spaudoje. Tą ir pradėjau daryti. Būdamas Vatikane, Vokietijoj, Amerikoj, Kanadoj ir vėliau Australijoj, pradėjau spaudoje ir radijo bangomis ginti Seinų lietuvius, ragindamas viso laisvojo pasaulio tautiečius jiems padėti.

Daug ir labai daug kas manęs paklausė, tačiau buvau užpultas iš Romos, paaiškinant, jog tas visas riaušes Seinuose daro tik bedieviai, norėdami sukiršinti lenkus su lietuviais. Buvau apkaltintas ir Seinų klebono kun. St. Ragowskio, išvadintas "kapitalistiniu provokatorium". Tačiau labai daug gero išgirdau iš Vilniaus Krašto Sąjungos, jos veikėjo K. Barono, dabar gyvenančio Vokietijoje, Seinų ir Punsko lietuvių, kurie mano rašytus straipsnius perspausdino ir plačiai paskleidė vietinių lietuvių tarpe. Apie tai man papasakojo pernai, kai lankiausi Lenkijoje, tada ir vėl mane prašė, kad kuo daugiau šis reikalas būtų keliamas viešai, nes tik tokiu būdu galime jiems padėti.

Ir štai kun. Pr. Gavėno buvimas Seinuose, jo žygiai Vatikane, raštai popiežiui ir kt. yra graži prošvaistė apsiniaukusioje Seinų lietuvių padangėje. Aš pilnai tikiu, kad vieną dieną tie kilnūs Seinų lietuviai atgaus teisę laisvai lietuviškai melstis savoje bazilikoje, kad svečias kun. Pr. Gavėnas netrukdomas galės atnašauti lietuviškas Mišias, o aš ir daugelis kitų, šį reikalą gynusių ir kėlusių, su didžiausiu dvasiniu pasidžiavimu galėsime laisvai per pamaldas giedoti "Marija, Marija".

Dar kartą nuoširdus ačiū, nors ir nepažįstamam kun. Pr. Gavėnui už jo darbą ir pasišventinimą keliant šį visą reikalą.

Jūsų — **Antanas Laukaitis,** Australija

"Meilė tarp priešų"

(Atkelta iš 6-to psl.)

Išleido pats autorius (78 Chelsea Ave., Toronto, Ont., Canada M6P 1C2) tik 500 egz. tiražu. 156 psl. Kaina nenurodyta.

Dvi ankstesnės J. Dagio poezijos knygos ir ši drama, liečianti labai sudėtingą politinę veiklą, rodo, kad dailininkas Jokūbas Dagys turi ir rašytojo talentą. Gal ir nelengvai jo drama pastatoma scenoje, bet paskaitoma su tikru įdomumu ir dramine įtampa.

Advokatas
Algis S. Pacevičius,
B.Sc.,LL.B.
2299 Dundas St. W., suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
įstaigos (416) 537-2643
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

W. G. DRESHER
REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Lietuvos kariuomenės metinė sukaktis iškilmingai paminėta lapkričio 23, sekmadienį, Lietuvių Namuose. Ją surengė KLB Toronto apylinkės valdyba. Jos pirmininkė R. Jonaitienė pradėjo iškilmę įvadiniu žodžiu, pagerbdama pirmoje eilėje sėdinčius šešis kūrėjus-savanorius ir pakviesdama pareigūnus įnešti vėliavas. Kūrėjai-savanoriai buvo pagerbti KLB pirm. J. R. Simanavičiaus žodžiu ir apylinkės pirmininkės prisegtomis gėlėmis. Pagrindinę kalbą apie praeities lietuvių kariuomenę ir dabarties kovą už Lietuvos laisvę pasakė inž. J. V. Danys iš Otavos. Meninę programą atliko sol. S. Žiemelytė, akompanuojama muz. J. Govėdo. Ji buvo parinkusi šventei tinkamus kūrinius: "Grąžink mus tėvynėn" St. Gailevičiaus, "Miegužėlio noriu" Br. Budriūno, "Kad aš našlaitėlė" A. Kačanausko, "Neverki, motule" J. Žilevičiaus, ariją "Vilnius" iš operos "Dalia" B. Dvariono, ariją iš operos "Mignon" A. Thomas. Patriotinį montažą atliko Maironio mokyklos IX sk. mokiniai: I. Balsytė, I. Čuplinskaitė, V. Čuplinskas, L. Daukša, R. Garbaliauskas, G. Greičiūnas, L. Ehlers. Montažą paruošė mokyt. Gotceitaitė-Ehlers. Iškilmė baigta padėkos žodžiu programos atlikėjams ir Lietuvos himnu. Pranešėja buvo Brigita Paliulytė.

Persitvarkiusi Toronto Lietuvių Akademikų Draugija po ilgokos pertraukos atgaivino savo veiklą ir lapkričio 22 d. Prisikėlimo Parodų salėje surengė pirmą paskaitą, kurią skaitė svečias iš Bostono universiteto prof. dr. St. Goštautas. Su juo klausytojus (apie 50) supažindino įvadiniu žodžiu pirm. K. Manglicas, ypač pabrėždamas jo brendimą ispaniškoje kultūroje. Savo paskaitoje svečias kalbėjo apie š. m. Nobelio literatūrinės premijos laimėtoją Česlovą Milašių-Milosz išryškindamas jo ryšius su Lietuva, jo asmenį ir jo kūrybą, analizuodamas J. Kėkšto ir T. Venclovos išverstus Č. Milašiaus eilėraščius. Diskusijų metu buvo paliesti ypač kaikurie Č. Milašiaus biografiniai epizodai. Po paskaitos susirinkusieji vaišinosi kava ir dalinosi mintimis pažadintomis svečio paskaitos.

Toronto lietuvių vyrų choras "Aras" labai sėkmingai koncertavo Čikagos lietuvių Jaunimo Centro salėje lapkričio 22 d. Dalyvių skaičius buvo toks didelis, kad 600 vietų salėje netilpo. Radijo programa "Margutis", kuris šį koncertą rengė, norėjo rengti antrą koncertą, bet dėl trumpo savaitgalio laiko tai nebuvo įmanoma. "Aras", kuriame dainuoja 44 vyrai, vadovaujamas sol. V. Verikaičio, koncerte atliko 25 dainas, o sol. Verikaitis — 4. Tam reikėjo 2 valandų. Koncerte dalyvavo kaip žiūrovai gen. konsulė J. Daužvardienė, PLB pirm. V. Kamantas, vietiniai muzikai, solistai. "Aro" choristai keliavo autobusu — iš Toronto išvažiavo penktadienį, iš Čikagos grįžo sekmadienį.

Vietoj kalėdinių atvirukų "T. Žiburiams" aukojo $50: Sofija ir Stasys Rakščiai, Fruitland, Ont.; $20: V. Zavadskienė, Winnipeg, Man., L. ir Č. Senkevičiai, Aldona ir Jonas Vaškevičiai; $15: kun. A. Sabas, Sudbury, Ont.; $11: Jonas ir Angelė Šulcai, Tusė ir Zigmas Zaleskai; $10: V. M. Krišiūnai; $6: Gertrūda ir Vladas Jocai; $5: Stasys ir Albina Kavaliauskai.

J. R. Simanavičius, buvęs KLB pirmininkas, buvo nuskridęs į Madridą Ispanijoje, kur drauge su VLIKo pareigūnais, ėstų ir latvių veikėjais dalyvavo kaikuriose Europos saugumo — bendradarbiavimo konferencijos posėdžiuose ir įvairiuose informacinio pobūdžio darbuose bei demonstracijose (žiūr. straipsnį "Lietuviai Madrido konferencijoje"). Grįžęs į Torontą, aplankė "TŽ" redakciją ir papasakojo savo įspūdžius. Esą stipriausiai veikė latviai su dr. Lukss priešakyje (jis buvo suimtas porą valandų). Jų ten buvo arti 100 iš Š. Amerikos ir Europos. Didžiausią susidomėjimą sukėlė jų ev. kunigas Maris Kirsons, prasiveržęs pro policijos gretas netoli konferencijos rūmų, pasitiesęs sovietinę vėliavą ir įsidūręs venas. Apie jį rašė spauda, kalbėjo radijas, rodė televizija. Be to, latviai surengė spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo 12 korespondentų. Taip pat spauda labai domėjosi Vladu Šakaliu. Iš viso lietuvių informacinėje akcijoje bei demonstracijoje dalyvavo apie 15 asmenų. Jie išdalino daug specialiai paruoštų brošiūrų apie Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus, aplankė daug kitų valstybių delegacijų. Iš estų dalyvavo tiktai keletas. Jie mažiausiai buvo pasiruošę. Artūras Mičiūdas, Argentinos TELAM žinių agentūros atstovas, turėjo pasikalbėjimą su JAV delegacijos antruoju pirmininku M. Kampelmanu, kuris pareiškė, kad JAV žino apie padėtį Baltijos kraštuose bei esamus žmogaus teisių pažeidimus, nepripažįsta sovietinės okupacijos ir iš tos konferencijos tikisi pozityvių rezultatų.

Rašytoją J. Kralikauską 70 m. amžiaus sukakties proga pasveikino ir JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros taryba šiomis eilutėmis:

Visiems skirta gyventi šioje žemėje: dirbti, kurti, džiaugtis savo laimėjimais, liūdėti dėl nesėkmių. Tačiau rašytojo erdvė platesnė — jis gyvena savo tautos, savo gimtojo krašto žmonių, jų praeities bei dabartiniu gyvenimu ir pagaliau savo kūrinių personažų gyvenimu. Tad Jūsų, kaip rašytojo, 70 metų amžiaus sukaktis yra pilna kūrybinio darbo, džiaugsmo ir pasigėrėjimo. LB kultūros taryba šia proga sveikina Jus ir linki sveikatos bei Dievo palaimos Jūsų kūrybiniame darbe. Pas. Ingrida Bublienė, pirmininkė.

Juozas ir Balbina Tamulioniai lapkričio 22 d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 40 metų sukaktį. Vaišes suruošė jų vaikai — Dalia, Ramūnas ir Rūta. Sukaktuvininkus palaimino kun. Januška, OFM. Vaikų vardu kalbėjo Dalia Nausėdienė, padėkodama už viską, ką iš tėvų gavo. Susirinkusiųjų vardu kalbėjo H. Stepaitis, prisiminimui įteikdamas stambų dail. J. Bakio keramikos kūrinį.

Nauja studentų valdyba. Lapkričio 13 d. Toronto universiteto patalpose įvyko Toronto universiteto Lietuvių Studentų Klubo metinis susirinkimas. Išrinkta nauja valdyba: Nijolė Mockevičiūtė — pirmininkė, Aldona Biretaitė — vicepirmininkė, Jūratė Daunytė — sekretorė, Audrius Vaidila — iždininkas, Audrius Stundžia — socialinių reikalų vedėjas, Nida Dūdaitė narė; patarėjai — Rita Rudaitytė ir Renata Dūdaitė. Susirinkime buvo svarstoma klubo veikla. Kaikurie manė, kad įsteigimas lietuvių studentų namų mieste būtų labai gera idėja.

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Lapkričio 23, sekmadienį, atšvęsta Kristaus Valdovo ir Lietuvos Kariuomenės šventė. Pamaldose 11 v.r. organizuotai dalyvavo Vl. Pūtvio kuopos šauliai su vėliava. Giedojo par. choras, vad. St. Gailevičiaus. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu.

— Lapkričio 23, sekmadienį, 11 v. Mišias atnašavo vysk. P. Lacey, atliko naujojo klebono kun. J. Staškaus įvesdinimo apeigas ir pasakė anglų kalba įspūdingą pamokslą apie Dievo meilę. Pamaldų pradžioje jis paskaitė sveikinimą lietuvių kalba. Parapijos vardu vyskupą ir naująjį kleboną pasveikino angliškai ir lietuviškai komiteto pirm. R. Gaižutis. Po pamaldų vyskupas atėjo kavinėn ir pasikalbėjo su visa eile parapijiečių.

— Lapkričio 13 d. lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Stasys Stunguris, 65 m. amžiaus.

— Rengiasi tuoktis Gintaras Repečka su Aldona Kojelyte.

— Pagerbdama a.a. kun. P. Ažubalio atminimą, p. Pšezdzeckienė parapijai paaukojo $200. Parapijos skoloms mokėti Balys Savickas paaukojo $200.

— Kapinių aptvėrimui aukojo: $100: Leonas Rudaitis, A. Bernotaitis, V. Kriščiūnas, F. Timukas, A. Underys, E. Giedra, A. Vaitkus, M. Baltrukonis; $70: O. Kavaliauskas; $50: A. Aušrotas, A. Ubeikienė, L. Kupstienė, B. Pabedinskienė, Magdalena ir Augustas Krilavičiai, M. Rickevičienė, P. Jukna, Jonas Petrauskas, L. Balsys, J. Pikšilingis, S. Ambrokienė; $30: J. Gudelis. Už šias aukas išduodami pakvitavimai mokestinėms atskaitoms.

Lietuvių Namų žinios

— LN metinis koncertas ir šokiai įvyko lapkričio 15 d. Dalyvavo per 200 LN narių ir svečių. Programą atliko Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vadovaujamas muziko J. Govėdo.

— A. Kazlauskienė įmokėjo $100 įnašą ir valdybos buvo patvirtinta pilnateise LN nare.

— LN valdyba paskyrė $225 Toronto Universiteto Lietuvių Studentų klubui apmokėti dalį išvykos išlaidų į Otavą, kur buvo dalyvauta žmogaus teisėms ginti įvykusioje demonstracijoje.

— Kalėdinis pobūvis rengiamas gruodžio 9 d. dalyvaus tik LN tarnautojai ir talkininkai.

— LN vyrų būrelio visuotinis narių susirinkimas —, lapkričio 30, sekmadienį, 2 v.p.p., LN posėdžių kambaryje. Bus renkama valdyba ir svarstomi veiklos reikalai.

— LN jaunimo būrelis rengia gruodžio 13, šeštadienį, 8 v.v., žiemos sutikimo vakarą Vytauto D. menėje. Gros DJ muzika. Jaunimą aptarnaus svetainės "Lokys" patarnautojai. Įėjimas nemokamas.

— Lapkričio 16 d. popietėje dalyvavo 200 lankytojų. Svečių knygoje pasirašė: K. Morkūnas iš Anglijos, B. Grigutytė iš Suvalkų trikampio, A. Kulys ir S. Mickevičienė iš Čikagos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Iškilmingai atšvęsta Kristaus Valdovo šventė. Per koncelebracines Mišias, kurias atnašavo kun. B. Mikalauskas, OFM, kun. E. Jurgutis, OFM, ir kun. B. Pacevičius, giedojo parapijos moterų choras, solistai J. Sriubiškienė ir A. Simanavičius, akompanavo P. Vytas. Po Mišių perskaityta pasiaukojimo malda Kristui Valdovui. Šiose pamaldose dalyvavo su vėliavomis kūrėjai-savanoriai, jūrų šauliai ir skautai. Pabaigoje sugiedotas Tautos himnas.

— Adventas prasideda su šiuo sekmodieniu, lapkričio 30.

— KLK Moterų metinė šventė ir agapė ruošiama gruodžio 7, sekmadienį, po 11.30 v. Mišių Parodų salėje. Paskaitą skaitys kun. Liudas Januška, OFM.

— Uždaros vyrų rekolekcijos — gruodžio 12-14 d.d. Registruotis pas A. Bumbulį tel. 769-6038. Prieškalėdinis parapijos susikaupimas — gruodžio 19-21 d.d. Vedėjas — kun. Jonas Bacevičius, OFM.

— Kalėdinių plotkelių galima gauti sekmadieniais zakristijoj ir klebonijoj, šokiadieniais — tik klebonijoj.

— Pirmos Komunijos pamokos vyksta seselių namuose po 10 v.r. Mišių sekmadieniais.

— Paskutinė savaitė įsigyti bilietus į "Čičinsko" muzikinę dramą. Skambinti į kleboniją tel. 533-0621.

Nauji mecenatai: V. Dauginiai $100, R. O. Berentai $100, V. O. Kušneraičiai $100, J. A. Arštikaičiai, $100, P. M. Krilavičiai $100, A. A. Kuolai $100, dr. A. S. Pacevičiai $100, L. G. Matukai $100, H. J. Paukščiai $100, A. V. Šipeliai $100, B. E. Gudinskai $100, L. Balsys $50, M. Skučienė $50, V. Siminkevičienė $50, V. Montvilas $50, S. Vaitkus $50.

Skoloms mokėti aukojo (kalėdojant): V. I. Ignaičiai $100, S. E. Kėkštai $100, V. M. Simanavičiai $100, V. E. Ulbikai $50, J. P. Šabliauskai $50, N. P. Puidokai $50, J. A. Jurėnai $50, Č. L. Senkevičiai $50, B. S. Ulozai $50; A. J. Žemaičiai $50, S. J. Girdzijauskai $40, Č. L. Zentinš $40, A. B. Bočkai $40, J. M. Karkos $40, P. A. Grigai $30, kiti po mažiau. Parapijai aukojo: J. A. Arštikaičiai $200, V. M. Vaitkevičiai $50.

— Mišios sekmadienį, 8 v.r., už Liudviką Matukienę, užpr. dr. A. Matukas; 9 v. Vėlinių novenos intencija ir už Sofiją Gustainienę, užpr. J. Gustainis; 10 v. už Joną Kalinauską, užpr. O. Kalinauskienė; 11.30 v. už parapiją; 7 v.v. už Pranciškų Vaitiekūną, užpr. B. Vaitiekūnienė.

Anapilio Sodybos Korporacijos susirinkimas šaukiamas gruodžio 7, sekmadienį, 3 v. p. p., Anapilio parodų salėje. Darbotvarkė: 1. Susirinkimo atidarymas, 2. Invokacija ir mirusių pagerbimas, 3. Darbotvarkės priėmimas, 4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas, 5. Pranešimai: (pirmininko, iždininko, kapinių komisijos), 6. Paklausimai, diskusijos, nauji pasiūlymai, 7. Dviejų valdybos narių perrinkimas. 8. Susirinkimo uždarymas. Nustatytu laiku kvorumui nesusirinkus, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas neatsižvelgiant į dalyvaujančių skaičių.

Visuotiniam susirinkimui pasibaigus, tuoj pas toje pačioje vietoje šaukiamas specialus susirinkimas statutui keisti.

Valdyba

Kalėdinis "T. Žiburių" numeris išeis gruodžio 18 data. Kviečiame organizacijas, institucijas, bendroves ir pavienius asmenis jau dabar siųsti savo sveikinimus, skirtus kalėdiniam numeriui, "T. Žiburių" administracijai. Taip pat rengiamas bendras kalėdinis ir N. Metų sveikinimas, kurin gali įsijungti visi, paskyrę laisvą auką šiam laikraščiui, ypač tie, kurie susilaiko nuo kalėdinių atvirukų siuntinėjimo. Kalėdiniai bei naujametiniai sveikinimai priimami iki **gruodžio 9 d.** Vėliau gauti sveikinimai gali į kalėdinį numerį nepatekti.

Metinis VLIKo seimas įvyks Toronto Lietuvių Namuose gruodžio 13-14 d. d. Šeštadienį, 9 v. r., atstovų ir svečių registracija, 9.30 v. r. sesijos pradžia, 1-2 v. pietūs, 7 v. v. pokylis. Sesijoje, pietuose ir pokylyje plačioji visuomenė kviečiama dalyvauti. Bilietai į pokylį platinami parapijose, Lietuvių Namuose tel. 532-3311 ir Tautos Fondo atstovybėje (A. Firavičius tel. 535-9864).

Seimo atstovam ir svečiam nakvynės — "Rodeway Inn", 2000 Lakeshore Blvd. West, Toronto, Ont. M6S 1A2, tel. rezervacijom (416) 763-4521 (Lithuanian National Convention, papiginta kaina kambarys vienam asmeniui $30, dviem — $35 nakčiai.)

VLIKo seimui rengti komitetas

VLIKo garbės pirmininkas dr. K. Valiūnas ir p. Valiūnienė dalyvaus VLIKo seime Toronte š. m. gruodžio 13-14 d. d.

"DIRVOS" savaitraščio 65 metų sukakties minėjimas rengiamas gruodžio 14, sekmadienį, 5 v. p. p., Lietuvių Namuose. Iš Klevelando atvyks ir pranešimus padarys Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirm. inž. E. Bartkus ir "Vilties" Dr-jos vicepirm. inž. J. Jurkus. Bus ir vakarienė su vynu. Įėjimas — $10. Rengia "Dirvos" rėmėjai. Bilietai jau platinami LN sekmadienių popiečių metu. Kreiptis: A. Kuolas tel. 769-6884, B. Abromaitienė 532-4793, A. Jucys 766-5996, P. Kvederas 932-1665, J. Jankaitis 762-9183.

Šalpos vakaronė, rengiama KLK Dr-jos Prisikėlimo skyriaus, įvyks sausio 11 d. didžiojoje Prisikėlimo par. salėje. Jos tikslas — sutelkti lėšų kalinių šeimoms okupuotoje Lietuvoje. Ši vakaronė organizuojama mergvakarių pavyzdžiu, tik su tuo skirtumu, kad dalyvauti kviečiami ir moterys, ir vyrai. Meninę programą atliks rašytoja B. Pūkelevičiūtė iš Čikagos. Informacijas teikia valdybos pirm. B. Biretienė tel. 261-4312 ir valdybos narės — dr. J. Čuplinskienė 533-7425, B. Vaitiekūnienė 763-1919.

Telefonu iš Putnamo pranešta, kad lapkričio 21 d. Putnamo ligoninėje mirė **a. a. prel. Pr. Juras,** 89 m. amžiaus. Buvo pašarvotas Matulaičio poilsio namų koplyčioje, o lapkričio 24 d. nuskraidintas Čikagon. Ten buvo pašarvotas Mažeikos-Evans laidotuvių namuose. Atsisveikinimo vakaras įvyko lapkričio 25 d. Laidotuvių Mišios buvo atnašautos Marijos Gimimo šventovėje lapkričio 26 d. ir palaidotas lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse. Velionis buvo didžiai nusipelnęs lietuvių tautai savo darbais religinėje ir tautinėje srityje. Jo laidotuvėmis rūpinosi mons. Vyt. Balčiūnas, pamokslą pasakė kun. St. Yla.

A. a. kun. Iz. Grigaičio atminimui L. Balsys "TŽ" paaukojo $20.00.

A.a. Stasio Pulkio mirties metinių proga krikšto duktė Vida Dundzytė paaukojo "Tėviškės Žiburiams" $20.

ESU NAŠLĖ, pusiaukelėj tarp 50-60 metų, turiu nuosavybę ir dirbu. Norėčiau sutikti sau lygų gyvenimo draugą-vyrą. Paslaptis garantuota. Rašyti "Tėviškės Žiburių" adresu pažymint "Dana".

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

PARDUODAMAS ALYVA APŠILDOMAS VASARNAMIS 24'x26' dydžio, dviejų miegamųjų su baldais ir indais Victoria Harbour, ant Georgian Bay kranto. Miestelio kanalizacija ir vanduo. Kaina $23.000. Skambinti telefonu 1-705-538-2202 Jonui.

VIDUTINIO AMŽIAUS, išsilavinusi lietuvė našlė, mokanti penkias kalbas, elegantiška, gražios išvaizdos, jieško tokių pat savybių vyro-draugo (tautybė nesvarbu). Galimos vedybos. Skambinti 1 (219) 234-4768.

MOTERIS, 53 metų amžiaus, norėtų susipažinti su gero būdo, patikimu, geros širdies, inteligentišku našliu vedybų tikslu. Rašyti "Tėviškės Žiburių" adresu, aiškiai pažymint "Našlei Rožei".

JIEŠKOMAS asmuo (vienas arba su šeima) namo priežiūrai. Atskiras nemokamas butas kaime, netoli miestelio. Skambinti tel. 762-0366 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

FILATELISTAI, dėmesio! Parduodu visų kraštų pašto ženklus. Skambinti tel. 762-5366 Toronte.

PRIVATUS PARDAVIMAS viešbučio verslo (be pastato) Niagara Falls miesto centre. "Coctail Lounge" — 95 vietos, "Dining Lounge" — 45 vietos, butas savininkui ir kambariai nuomojimui. Bus sudaryta nauja nuomos sutartis 5 metų laikotarpiui. Kaina — $115.000 su $40.000 įmokėjimu. Balansui viena skola iš 10%. Skambinti po pietų ar vakare: AL DUDA 769-3580 (Toronto).

VYRESNIO AMŽIAUS pasiturintis profesijonalas norėtų vedybų tikslu susirašinėti su tvarkinga ir išlavinta mergaite arba našle be šeimos, 30-50 metų amžiaus. Rašyti šiam laikraščiui, pažymint ant voko: Vedybinis — profesijonalui J. T.

CANDLELIGHT CATERERS jieško jaunų (14-18 metų) padavėjų, taip pat vestuvėms moterų darbininkių. Suinteresuotos prašomos skambinti tel. 667-8260 Toronte.

ALDONA'S BEAUTY SALON rekomenduoja ponioms gražią šukuoseną. Specialistė — pusmetinių (permanent). Pusė kainos lietuvėms ponioms ir panelėms. Skambinti tel. 533-2904 Toronte.

DŽIAUGDAMIESI KALĖDŲ ŠVENTĖMIS,
užsisakykite arba atnaujinkite pūkines bei plunksnines antklodes (kaldras), pagalves, miegmaišius ir pūkinius švarkus. Telefonai
787-9021, 368-1017
Toronte

PARDUODAMI lietuviški tautiniai drabužiai. Skambinti tel. 663-8388 Toronte.

GRAŽIAJAME MIAMI BEACH, FLORIDA, parduodami dviejų butų (duplex) namai. Netoli paplūdimio, prie atviro vandenyno (apie 10 min. ėjimo) ir parko pačiame pajūryje, prie paplūdimio. Prie namo yra aptvertas daržėlis su dviem palmėm, kitais medžiais ir žydinčiais krūmais. Atitverta vieta vienam automobiliui pastatyti. Kaina $85.000. Butai išnuomoti pastoviems nuomininkams (vieni jau gyvena 14 metų), tačiau jie neturi rašytų sutarčių, tad vieną arba abu galima betkada iškraustyti per vieną mėnesį. Nuomos $600 į mėnesį. Metiniai mokesčiai miestui apie $1400. Savininkai gyvena Bostone, Massachusetts. Teirautis — P.O. Box 75, Boston, MA 02132 arba telefonuoti 617-325-4250.

JIEŠKAU KAMBARIO ir virtuvės High Park rajone. Skambinti po 6 v.v. B. Tarvydui tel. 533-1864 Toronte.

GYVENTI AR NUOMOTI?
Savininkas turi greitu laiku išvykti į Br. Kolumbiją, todėl savo kondominiumo vienetą (ANAPILIO RAJONE) su visais 4 kambarių ir balkono baldais bei kitais gyvenimo apyvokai reikalingais įrengimais parduoda už $26.900. Pageidautina sumokėti iki atviro mortgičiaus — $13.700 (su 10,5%) skambinti tel. 275-1669.

VYRAS, 40 metų amžiaus, nori susipažinti su mergina, gyvenančia išeivijoje arba Lietuvoje vedybų tikslu, 28-39 metų amžiaus. Rašyti "TŽ" adresu, pažymint Vytui Jaunikiui.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818

"ATŽALYNAS" NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA VISUOMENĘ Į
TRADICINĮ
BAZARĄ-POPIETĘ
1980 m. lapkričio 30, sekmadienį, Toronto Lietuvių Namų
Karaliaus Mindaugo menėje. Bazaras - 12.30 v.p.p. Popietė ir meninė programa - 3 v.p.p.
PROGRAMOJE: solistė Marytė Bizinkauskaitė iš Bostono, Bostono Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris, visos "Atžalyno" tautinių šokių grupės. Turtinga loterija, bazaras, kava ir pyragai. Įėjimas — laisva auka.
Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį - dainuojantį jaunimą.
TĖVŲ KOMITETAS

VYRIAUSIO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO SEIMO
KONCERTAS-VAKARIENĖ
š.m. gruodžio 13, šeštadienį, Lietuvių Namuose,
Karaliaus Mindaugo salėje.
Koncerto pradžia — 7 v.v.
PROGRAMOJE:
solistas V. Paulionis,
akompaniatorius muz. J. Govėdas
KALBĖTOJAI —
VLIKo pirm. *dr. K. Bobelis, prel. J. Balkūnas,* laisvės kovotojas *Vl. Šakalys.*
Šokiai, grojant šauniai muzikai. Vakarienė, paruošta J. Bubulienės. Baras veiks nuo 6.30 valandos vakaro. Įėjimas — $14 asmeniui. Bilietai platinami parapijose, Lietuvių Namuose, ir Tautos Fondo atstovybėje (A. Firavičius tel. 535-9864).
VLIKo seimui rengti komitetas

MAE-LAINE BRIDALS
1150 Lorne Park Rd.,
Mississauga
yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais ir nuotakos apranga
- *Mados kiekvienam vestuviniam pobūviui*
- *Kokteilių apranga ir vakariniai drabužiai*

Nuo antradienio iki šeštadienio 10 v.r. - 5 v.p.p.
Vakarais priimama tik
susitarus telefonu 274-5301 Ona Stončius

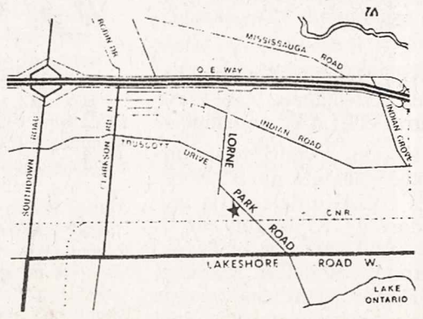

KLB Toronto apylinkės valdyba
šaukia
apylinkės tarybos SUSIRINKIMĄ,
kuris įvyks š. m. gruodžio 9, antradienį, 7 v.v., Lietuvių Namų Vytauto Didžiojo salėje
KVIEČIAMI VISŲ ORGANIZACIJŲ VADOVAI (ATSTOVAI) IR TARYBOS NARIAI

MONTREAL QUE

Kultūrinėje "Rūtos" klubo popietėje lapkričio 12 d. dr. Jadvyga Rimšaitė iš Otavos, pensininkų klubo narė, parodė labai įdomias skaidres iš kelionės po plačiąją Indiją. Paskaitininkė, apsirengusią Indijos moterų drabužiu, su mumis važinėjo pusantros valandos po Indiją. Matėme indiečių darbštumą, architektūrą, papročius, vargingą, primityvų gyvenimą ir turtingųjų rūmus, puošnias šventoves ir religinius papročius. Dr. Rimšaitė važinėjo po Indiją su archeologų ekskursija — viena moteris tarp keliolikos vyrų. Susirinkusieji išreiškė jai savo padėką ilgais plojimais. Seniau dr. Rimšaitė mus pavažinėjo po Ugnies žemę ir kitas pietų ašigalio vietoves. Ji džiaugiasi "Rūtos" klubo veikla, ypač turtingu dviejų dienų bazaru, kuriame aktyviai dalyvavo.

Po "Kelionės po Indiją" įvyko vaišės visiems klubo nariams nemokamai. Tai atpildas už ypatingai gerai pasisekusį bazarą. Savo turtingumu ir įvairiumu "Rūtos" bazaras labai daug kuo skiriasi nuo kitų tautybių bazarų, todėl per dvi dienas lankėsi daug kitataučių. Jų tarpe buvo ir liberalų partijos atstovas verdunietis R. Sovard. Bazaro koordinatorė Eugenija Urbonaitė, buvusi Kauno dailės darbų mokyklos lektorė, su visa eile darbščių klubo narių pasiekė geriausius rezultatus. Bazaras davė per $3000 pajamų. Tai rekordinis bazaras. Kultūrinėse klubo popietėse sutiko mus pavežioti po platųjį pasaulį inž. J. V. Danys. Jis rodys skaidres iš Europos ir kitų kraštų.

Metinis klubo susirinkimas gruodžio 3 d.

Skautorama lapkričio 14 d. AV parapijoje pradėta iškilminga sueiga. Dalyvavo per 100 skautiško jaunimo ir daug tėvų bei svečių. Po visų skautiškų raportų sueiga baigta Tautos himnu. Po sueigos įvyko skautų ir tėvų pasikalbėjimas, kuriame aptarta: kas yra skautybė ,tėvų vaidmuo skautybėje ir padaryta metinė skautų darbų apžvalga. Buvo rodomos skaidres iš skautų stovyklos "Baltijoje".

Poetui Henrikui Nagiui literatūrinė premija iškilmingai įteikta lapkričio 15 d. McGill un-to patalpose. Ją paskyrė Akademinis Lietuvių Sambūris už poezijos knygą "Prisijaukinsiu sakalą". Vertintojų komisiją sudarė: dr. Irena Gražytė-Maziliauskienė, inž. J. V. Danys, R. Lukoševičiūtė, A. Staškevičius ir S. Piečaitienė.

A.A.

Aukotojai Kanados Lietuvių Fondui. A.a. Elenai Navikėnienei mirus, artimieji, draugai aukojo Kanados Lietuvių Fondui: $50 — K. O. Pliuškonai; $40: L. Bulota ir šeima, V. J. Rugienius; $35: L. A. Rugieniai; $30: V. Daugėlavičienė, I. Maziliauskienė; po $25: P. Bernotas, J. Kęsgailienė, J. Z. Zatorskis; po $20: M. J. Adomaičiai, A. Danaitis, R. Danaitytė, J. M. Juodviršiai, V. Kačergius, J. Kibirkštis, B. J. Lukoševičiai, I. P. Lukoševičiai, M. S. Meškauskai, A. A. V. Piešinos, R. Piešina, O. Piešina, D. B. Staškevičiai, J. C. Tanner, O. Vilėniškienė; $15: T. Čipkienė, J. Adomonienė, N. Akstinienė, J. Baltuonienė, E. Barisienė, J. Blauzdžiūnienė, J. Dalmotas, P. A. Drešeriai, A. A. Gauriai, G. Gedvilienė, A. Gražys, V. Jakonis, M. Jonyniene, L. A. Jurgutis, M. Jurkienė, V. Keturkienė, V. Pavilanis, S. V. Piečaičiai, R. S. Piečaičiai, K. Toliušis, L. R. Urbonai, E. Urbonaitė, J. Valiulis; $5: A. L. Grigelis, J. Verbyla; $4: X.Y.

A.a. Daukšienės Gražinos atminimui aukojo KL Fondui $25: V. Balčiūnaitė, M. J. Dabkai, V. Daugėlavičienė, C. Januškevičius, L. A. Jurgučiai, J. B. Lukoševičiai; $20: N. Akstinienė, M. J. Juodviršiai, A. Kudžma; $15: A. Čerkesaitė, A. Rudytė; $10: J. Grybaitis, J. Kęsgailienė, B. Kasparavičius, D. B. Staškevičiai, K. Toliušis, E. Urbonaitė. Dėkojame visiems ir atsiprašome už anksčiau padarytą klaidą.

K. Lukošius,
KLF sekretorius

RENKU
senas lietuviškas knygas, laikraščius, plokšteles, ir kitą lietuvišką medžiagą.
P. ADAMONIS
722-3545 (Montrealyje)

Montrealio Lietuvių Studentų Sąjunga
kviečia visus studentus (18 metų ir vyresnius) dalyvauti
XVIII ŽIEMOS SLIDINĖJIMO STOVYKLOJE "L'Auberge de la Perdriere" viešbutyje,
St. Donat de Montcalm, Quebec, nuo š.m. gruodžio 28 d. iki 1981 m. sausio 2 d.
Stovyklos kaina — $120 (kanadiškų), įskaitant visus pusryčius, visas vakarienes, nakvynes, vakarinę diskoteką, vynosūrio (susipažinimo) vakarą.
Registruojantis nurodomas vardas, pavardė, adresas, telefonas ir įmokama $60 (kanadiškų). Įmokas išsiųsti neanksčiau kaip lapkričio 24 d. (postmarked no earlier than). Yra tik 160 vietų. Įmokos, išsiųstos peranksti ar pervėlai, grąžinamos. Jeigu negalėsite atvykti, įmokos bus grąžinamos tik iki gruodžio 12 d. Informacijų ir įmokų reikalais kreiptis:
Tomas Murauskas, 6834 rue Pierre Gadois, Montreal, Quebec, H1M 2X9
Tel. (514) 259-8725

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6%	Asmenines nuo	15.5%
Taupomąsias s-tas	9.25%	Nekiln. turto nuo	14.25%
Pensijų planas	10.5%	Čekių kredito	18%
Term. ind. 1 m.	12.25%	Investacines nuo	15.25%

Duoda nemokamą gyvybės draudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemokama gyvybės drauda iki $10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.